

Česká asociace pedagogického výzkumu
a
Katedra pedagogiky
Pedagogické fakulty
Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

SBORNÍK ABSTRAKTŮ

XXI. CELOSTÁTNÍ KONFERENCE ČAPV

Efektivita vzdělávání v proměnách společnosti

Ústí nad Labem 2013

Vážení účastníci XXI. konference České asociace pedagogického výzkumu,

ústecká pedagogická fakulta hostí konferenci ČAPV již potřetí – v roce 1994 se uskutečnila na půdě PF UJEP II. konference ČAPV a o 10 let později pak již XII. v pořadí. Letošní konference s ústředním tématem Efektivita vzdělávání v proměnách společnosti je XXI. v pořadí a já jsem velmi rád, že jsem mohl nad její organizací převzít záštitu. Tento fakt je umocněn i tím, že jsem zároveň již 13 let členem této nejvýznamnější asociace, která sdružuje výzkumníky v oblasti pedagogických jevů. Tento výzkum je velmi významný a jeho důležitost se ještě znásobuje v dnešní době, kdy decizní sféra podniká více či méně zdařilé pokusy o úpravu legislativy a vytvoření nových dokumentů, které se týkají zejména učitelské profese. A právě argumenty podložené kvalitním empirickým výzkumem mohou odborné a akademické obci pomoci v prosazení svých záměrů a připomínek.

Pro konference ČAPV bylo a je typické velké množství příspěvků na rozmanitá témata. Výjimkou v tomto není ani letošní konference. Do programu konference bylo zasláno více než 120 příspěvků a dále se přihlásilo 14 účastníků se svými postery. Příspěvky jsou rozděleny celkem do sedmi sekcí – a ačkoli množství příspěvků v jednotlivých sekcích není stejně velké (jednoznačně nejvíce příspěvků je v sekci č. 2 Učitel a efektivita vyučování), lze v každé ze sekcí najít spoustu zajímavých a inspirativních příspěvků. Co je také velmi pozitivním zjištěním, je fakt, že se se svými příspěvky hlásí stále více studenti doktorských studijních oborů (ať už jde o doktorská studia v pedagogice či speciální pedagogice, nebo v oborových didaktikách). Poznatky a zkušenosti, které lze během konference získat, jsou prospěšné nejen jim, ale všem účastníkům konference.

Rád bych poděkoval všem, kteří se na organizaci konference podíleli – zejména pak členům předsednictva ČAPV (v čele s předsedou doc. Urbánkem) a samozřejmě také všem pracovníkům pracoviště Pedagogické fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, kteří věnovali svůj čas a energii na to, aby konference mohla proběhnout.

Věřím, že XXI. konference ČAPV splní Vaše očekávání a strávíte příjemný čas v Ústí nad Labem.

doc. PaedDr. Pavel Doulík, Ph.D.
děkan PF UJEP

Recenzenti: prof. PhDr. Martin Bílek, Ph.D.
doc. PhDr. Jiří Semrád, CSc.

Editor: Mgr. Lukáš Círus

Za jazykovou správnost včetně anotací a odbornou kvalitu příspěvků odpovídají autoři příspěvků

© Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2013

ISBN 978-80-7414-601-5

SIMULACE SPOLEČENSKÝCH SYSTÉMŮ - VÝZVA PRO KOMPETENCE STUDENTŮ GYMNÁZIÍ

SIMULATING SOCIETIES TO CHALLENGE THE SECONDARY GRAMMAR SCHOOL STUDENTS COMPETENCIES

Dražilová Fialová Dana

Pedagogická fakulta MU v Brně, Česká republika

Výzkum efektivit výukových metod je nezbytnou součástí reformního úsilí charakterizujícího současnou školu. Simulační hry ve výuce Občanského a společensko-vědního základu simulují jednotlivé aspekty života ve společnosti a poskytují tak žákům prostor k nábivku kompetencí, které jsou důležité pro rozvoj osobnosti každého jedince a jeho fungování ve společnosti.

V rámci empirické části disertační práce autorky bylo za pomoci pedagogického experimentu provedeno kauzální šetření vlivu simulačních her na postoje gymnaziálních žáků k sociální solidaritě. Postoje byly zkoumány na základě souhlasu či nesouhlasu a do jaké míry s výroky vyjadřujícími vztah k sociální solidaritě na devíti bodové škále, byla použita ne příliš často používaná, ale jak ukázal výzkum dostatečně citlivá metoda Q-třídění. Po srovnání prestestu a posttestu rozdíl mezi experimentální a kontrolní skupinou ukázal na potenciál rolového prvku v rámci metodiky zkoumané výukové metody simulačních her. V závěru autorka shrnuje vhodnost zvoleného metodologického přístupu pro výzkum ovlivnění postojů.

Kontakt: danafialova@email.cz

ROLE EMOCÍ V ROZVOJI VÝKONOVÉ MOTIVACE ŽÁKŮ

FUNCTIONS OF EMOTIONS IN THE DEVELOPMENT OF ACHIEVEMENT MOTIVATION OF PUPILS.

Kubíková Kateřina

Pedagogická fakulta ZČU v Plzni, Česká republika

Problematika výkonové motivace je jednou z nejproblematičtějších oblastí studia motivace. Výkonová motivace bývá diskutována v souvislosti s problematikou úzkosti, strachu, obav a tlaku. Vztah mezi strachem a výkonem však není zcela jednoznačný. Při zkoumání strachu, a to především u zkuškového strachu, je nutné uvažovat jak o jeho emotivní, prožitkové stránce, ale také o tom, jakou roli při něm sehrávají poznávací procesy. Edukační proces má zásadní vliv na to, jaké výkonové standardy si člověk osvojí, proto byla problematika zkoumána v prostředí základních škol ČR.

Hlavním cílem studie bylo analyzování žákovských motivačních charakteristik vztahujících se k rozhodnutí věnovat se úkolu a na míru prožívané úzkosti při výkonových činnostech. Což znamenalo rozkrýt faktory související se vznikem žákovských únikových strategií a s aktivitami vedoucími k dosažení cíle.

Takto stanovený cíl vyžadoval podrobné zkoumání žákovských motivačních charakteristik vztahujících se k rozhodnutí věnovat se úkolu a rozbor prožívání úzkosti při výkonových činnostech v souvislosti se způsobem vnějšího hodnocení. Hlavní záběr studie stál na hledání souvislosti mezi druhem vnějšího hodnocení z pohledu výběru vztahových norem a rozvojem výkonové motivace žáků. Studie provedená triangulací metod kvalitativního a kvantitativního výzkumu rozkryla zajímavé souvislosti, které ne zcela korespondují s teoretickými předpoklady. Zejména kvalitativní sonda na ZŠ poukázala na slabiny jednotlivých vztahových norem a dále bylo možné zanalyzovat projevy aktivního a pasivního strachu u dětí ve výkonových činnostech v prostředí školy.

Kontakt: kubikovk@kps.zcu.cz

SEKCE I

Osobnost dítěte a efektivita výchovně vzdělávacího procesu

FORMATIVNÍ HODNOCENÍ Z POHLEDU ŽÁKŮ DRUHÉHO STUPNĚ ZŠ

FORMATIVE ASSESSMENT FROM PUPIL'S POINT OF VIEW

Krabsová Veronika

ÚVVR, Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Príspevek sa zameria na problematiku formatívneho hodnotenia z pohľadu žiakov 2. stupňa ZŠ (ISCED 2) vo vzdelávacom predmete Český jazyk a literatúra. Hodnotenie žiakov hraje dôležitú úlohu vo vzdelávacej politike a formatívne hodnotenie je považované odborníkmi za dôležitou súčasť vyučovacieho a učebného procesu. Podľa zprávy OECD z roku 2012 je v českých školách kladen malý dôraz na poskytovanie spätnej väzby žiakom a na rozvíjanie interakcie medzi učiteľom a žiakom, ktoré napomáha učenie. Cieľom výskumu bolo proto získať prehľad o formách a technikách formatívneho hodnotenia, ktoré učiteľ a žiaci na zámerné vybraných školách využívajú, ale také popísať subjektívne pocity žiakov väzovaných na špecifický spôsob hodnotenia týchto škôl. Vícečetná prípadová štúdia bola založená na kvalitatívnom sberu dát. Pozorovania vo triedach pri výučbe bolo doplnené skupinovými a individuálnymi rozhovorami s žiakmi i učiteľmi a analýzou dokumentov. Polo štruktúrované hĺbkové rozhovory s žiakmi tvorili strednú časť výskumu.

Žiaci kladne hodnotia možnosť zapojiť sa do hodnotenia, napr. prostredníctvom sebehodnotenia, a možnosť opraviť si písomnú prácu na základe spätnej väzby od učiteľa. Naopak nejvíť príliš zájem podieľať sa na tvorbe kritérií. Z rozhovorov vyplynulo, že zejména slabší žiaci vítajú poskytovanie pravidelnej spätnej väzby a možnosť individuálnych konzultácií s učiteľom. Prípadové štúdie vybraných škôl môžu prispieť k diskusi o možnostiach zavádzania formatívneho hodnotenia do praxe.

Kontakt: veronika.krabsova@pedf.cuni.cz

DIAGNOSTIKOVANIE DIEŤAŤA NA KONCI PREPRIMÁRNEHO VZDELÁVANIA

DIAGNOSING A CHILD AT THE END OF PREPRIMARY EDUCATION

Lipnická Milena

Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, Slovenská republika

Pedagogické diagnostikovanie dieťaťa na konci preprimárneho vzdelávania uzatvára komplexné a systematické poznávanie, posudzovanie a hodnotenie dieťaťa počas celej dochádzky do materskej školy. V poslednom roku vzdelávania dieťaťa v materskej škole učiteľia cielene diagnostikujú pripravenosť dieťaťa na primárne vzdelávanie. Pritom nadväzujú na diagnostikovanie školskej zrelosti špecialistami v medicíne, psychológii a špeciálnej pedagogike. V procese diagnostikovania školskej pripravenosti detí učiteľia využívajú rozmanité diagnostické metódy, materiály a záznamové hárky. Učiteľia zisťujú aktuálne spôsobilosti dieťaťa na konci preprimárneho vzdelávania a východiskové spôsobilosti pre primárne vzdelávanie v súlade so štátnym kurikulumom.

Kontakt: slavik.misa@seznam.cz

ROZVOJ OSOBNOSTI DÍTĚTE MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU S ADHD POMOCÍ PSYCHOMOTORICKÝCH AKTIVIT

PERSONAL DEVELOPMENT OF YOUNGER-SCHOOL AGED CHILD WITH ADHD BY PSYCHOMOTOR ACTIVITIES

Louková Tereza

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Blahutková Marie

Fakulta sportovních studií MU Brno, Česká republika

Hrach Karel

Fakulta zdravotních studií UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Naše štúdie sa zaoberá vplyvom intervenčného programu, ktorý zahŕňa vybrané psychomotorické aktivity, na pozornosť detí mladšieho školného veku. Jedná sa o kvantitatívne- kvalitatívnu prípadovú štúdiu. Cieľom práce je prispieť k hlbšiemu poznaniu danej problematiky a ověřit vplyv intervenčného programu na pozornosť detí mladšieho školného veku so syndromom ADHD. Ako metódy sberu dát sme použili Test pozornosti d2, Číselný štvorec a rozhovor. Pracovali sme so skupinou 41 detí vo veku 9 až 10 let, z čoho 4 z nich trpeli syndromom ADHD. Testovali sme zmenu v koncentrácii a rozsahu pozornosti pred a po aplikácii intervenčného programu. Zisťovali sme pomocou pozorovania, rozhovorov s deťmi a jejich třídními učitelkami, jak se změnila pozornost, vztah k pohybové aktivitě a jiné projevy v oblasti psychiky u dětí s ADHD. Došli jsme k závěru, že psychomotorika má pozitivní vliv na pozornost dětí mladšího školního věku se syndromem ADHD, u nichž se změna projevuje i v jiných oblastech psychiky a chování.

Kontakt: tereza.loukova@ujep.cz

PEDAGOGICKÁ KOMUNIKACE S HOSPITALIZOVANÝM DÍTĚTEM V PROCESU HERNÍ TERAPIE

PEDAGOGICAL COMMUNICATION WITH HOSPITALIZED CHILD IN THE PLAY THERAPY PROCESS

Medvedová Hana

Pedagogická fakulta Masarykovy Univerzity v Brně, Česká republika

Přehledová kapitola disertační práce, ze které v tomto příspěvku vycházíme, je zaměřena na problematiku *pedagogické komunikace mezi hospitalizovaným dítětem a herním specialistou v procesu herní terapie* tak, jak na ni nahlíží autorka tohoto příspěvku. Proces herní terapie představuje vzájemnou interakci, kdy herní specialista a nemocné dítě vstupují do určitých vztahů a dochází k jisté komunikaci. Cílem příspěvku je popsat (a) teoretickou část, (b) empirická východiska připravovaného výzkumu. V teoretické části jsou vymezeny pojmy související s danou problematikou, dále je zde popsán dosavadní stav poznání obsahu přípravných vzdělávacích programů a zmapování pracovního zařazení herního specialisty. Poté je nastíněn vývoj herní terapie v klinickém prostředí a vymezena komunikace s nemocným dítětem. Závěr teoretické části je zaměřen na nejdůležitější výzkumná témata. Druhá empirická část představuje: výzkumný soubor (hospitalizované děti ve věku od 3 do 12 let, rodiče dětí a herní specialista); kvalitatívni charakter šetření, využívající metódy zúčastněného štruktúrovaného pozorovania, čiastočne řízený polo štruktúrovaný rozhovor medzi herním specialistou a hospitalizovaným dítětem, s rodiči hospitalizovaného dítěte a herním specialistou. Jako doplňující metódy jsou popsány seberefektivní deník herního specialisty a video recall review. Zvolená oblast

zkoumání není v odborné literatuře často prezentována a v našich podmínkách bude svým zaměřením jediná svého druhu.

Kontakt: medvedova@mail.muni.cz

ZNACZENIE EDUKACJI DZIECKA W RODZINACH Z KLASY ŚREDNIEJ

THE IMPORTANCE OF CHILD'S EDUCATION IN MIDDLE CLASS FAMILIES

Dr Nyczaj-Drag Mirosława

Katedra Pedagogiki Przewodowej i Wczesnoszkolnej Uniwersytet Zielonogórski, Polska

Prezentowane rozważania koncentrują się wokół tezy, że we współczesnych polskich warunkach, bardziej niż kiedykolwiek wcześniej, biografia edukacyjna dzieci uzależniona jest nie tyle od ich kompetencji intelektualnych i kulturowych, ale przede wszystkim od kapitału ekonomicznego, społecznego i kulturowego oraz habitusu klasowego rodziny. Bycie członkiem rodziny umieszcza młodego człowieka w określonej przestrzeni społecznej i to bezsprzecznie rodzice mają ważny udział w wyznaczeniu tego miejsca.

W związku z tak postawioną tezą, na początku artykułu wskażę na teorię Pierre'a Bourdieu jako podstawową płaszczyznę analiz podjętej problematyki, następnie zaprezentuję wybrane ujęcia definicyjne i koncepcyjne klasy średniej. W kolejnej części tekstu przedstawię stan badań dotyczący jakości edukacji dzieci w rodzinach z klasy średniej i na tym te opiszę program badań własnych oraz ich wyniki.

Zaprezentowany materiał pokazuje wartość jaką rodzice z klasy średniej przypisują swym dzieciom, ich dobremu wychowaniu i edukacji. Dodatkowo, umożliwiają one analizę mentalności tej grupy rodziców oraz charakterystycznych dlań wzorów edukacyjnego wspierania dzieci. Opisane poglądy oraz wyniki badań pozwalają stwierdzić, że rodzice z klasy średniej zapewniają swym dzieciom prawie nieograniczone i niekończące się wsparcie, dzięki któremu będą mogli w przyszłości (usiłować) odtworzyć swój status. Ogólnie chodzi im o to, by zwiększyć szanse dzieci na odniesienie życiowego sukcesu. Przeprowadzona analiza jednoznacznie dowodzi, że dzieci rodziców z klasy średniej mogą liczyć na wiele form wsparcia z ich strony, związanych głównie z nakładami finansowymi, rzeczowymi, psychologicznymi i pomocą w sferze publicznej. Dla rodziców z klasy średniej dziecko jest niekwestionowaną, największą wartością, dlatego przywiązują dużą wagę do jakości jego wychowania i przyszłej edukacji.

The following study proves the thesis, that in present-day Polish conditions children's education doesn't depend on their intellectual capacity, but it rather depends on financial background, social and cultural capital and parent's social class. In addition family status and family members contribute to a child's position in a specific social space.

At the beginning I would like to indicate Pierre Bourdieu's theory as the main basis upon which this study is based, afterwards I would present chosen conceptions and definitions of the middle class. In the next part I will describe the research, concerning middle class children's standard of education. This is the background to which I will present the program of self-study and their results.

The materials presented show the value which is assigned by parents to their children, their upbringing and education. In addition, it enables you to analyse the mentality of this specific group of parents and the educational patterns which they use to support their children. The result of the research results and the opinions described in the text lead us to assume that parents from the middle class ensure their children practically unlimited support, which will help them in the future to reconstruct their social status. In general the main goal of parents from the middle class is to create life chances for their children, so they can succeed in life. The analysis proves that middle class children can count on financial, material, psychological and public support from their parents. In my paper I will elaborate

on how much importance do middle class parents attach to their children's education as well as what are their expectations and plans related to education.

Kontakt: mirkanyczaj@o2.pl

PROČ A JAK UČIT PSYCHOLOGII? ANALÝZA VNÍMANÉHO PŘÍNOSU STUDIA PSYCHOLOGIE U SLOVENSKÝCH A BRITSKÝCH STŘEDOŠKOLÁKŮ

WHY AND HOW TEACH PSYCHOLOGY? ANALYSIS OF PERCEIVED OUTCOMES OF PSYCHOLOGY STUDIES SLOVAK AND BRITISH SECONDARY STUDENTS

Sokolová Lenka

Pedagogická fakulta UK v Bratislave, Slovenská republika

Psychologie v posledních letech patří na Slovensku i ve Velké Británii mezi atraktivní studijní obory. Cílem naší studie je analyzovat jak studenti a studentky na sekundárním stupni vzdělávání vnímají přínos studia psychologie jako volitelného středoškolského předmětu. Standardy výuky psychologie na tomto stupni se v slovenském a britském školním systému výrazně liší. Proto se v teoretickém vstupu i v analýze dat zaměřujeme na rozdíly vyplývající zejména z obsahu, metod a hodnocení v obou zkoumaných edukačních prostředích. Výzkumnou metodou byl online dotazník (n=242) s uzavřenými i otevřenými položkami. Ze statistické i obsahové analýzy vyplývá, že u britských studentů a studentek dominuje akademicko-vědecká kategorie přínosu a u slovenské skupiny převládá kategorie osobnostního rozvoje. V závěru se zamyslíme také nad tím, jak status a obraz psychologie jako školního předmětu ovlivňuje očekávání, motivaci a vnímaný přínos studentů a studentek ze dvou kulturně i edukačně odlišných prostředí. Studie je výstupem projektu KEGA 021UK-4/2013 Vyučovanie psychológie a predmetov osobnostného a sociálneho rozvoja.

Kontakt: sokolova@fedu.uniba.sk

INDIVIDUÁLNÍ ČTENÁŘSTVÍ ŽÁKA A FAKTORY, KTERÉ JE OVLIVŇUJÍ

INDIVIDUAL STUDENT'S READING AND FACTORS THAT IMPACT IT

Sýkorová Pavla

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Příspěvek vychází z přehledové studie disertační práce autorky a uvádí do problematiky *individuálního čtenářství* desetiletého žáka základní školy. Koncepce příspěvku je rozdělena do dvou částí, části teoretické a empirické. Hlavním cílem je představení designu chystaného výzkumu, jehož záměr spočívá v analýze *individuálního čtenářství žáka a faktorů, které je ovlivňují*. První část seznamuje s teoretickou základnou řešeného tématu, obsahově vymezuje a třídí pedagogickou terminologii užívanou v souvislosti s pojmem čtenářství (funkční gramotnost; čtenářská gramotnost; čtení; četba; čtenář; faktory endogenní a exogenní). Empirická část představuje východiska připravovaného výzkumu, kvantitativní šetření, metodu dotazníku a výzkumný vzorek. Přínosem příspěvku je poskytnutí východisek připravovaného výzkumu, jež je prvním reprezentativním šetřením svého druhu na území České republiky zabývajícím se procesem dětského čtenářství a vnějšími

faktory (rodina, učitel, škola), které se podílejí na plánovitém a cíleném rozvíjení četby konkrétního desetiletého žáka základní školy.

Kontakt: pavli.sykorova@gmail.com

POCZUCIE AUTOSKUTECZNOŚCI UCZNIÓW I UCZENNIC W MATEMATYCE ORAZ W JĘZYKU POLSKIM. DŁUGI CIEN STEREOTYPÓW PŁCIOWYCH

MATHEMATICS SELF-EFFICACY AND POLISH LANGUAGE SELF-EFFICACY AMONG MALE AND FEMALE STUDENTS. THE LONG SHADOW OF GENDER STEREOTYPES

Turska Dorota

Instytut Psychologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska

Referat stanowi próbę empirycznego wyjaśnienia silnej w Polsce tendencji do wybierania przez dziewczęta humanistycznych kierunków studiów, przez chłopców zaś - kształcenia technicznego. Proponowane wyjaśnienie odwołuje się do oddziaływania stereotypów, że matematyka jest domeną mężczyzn, podczas gdy języki – domeną kobiet. Założono, że stereotypy te wpływają niekorzystnie na percepcję własnych kompetencji osób stygmatyzowanych. Teoretyczne podłoże badań stanowi koncepcja autoskuteczności Bandury, akcentująca kulturowy kontekst procesu jej formowania. Uzyskane rezultaty informują, że płęć jest istotnym moderatorem (wyjaśnia 36% wariancji) pomiędzy osiągnięciami a poczuciem kompetencji w matematyce. Oznacza to, że typowa uczennica – w relacji do tak samo ocenianego typowego ucznia – rejestruje niższe zaufanie do własnych kompetencji matematycznych. W przypadku języka polskiego zjawisko to ma odwrotny kierunek, nie osiąga jednak istotności statystycznej i wyjaśnia zaledwie 1,2% wariancji. Uzyskane dane sugerują, iż stereotyp co do matematyki (w relacji – co do języków) jest w Polsce znacznie silniejszy i ogranicza identyfikację – nawet najwyżej ocenianych uczennic – z „nieodpowiednią” dla nich dziedziną i skłania je do kształcenia w „odpowiednim” dla nich profilu humanistycznym.

The speech is an attempt to empirical explanation of a strong tendency in Poland among girls to choose humanistic fields of study and among boys to choose technical education paths. The proposed explication refers to effects of stereotypes that maths is a male domain, whereas languages – a female domain. It has been assumed that such stereotypes have an adverse impact on the perception of one's competencies of stigmatized people. Theoretical background of own research constitute self-efficacy theory by Bandura, which emphasizes cultural context of its formation process. The obtained results inform that gender is a pivotal moderator (explains 36% of variation) between achievements and self-efficacy in maths. It means that a typical female student – with regard to similarly evaluated male student – registers lower level of trust in her own mathematical competence. In the case of Polish language this phenomenon has reverse direction, however it does not significance and explains only 1,2% of variation. The data suggest that stereotype concerning maths (in relation to the one concerning languages) is definitely stronger in Poland and it restricts identification – even of the best-evaluated female student – with “unsuitable” for them field and therefore, makes them educate in the “suitable” for them humanistic profile. Keywords: stereotype, mathematics as a male domain, languages as a female domain, self-efficacy.

Kontakt: dorota.turska@gmail.com

METODA LEARNING STORIES JAKO EFEKTIVNÍ NÁSTROJ K POZOROVÁNÍ, DOKUMENTACI A PODPOŘE INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ CESTY DÍTĚTE V PŘEDŠKOLNÍM VĚKU

LEARNING STORIES METHOD AS AN EFFECTIVE TOOL FOR OBSERVATION, DOCUMENTATION AND SUPPORT OF A PRESCHOOL CHILD IN THE INDIVIDUAL EDUCATIONAL PROCESS

Uhlířová Jana

Loudová Stralczyňská Barbora

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Současná odborná diskuse související s revizí RVP PV se v mnoha oblastech dotýká hodnocení dětí, efektivity vzdělávacího procesu a formulací standardizovaných nároků na dítě při přechodu z předškolního na primární stupeň. Tento trend představuje značné nebezpečí při pohledu na dítě prizmatem očekávaných formálních výstupů bez zohledňování individuálních charakteristik dítěte. Metoda *Learning Stories* (*Bildungs- und Lerngeschichten*) je nástrojem k zjišťování a hodnocení vzdělávacích procesů u dětí v předškolním věku, která reflektuje individuální rozdíly mezi dětmi a je zaměřená na kompetence dítěte, dispozice k učení a jejich rozvoj. Cílem příspěvku je podtrhnout teoretická východiska metody a na konkrétních příkladech demonstrovat její použití v praxi předškolních zařízení. Příspěvek bude směřovat k zhodnocení přínosu této metody pro vzdělávání dítěte a jeho uplatnění v ČR včetně případných rizik. Teoretická část je postavena na analýze diskurzu k metodě *Learning Stories* (v originálním prostředí jejího vzniku - na Novém Zélandu a později v Německu); druhá část vystoupení je opřena o výzkum realizovaný v předškolních zařízeních v Berlíně (pozorování, rozhovory s pedagogy, analýza pedagogické dokumentace). Metoda *Learning Stories* je důsledně individualizujícím přístupem, který je u nás nedostatečně využíván a potenciál této metody může výrazně přispět ke sledování postupu vzdělávacích procesů a jejich efektivity u předškolního dítěte v ČR.

Kontakt: jana.uhlirova@pedf.cuni.cz, barbora.loudova@pedf.cuni.cz

POUŽÍVÁNÍ STRATEGIÍ UČENÍ SE CIZÍMU JAZYKU A JEJICH PODPORA UČITELEM NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE

FOREIGN LANGUAGE LEARNING STRATEGY USE AND THEIR SUPPORT BY TEACHERS IN LOWER SECONDARY CLASSES

Vlčková Kateřina

Bradová Jarmila

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Používání *strategií učení se cizímu jazyku* žáky a jejich podpora učitelem ve výuce byly zjišťovány pomocí adaptovaného a částečně standardizovaného inventáře *Young Learners Language Strategy Use Survey* (Cohen, Oxford, 2002). Zkoumáno bylo celkem 776 žáků ve 41 třídách (27 výuka angličtiny, 11 němčiny) ve 4. až 9. ročníku a jejich 23 učitelů z 18 škol poskytujících základní vzdělávání. Česká verze nástroje (Vlčková, Přikrylová, 2011) sestávala z 64 položek na redukované dichotomické škále a zjišťovala strategie učení klasifikované na základě čtyř *řečových dovedností* (čtení, psaní, poslech, mluvení) a *jazykových prostředků* (slovní zásoba, překlad) a funkcí strategií v procesu zpracování informací (Oxford, 1990). Dotazník pro učitele ($\alpha = 0,88$) i pro žáky ($\alpha = 0,90$) dosahoval uspokojivé reliability. Učitelé deklarovali vyšší míru podpory strategií než žáci jejich používání. Nejvíce podporované byly strategie čtení (80%), nejméně strategie mluvení (64%). Nejvíce používané byly

strategie překládání a poslechové strategie (>60 %), nejméně používané byly strategie psaní a slovní zásoby (cca 45 %). Používání strategií žáky vykazovalo závislost na učiteli a jeho podpoře strategií. Další výsledky tohoto výzkumu by měly obohatit naši současnou znalost strategií učení ve vztahu k řečovým dovednostem a jejich podpoře učitelem ve školních podmínkách. Příspěvek vznikl v rámci projektu GAP407/12/0432 *Strategie učení se cizímu jazyku a výsledky vzdělávání: Analýza shluků a sekvencí strategií* financovaném Grantovou agenturou České republiky. Autorky děkují za poskytnutou podporu.

Kontakt: vlckova@ped.muni.cz, bradova@ped.muni.cz

SEKCE 2

Učitel a efektivita vyučování

NOVÉ TECHNOLOGIE VE VÝUCE V PRIZMATECH EFEKTIVITY VYUČOVÁNÍ

THE NEW TECHNOLOGIES IN TEACHING IN PRISM EFFECTIVENESS OF TEACHING

Bartošová Michala

Hlavním úlohou školy je adekvátní koncipování obsahu vzdělávání i procesu vyučování tak, aby si žák osvojil oborové a klíčové kompetence. Autorka vyslovuje tezi o efektivitě vyučování pomocí nových technologií a empirických výzkumem kombinujícím metodu didaktického testu a přímého pozorování hodnotí vliv užití technologie, forem a metod vyučování/učení se na získávání a osvojování znalosti a dovednosti. Na reprezentativním vzorku se autorka snaží verifikovat dílčí hypotézy, jejichž potvrzení by přineslo jasná doporučení pro výuku. Výzkum byl proveden na rakouské základní škole a je tedy i nepřímou prezentací rakouského školství v praxi.

VÝZKUM PRIMÁRNÍ INFORMAČNÍ GRAMOTNOSTI V ČR

PRIMARY INFORMATION LITERACY IN THE CZECH REPUBLIC – RESEARCH

Círus Lukáš

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Příspěvek nejprve seznamuje s pojmem gramotnost a jejími specifiky, mezi které patří právě informační gramotnost. Pokouší se ukázat šíři obsahu tohoto pojmu. Věnuje se též informační výchově, jejímž cílem je rozvíjet informační kompetence žáků. Popisuje konkrétní mapování současné úrovně primární informační gramotnosti formou dotazníkového šetření. Oslovena je skupina 160 učitelů 1. stupně základní školy na 1. stupni vyučujících v 1. a 2. ročníku, dále pak skupina 50 učitelů mateřské školy přípravného ročníku a 40 absolventů oboru učitelství 1. stupně základní školy. Vzorkem jsou učitelé škol spolupracujících s Pedagogickou fakultou UJEP v rámci pedagogických praxí našich studentů převážně z Ústeckého kraje a s klesající intenzitou v okolních krajích. Příspěvek seznamuje s vybranými výstupy tohoto šetření, jež ukazují na mnohé zajímavé informace, které věřím, dají odpovědi na otázky z oblasti primární informační gramotnosti v ČR a pomůže k lepšímu uchopení této oblasti u nás.

Kontakt: lukas.cirus@ujep.cz

KOOPERATIVNÍ A PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ V PREGRAUÁLNÍ PŘÍPRAVĚ UČITELŮ A JEHO MOŽNOSTI VE VYSOKOŠKOLSTÍ VÝUCE

COOPERATIVE AND PROJECT LEARNING IN UNDERGRADUATE TEACHER TRAINING AND OPPORTUNITIES IN HIGHER EDUCATION

Čábalová Dagmar

Fakulta pedagogická ZČU v Plzni, Česká republika

Ve vysokoškolské pregraduální přípravě učitelů je stále na okraji zájmu kooperativní a projektové vyučování, přestože patří mezi efektivní modely výuky. Cílem příspěvku je představit možnosti uvedených modelů výuky v přípravě studentů učitelství pro základní a střední školy. Příspěvek

vymezuje základní pojmy: kooperativní vyučování, kooperativní učení, projektová výuka a základní teoretická východiska, o které se pojmy opírají. Teoretický úvod je doplněn praktickou částí, ve které je na základě výzkumné sondy analyzováno současné pojetí vyučování se zaměřením na uplatňování kooperativní a projektového vyučování v přípravě studentů učitelství na FPE ZČU v Plzni ve vybraných pedagogických předmětech.

Kontakt: dcabalov@kpg.zcu.cz

ASPEKTY OSVOJOVÁNÍ SI ANGLICKÉHO JAZYKA U ČESKÝCH STUDENTŮ PŘI VSTUPU DO PŘÍPRAVNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ UČITELŮ

ASPECTS OF ENGLISH LANGUAGE ACQUISITION OF CZECH STUDENTS ON THE ONSET OF TEACHER EDUCATION

Černá Monika

Fakulta filozofická Univerzity Pardubice, Česká republika

V přípravném vzdělávání učitelů si studenti rozvíjejí jednotlivé složky znalostní báze učitelství. Znalost obsahu má zásadní význam pro vytváření didaktické znalosti obsahu, které čeští výzkumníci v minulém období věnovali náležitou pozornost na rozdíl od zmíněné znalosti obsahu. V případě studentů učitelství cizích jazyků je pro rozvoj znalosti obsahu důležitá dosažená úroveň komunikační kompetence v příslušném jazyce, zde konkrétně v angličtině, se kterou do studia vstupují. Proto je žádoucí pro výzkumné účely vytvořit jazykový korpus mluvené angličtiny, analyzovat jej z různých pohledů, kromě jiného také ve vztahu k individuálním příběhům učení. Cílem příspěvku je představit dílčí výsledky řešení takto zaměřeného interdisciplinárního projektu GAČR 13-25982S, a to konkrétně výzkumnou metodologií včetně nástrojů a očekávaných výsledků.

Kontakt: monika.cerna@upce.cz

EVOLUČNÍ TERMINOLOGIE V GYMNAZIÁLNÍ VÝUCE BIOLOGIE

EVOLUTIONARY TERMINOLOGY IN GRAMMAR SCHOOL BIOLOGY TEACHING

Dvořáková Radka

Přírodovědecká fakulta UK v Praze, Česká republika

Evoluční biologie patří mezi jednu z nejdůležitějších biologických disciplín, protože utváří paradigmatické pozadí celé moderní biologie. Terminologie oboru je pak klíčovým komunikačním médiem, díky kterému dochází k předávání informací. Předkládaný výzkum analyzuje evoluční terminologii používanou při výuce biologie gymnaziálními učiteli. Jde se o výsledky předvýzkumu, který proběhl metodou dotazníkového šetření a rozhovorů a zúčastnilo se ho třicet gymnaziálních učitelů biologie z Prahy. Dotazníková část šetření cílila na subjektivní hodnocení důležitosti jednotlivých evolučních termínů v rámci gymnaziální výuky a porozumění jejich významu. Pro zpracování výsledků byl použit program Microsoft Excel 2007. Výsledky předvýzkumu upozornily na několik skutečností: 1. Mezi základní evoluční pojmy řadí učitelé bez váhání genetickou terminologii, což poukazuje na neodarwinistické vnímání evolučních témat, které ovšem je, jak prozradily rozhovory, nereflexované. 2. Středoškolští učitelé biologie velmi často považují základní evoluční termíny jako darwinismus a Darwinova evoluční hypotéza nebo přírodní a přirozený výběr za

synonyma. 3. Z podarwinovských evolučních hypotéz protežují učitelé jednoznačně endosymbiotickou teorií. Situace do jisté míry lícuje s podobou a zpracováním evolučních témat v dostupných středoškolských učebnicích a upozorňuje na oblast, která by si zasloužila kvalitnější metodické zpracování pro účely středoškolské výuky.

Kontakt: radka.marta@gmail.com

VYUŽITÍ 3D MODELACE A NAVAZUJÍCÍCH TECHNOLOGIÍ V PŘÍPRAVĚ PEDAGOGŮ SEKUNDÁRNÍ A TERCIÁRNÍ ÚROVNĚ VZDĚLÁVÁNÍ

HOW TO USE 3D MODELING AND RELATED TECHNOLOGIES IN THE PREPARATION OF TEACHERS.

Mgr. Gabrielová Johana

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Přednáška seznamuje se startujícím projektem katedry Výtvarné Výchovy, který se zabývá 3D modelací a navazujícími technologiemi v přípravě budoucích pedagogů. Tento příspěvek představí prvotní část projektu; zmapování aktuální situace. Pomocí kvantitativního výzkumu je zmapována výuka na středních a vysokých školách, které se ubírají grafickým, technickým nebo výtvarných směrem a jsou potenciálními uživateli programů pracujících s 3D grafikou a animací. Přednáška zároveň předkládá k nahlédnutí koncepci celého tříletého projektu a další postupy v jeho výzkumu. Představíme konkrétní kurzy pro studenty (PVK) a workshopy určené pro budoucí a již vystudované učitele. Kurzy i workshopy jsou zaměřeny na osvojení si práce s vybranými počítačovými programy. Jejich tematika se vztahuje k výtvarné, nikoli technicky zaměřené edukaci. Učitelé získají znalosti, které mohou být dále využity k rozšíření oblasti ve výtvarné výchově. Kromě programů pracujících s 3D modelací se workshopy zabývají také video tvorbou a animací, které považujeme za součást dnešní výtvarné edukace. Výsledkem našeho projektu bude publikace shrnující poznatky o reálném začlenění výuky modelace, grafiky a video tvorby do školního prostředí.

UŽIVATELSKÝ PŘÍSTUP PŘI ŘEŠENÍ SLOVNÍCH ÚLOH NA ŽŠ

USER-ORIENTED APPROACH TO SOLVING OF WORD EXERCISES IN BASIC SCHOOL

Hanák Josef

Základní škola a Mateřská škola Ratíškovice, Česká republika

Příspěvek představuje výsledky a zkušenosti z realizace akčního výzkumu, týkajícího se možnosti využití tzv. uživatelského přístupu při řešení slovních úloh (nejenom) ve fyzice na 2. stupni základní školy, který lze využít v rámci aktivizujících metod ve vyučování. Žákům byly předloženy zajímavé problémové slovní úlohy z oblasti mikrosvětla i makrosvětla, obsahující fyzikální vzorce bez jakéhokoliv odvození a s pomocí kalkulatoru se je učili používat. Metoda vychází z nutnosti zvyšování zájmu o studium přírodních a technických oborů, hledání nových postupů didaktické transformace vědeckých poznatků na učivo a je analogií učení se novým technickým poznatkům a dovednostem, uplatňovaných při provozu spotřební elektroniky, kdy se v roli spotřebitele pomocí příručky učíme spotřebič používat – přístroj nás zajímá pouze zevně aniž bychom poznali či pochopili princip jeho činnosti. Žáci 9. ročníku byli schopni pochopit a naučit se v průběhu deseti vyučovacích hodin metodu uživatelského přístupu při řešení složitějších fyzikálních úloh, aby prostřednictvím

matematiky a kalkulatoru nahlédli do tajů objektivní reality, která není přímo pozorovatelná našimi smysly, přestože jsou „oba světy“ nejdůležitějšími oblastmi zkoumání současné moderní vědy – nanotechnologie, molekulární biologie, astronomie, kosmologie apod.

Kontakt: Joe.Hanak@tiscali.cz

ZEFEKTIVNĚNÍ VÝUKY POMOCÍ PRI - SCI-NET; INTERNETOVÉ PLATFORMY PRO BADATELSKÉ PŘÍSTUPY VE VZDĚLÁVÁNÍ

THE INCREASING OF TEACHING EFFICIENCY USING PRI – SCI – NET; NETWORKING FOR INQUIRY BASED SCIENCE EDUCATION

Heřmanová Vladislava

Wedlichová Iva

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Obsahem příspěvku je využití poznatků z projektu Pri-Sci-Net k badatelskému přístupu ve vyučování /IBSE v pre a primárním stupni vzdělávání. Cílem projektu je tvorba a pilotní ověření nové výukové strategie pro děti od 3 do 11 let. Přínos projektu je v rozšíření spolupráce mezi 17 VŠ, které vytváří manuál pro rozvoj objevitelských kompetencí žáků v národních jazycích dostupný na webu. Edukační činnosti IBSE byly několikrát odborně posuzovány. Výcvik ve strategiích objevného vyučování se konal se 30 učiteli, avšak počet příznivců inovací je již 110. Během mezinárodního tréninku bylo dosaženo nejen poznání metod badatelského přístupu, ale formou workshopů i jeho výcvik ve výuce. Učitelé z 1. st. ŽŠ se též zapojili do profesní sítě, která jim umožní využívat zkušenosti jiných učitelů včetně zahraničních. V příspěvku jsou reflektovány hlavní aspekty zkvalitnění vyučování v souladu s dimensí vzdělávání v zemích EU.

Kontakt: vladislava.hermanova@ujep.cz; iva.wedlichova@ujep.cz

POROVNÁNÍ BLOKOVÉ A PRŮBĚŽNÉ VÝUKY Z HLEDISKA ZÍSKANÝCH ZNALOSTÍ ŽÁKŮ

COMPARISON OF BLOCK SCHEDULE AND CONTINUOUS TEACHING FROM THE KNOWLEDGE POINT OF VIEW

Houšková Barbora

Základní škola Gutova, Praha, Česká republika

Janštová Vanda

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Přírodovědecká fakulta UK v Praze, Česká republika

Weiser Martin

Přírodovědecká fakulta UK v Praze, Česká republika

U řady témat může učitel volit vhodný kontext tak. Parazitologie bývá na základních školách vyučována v rámci zoologického systému. Zajímalo nás, jaké výsledky bude mít zařazení celku „parazit člověka“ do výuky biologie člověka. Porovnávali jsme blokovanou a průběžnou výuku tohoto tématu z hlediska znalostí. Srovnání proběhlo na dvou paralelních třídách sekundy osmiletého

gymnázia (věk žáků cca 12 let). V jedné třídě probíhala výuka blokově, ve druhé v průběhu několika měsíců. Žáci vyplnili pre-test a post-test po 3 týdnech. Testovány byly znalosti učiva, zjišťován byl i názor na zajímavost problematiky parazitů. Pomocí analýzy kovariance ANCOVA jsme testovali hypotézu „Žáci, kteří absolvovali blokovou výuku, dosáhnou v post-testu vyšší skóre, než žáci, kteří byli s učivem seznamováni v průběhu školního roku“. Tato hypotéza byla zamítnuta. Výsledky žáků obou tříd v post-testu je možné vysvětlit výsledky žáků v pre-testu nezávisle na zvoleném přístupu k tématu parazitě člověka.

Kontakt: vanda.janstova@natur.cuni.cz

KORELACE LOGICKÉHO MYŠLENÍ A ŠKOLNÍHO HODNOCENÍ Z MATEMATIKY

CORRELATION OF LOGICAL THINKING AND SCHOOL EVALUATION OF MATHEMATICS

Chytrý Vlastimil

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

V tomto příspěvku jsou prezentovány výsledky výzkumu, který probíhal po dobu čtyř měsíců na základních školách v Ústeckém kraji. Tento výzkum byl zaměřen na zmapování úrovně logického myšlení žáků základních, středních škol pomocí hodnotícího vektoru a na faktory toto myšlení ovlivňující. Mezi tyto faktory byly považovány hlavně věk jedince, inteligence jedince a školní hodnocení z matematiky. Zaměřuji se zde speciálně na korelaci logického myšlení jedince s jeho školním hodnocením z matematiky, kdy odpovídám na otázku, zda mediány složek hodnotícího vektoru u různých stupňů klasifikace jsou si rovny. K zodpovězení této otázky jsem využil kombinaci kvantitativního a kvalitativního výzkumu, kdy jsem jednotlivá testování doplňoval u videonahrávky z hodin. Je zajímavé, že úroveň logického myšlení na většině škol nekoreluje se školním hodnocením žáka z matematiky bez ohledu na jeho věk, pohlaví nebo typ školy. Toto zjištění přisuzuji zejména způsobu, jakým jsou žáci ve škole testováni a také způsobu, jakým je jim látka předávána.

Kontakt: vlastimilchytry@ujep.cz

ELEKTRONICKÉ STUDIJNÍ MATERIÁLY

ELECTRONIC LEARNING MATERIALS

Janská Lenka

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Článek uvádí výsledky empirického výzkumu o zjištění názorů studentů pedagogické fakulty na elektronické studijní materiály. Cílem výzkumu bylo zjistit, zda se studenti setkali s elektronickými studijními materiály a zda jsou s nimi spokojeni. Dále výzkum ověřoval, zda studenti preferují spíše studium pomocí klasických studijních materiálů či elektronických studijních opor, a zda se tato preference odlišuje podle studijního oboru. Dále určoval, zda studenti technického a matematického zaměření preferují spíše elektronické studijní materiály. Metoda, použita ve výzkumném šetření, byl dotazník. K vyhodnocení výsledků byla použita shluková analýza dat. Elektronická studijní opora by neměla obsahovat pouze text, ale i prvky, které upozorňují na důležité pojmy, měla by průběžně motivovat a udržet jeho pozornost obrázky, videosnímky, zvukovými záznamy apod. Může být

použitá forma, která může daleko více rozvíjet oblast psychomotorickou a afektivní a také výchovy k hodnotám u studentů, ale také u žáků. Studenti pedagogické fakulty, tedy budoucí učitelé, často přenášejí své preference do své budoucí praxe, proto je důležité se zabývat tím, co jim vyhovuje a co nikoliv.

Kontakt: lenka.janska@post.cz

ANALYTIKA UČENÍ A DOLOVÁNÍ DAT V OBLASTI E-LEARNINGU

LEARNING ANALYTICS AND DATA MINING IN E-LEARNING

Juhaňák Libor

Ústav pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Česká republika

V souvislosti s neutuchajícím rozvojem ICT a postupným přechodem do éry tzv. Velkých dat se stále více dostává do popředí také problematika získávání a zpracovávání dat o chování studentů a učitelů v e-learningových systémech. Tento trend vyústil v posledních letech do vzniku oblastí označovaných jako analytika učení (Learning analytics) a dolování dat ve vzdělávání (Educational data mining). Hlavním cílem přehledově pojatého příspěvku je představení těchto nově se formujících výzkumných disciplín, kterým byla v českém pedagogickém výzkumu věnována pozornost zatím jen velmi sporadicky. Ačkoliv je záběr uvedených disciplín daleko širší, příspěvek se zaměřuje primárně na problematiku sběru a analýzy dat z e-learningových systémů typu LMS či CMS. Jádrem příspěvku je souhrn dosavadního poznání a přehled nejpoužívanějších technik a metod v oblasti analytiky a dolování dat ve vzdělávání. Přínosem by mělo být samotné představení problematiky, která stojí v českém prostředí zatím mimo hlavní zájem, přestože v zahraničí jde o téma stále aktuálnější a diskutovanější.

Kontakt: juhanak@phil.muni.cz

POTENCIÁL OPENSOURCE 3D A NAVAZUJÍCÍCH TECHNOLOGIÍ V PŘÍPRAVĚ PEDAGOGŮ SEKUNDÁRNÍ ÚROVNĚ VZDĚLÁVÁNÍ

POTENTIAL OF THE OPENSOURCE 3D AND RELATED TECHNOLOGIES IN PREPARATION OF TEACHERS OF SECONDARY EDUCATION LEVEL

Kalous Petr

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Příspěvek představuje otevřený cyklus odborně-vzdělávacích kurzů, které jsou zaměřeny na využití nových open-source technologií. Otevření kurzů je dalším krokem v rámci projektu *Využití 3D modelace a navazujících technologií v přípravě pedagogů sekundární a terciární úrovně vzdělávání a zavádí experimentální formou do praxe poznatky z přechodných fází výzkumu. Cílem je využití 3D modelovacího, animačního a renderovacího software, 3D tisku a dalších technologií jako nástrojů k vytvoření nové platformy rozvíjející kompetence, možnosti a kreativní přístupy v přípravě budoucích výtvarných pedagogů. Tento přístup rozšiřuje dlouhodobý trend začleňování nových médií do výtvarné edukace na úrovni sekundárního vzdělávání. Výsledkem této fáze projektu bude*

formulace klíčových kompetencí, ověření hypotéz vyplývajících z první fáze výzkumných šetření, vytvoření výukových materiálů a jejich reálné využití v praxi.

Kontakt: petrkalous@email.cz

MEZINÁRODNÍ ŠETŘENÍ O VYUČOVÁNÍ A UČENÍ (TALIS)

TEACHING AND LEARNING INTERNATIONAL SURVEY (TALIS)

Kašparová Vendula

Národní koordinátorka TALIS, Česká republika.

Mezinárodní šetření o vyučování a učení (TALIS) 2013 je dotazníkové šetření na ředitelích a učitelích, které je realizováno OECD a účastní se jej 33 zemí či regionů, včetně České republiky. **Zaměřuje se na školní prostředí, ve kterém probíhá vyučování, a podmínky, ve kterých učitelé a ředitelé pracují.** Představuje důležitou zpětnou vazbu, která má sloužit jakožto podklad ke zlepšení podmínek pro učitele, zvýšení jejich spokojenosti a tím zefektivnění celé vzdělávací politiky. Šetření také umožňuje doplnit důležité informace potřebné k porovnávání vzdělávacích systémů jednotlivých zemí. **Otázky v dotaznících se řadí do následujících tematických okruhů:** další vzdělávání pedagogů a jejich profesní rozvoj, hodnocení učitelů a poskytování zpětné vazby, způsob vedení školy, atmosféra ve škole, představy učitelů o správném způsobu výuky a samotná vyučovací praxe. V příspěvku budou **účastníci konference blíže seznámeni se současnou vlnou tohoto šetření**, tj. TALIS 2013, jakož i s některými zajímavými **výstupy z jeho předchozí vlny**, tj. TALIS 2008, které se Česká republika neúčastnila. Současně budou upozorněni na zveřejnění výzkumných zpráv a dat z šetření TALIS 2013, které je naplánováno na rok 2014. Více informací lze dohledat na www.talis.cz.

Kontakt: vendula.kasparova@csicr.cz

VLIV STYLŮ UČENÍ NA PREFERENCI STRUKTURÁLNÍCH PRVKŮ ELEKTRONICKÝCH STUDIJNÍCH OPOR Z POHLEDU STUDENTŮ

THE EFFECT OF LEARNING STYLE PREFERENCE ON STRUCTURAL ELEMENTS OF ELECTRONIC LEARNING MATERIALS FROM STUDENTS' POINT OF VIEW

Klement Milan

Dostál Jiří

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Styly učení mají vliv na využití elektronických výukových materiálů ve vzdělávání. Tyto materiály, jejichž případem jsou i elektronické studijní opory využívané v e-learningu, se skládají z mnoha strukturálních prvků, přičemž některé více či méně respektují individuální styl učení.

V rámci výzkumného šetření byla řešena otázka, zda jsou tyto strukturální prvky stejně potřebné pro různé skupiny studentů, tak aby co nejlépe respektovaly jejich individualitu, která se projevuje i preferovaným stylem učení diferenciovaným podle jejich smyslových preferencí.

Výzkumný dotazník, který byl pro tyto potřeby vytvořen, obsahoval dvě části. První část, obsahovala 13 otázek, a byla zaměřena na zjištění upřednostňovaného stylu učení dle smyslových preferencí studentů pomocí standardizované metody VARK. Druhou část dotazníku tvořilo 26 otázek, kdy

respondenti vyjadřovali svou preferenci pro jednotlivé strukturální prvky elektronických studijních opor. Pro zpracování pořízených dat byla použita metoda shlukové a faktorové analýzy.

Na základě vyhodnocení získaných dat je možné konstatovat, že respondenti výzkumného šetření, s ohledem na jejich preferovaný styl učení diferenciovaného podle jejich smyslových preferencí, vymezili na základě svých odpovědí, čtyři skupiny strukturálních prvků elektronických studijních opor, které hodnotili podobně. Na základě toho je tedy možné vymezit novou typologii strukturálních prvků elektronických studijních opor.

Kontakt: milan.klement@upol.cz; j.dostal@upol.cz

ELEKTRONICKÉ EDUKAČNÉ TESTY

ELECTRONIC EDUCATIONAL TESTS

Klenovčan Pavel

Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, Slovenská republika

Vývoj elektronických vzdělávacích systémů a využití širokého spektra ich nástrojů umožňuje posilnit i vzdělávací účel testů. Ich důležitým nástrojem je vhodná a efektivní zpětná vazba. To umožňuje tvorbu testů, které mají i vzdělávací účel a mohou sloužit jako doplňující studijní materiál v různých fázích edukačního procesu. Elektronický test tohoto typu preto nazýváme *edukačný test*. Tvorba edukačných testů má z pohľadu prípravy študentov, budúcich učiteľov, ešte ďalší, dôležitý cieľ. Jej zaradenie do vyučovania môže vytvoriť vhodné prostredie pre posilňovanie najmä didaktických kompetencií študentov. Vývoj, experimentálne overenie a optimalizáciu navrhnutých elektronických testov uskutočňujeme prostredníctvom využitia metodológie „*výskum prostredníctvom vývoja*“ (*Design Based Research*). Proces tvorby edukačných testů nutí študenta uvedomiť si všetky dôležité odborné a didaktické súvislosti danej témy. Tento prístup umožňuje priradiť študentom úlohu „*students as learning designers*“. Študenti ako dizajnéri (návrháři) štúdia majú väčšiu možnosť byť kreatívni a presadzovať svoje ciele. S meniacim sa stupňom poznatkov sú schopní robiť rozhodnutia tak o obsahu (čo učiť) ako aj v didaktickej oblasti (ako to učiť).

Kontakt: pavel.klenovcan@umb.sk

PŘÍLEŽITOSTI KUČENÍ JAKO TEORETICKÝ KONCEPT A MOŽNOSTI JEHO VÝZKUMNÉHO VYUŽITÍ

OPPORTUNITIES TO LEARN AS A THEORETICAL CONCEPT AND ITS RESEARCH APPLICATIONS

Knecht Petr

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

Příležitosti k učení představují teoretický koncept, ke kterému se u nás hlásí nemalé množství autorů zabývajících se výzkumem výuky. Od 60. let 20. století bylo zejména v USA podniknuto mnoho pokusů o definování a měření příležitosti k učení. Výzkumy zastřešené konceptem příležitosti k učení poměrně zdařile operacionalizují procesální stránku výuky, například vztah mezi vyučováním a učením. Zřejmé proto se příležitosti k učení se staly centrální teoretickou kategorií mezinárodního srovnávacího výzkumu TIMSS. Bohužel není možné prohlásit, že se v prostředí české a slovenské pedagogiky s příležitostmi k učení pracuje vždy v souladu s jejich původním vymezením a

teoretickým rozpracováním. Cílem teoretického příspěvku je přiblížit vývoj příležitosti k učení jako teoretické kategorie a nastínit možnosti jejího poměrně širokého využití při zkoumání procesů vyučování a učení. Koncept příležitosti k učení se v kontextu aktuálního vývoje ukazuje jako nosný zejména pro zkoumání kvality výuky napříč obory školního vzdělávání. Vznik studie byl podpořen z projektu GAČR GPP407/12/P059 *Příležitosti k rozvíjení kompetence k řešení problémů v učebnicích a ve výuce*.

Kontakt: knecht@ped.muni.cz

LEKTOŘI OSOBNOSTNĚ SOCIÁLNÍHO ROZVOJE A JEJICH PRÁCE S PODMÍNKAMI K UČENÍ V PRŮBĚHU SKUPINOVÝCH REFLEXÍ

LECTURERS OF PERSONAL SOCIAL DEVELOPMENT AND THEIR WORK WITH CONDITIONS OF LEARNING IN THE COURSE OF GROUP REFLECTIONS

Kolář Jan

Nehyba Jan

Ústav Pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity

Cílem příspěvku je představit dílčí výsledky empirického výzkumu, jenž se pokoušel analyzovat způsob, jakým vedou lektoři osobnostně sociálního rozvoje skupinové reflexe. Jednou z významných aktivit, které lektoři v tomto kontextu činí, je nastavování a následný monitoring podmínek podporujících účinnost a efektivitu procesu učení, a jejich případná snaha o optimalizaci stavu, je-li v konfiguraci podmínek k učení lektory diagnostikován nesoulad. V tomto ohledu jde zejména o oblast práce s atmosférou, bezpečným prostorem a mírou pociťované důvěry účastníků, práci s jejich pozorností, uspořádáním skupinového prostoru a sledování optimálního zapojení členů skupiny. Empirická zjištění, která budou v příspěvku prezentována, jsou založena na kvalitativní analýze jedenácti videostudií skupinových reflexí podpořená analýzou série narativních hloubkových rozhovorů vedených se zkušenými lektory osobnostně sociálního rozvoje. Poukázáno zde bude zejména na skutečnost, že všem kategoriím, jež se v průběhu šetření vynořily, věnují lektoři různou míru pozornosti a odlišný je rovněž i jejich komunikační styl, který v rámci těchto kategorií využívají. Právě ten posléze významným způsobem ovlivňuje celý průběh skupinových reflexí a má významný vliv na jeho účinnost a efektivitu.

Kontakt: jankolar@phil.muni.cz

AKTIVIZACE ŽÁKŮ VE VÝUCE POHLEDEM VIDEOSTUDIE

PUPIL ACTIVATING FROM VIDEOSTUDY POINT OF VIEW

Kolková Jiřina

Přírodovědecká fakulta UK v Praze, Česká republika

Nahlédneme-li do vyučování na našich školách, zjistíme, že i v dnešní době v mnoha třídách zatím stále zůstává dominantním způsobem výuky pasivní předávání informací učitelem. Základními dovednostmi používanými při tomto způsobu výuky jsou zejména čtení, naslouchání a pamětní učení.

Cílem článku je představit videostudii řešenou u osmi učitelů biologie a chemie, jejichž vyučovací hodiny byly sledovány s ohledem na aktivizaci žáků, následně zpracovány a vyhodnoceny počítačovým programem VIP.

Analýza hodin je prováděna na základě výsledků grafického zpracování dat; z těch je patrné, že: učitelé nejčastěji k aktivizaci žáků volí dialogické metody - v podobě metody kladení otázek, rozhovoru či diskuze; stále převažuje jejich aktivní působení ve výuce nad aktivním působením žáků; aktivizace nevykazuje reflexi žákova učení a orientuje se převážně na faktické výstupy.

Závěrem lze konstatovat, že učitel stojí stále v popředí vyučovací hodiny a působí jako dominantní činitel vzdělávacího procesu. Z videostudie navíc vyplývá, že videonahrávka představuje užitečný nástroj pro reflexi učitelovy práce, neboť podává okamžitou zpětnou vazbu, na jejímž základě lze zkvalitňovat a evaluovat výuku.

Kontakt: jirina.kolkova@natur.cuni.cz

MOŽNOSTI A LIMITY VYUČOVÁNÍ TYPU CLIL

BENEFITS AND LIMITS OF THE CLIL APPROACH

Koukalová Petra

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

CLIL (Content and Language Integrated Learning) je inovativním přístupem k výuce cizích jazyků, který se v Evropě prosazuje od poloviny 90. let. Téměř dvacet let výzkumu této strategie bilingvního vyučování přineslo kontroverzní výsledky a odborníci si pokládají otázku, co z daných očekávání bylo splněno a za jakých podmínek má výuka typu CLIL smysl. Cílem příspěvku je prezentovat výsledky analýzy výzkumů, shrnout možnosti a limity CLILu a nastínit perspektivy a výzvy, které učitele a odborníky na tuto oblast čekají. Výzkumy byly rozděleny z hlediska jejich cílů a metodologických přístupů. První oblast se zabývá výstupy CLILu zaměřující se na stupeň osvojení cizího jazyka či nojazykového předmětu a využívá především kvantitativní metody, druhou sledovanou oblastí jsou procesy v CLIL vyučování, kde se více uplatňuje kvalitativní výzkum, popřípadě smíšený design. Výsledky zřetelně ukazují, že výuka typu CLIL je efektivní, co se týká rozvoje kompetencí v cizím jazyce, selhává však jako aktivizující metoda zaměřená na žáka, která by směřovala ke konstruktivistickému pojetí vyučování tak, jak je v monografiích o CLILu často zmiňováno a odborníky očekáváno. Přesto je zřejmé, že CLIL tento potenciál při dodržování určitých principů má a nepochybně že by respektování těchto principů prospělo i jakémukoli jinému typu vyučování.

Kontakt: petra.koukal@gmail.com

MODY KOMUNIKACE PROSTŘEDNICTVÍM TVŮRČÍCH AKTIVIT

STYLES OF COMMUNICATION THROUGH PERFORMATIVE ACTIVITIES

Kratochvílová Jitka

Pejšochová Hana

KVK Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Výzkum Mody komunikace prostřednictvím tvůrčích aktivit sledujeme shodně a rozdílně komunikační mody a kanály různých skupin respondentů s cílem: definovat aspekty komunikace mentálně, fyzicky, sociálně, národnostně, etnický neovlivnitelné a tedy konstantní. K vlastnímu výzkumu bylo použito rozšířeného a adaptovaného tzv. Flandersova, který byl kombinován s pozorováním humanističnosti výchovy, a metody dotazníků vyplňovaných lektory. V oblasti sledování komunikačního chování dospěl k závěrům, že chování pedagogů a nepedagogů je specifickým způsobem (a z rozličných příčin) odlišné a tyto odlišnosti (a příčiny) definuje. Výzkum dospívá k velmi zajímavým výsledkům i v oblasti sledující autohodnocení přístupu pedagogů a umělců a jejich strukturovaným nezaujatým pozorováním. Jeho výsledky jsou velmi přínosné jak pro oblast integrace prostřednictvím pracovní či výtvarné činnosti, tak v oblasti autohodnocení osobnosti učitele ve srovnání s nezaujatým náhledem.

Kontakt: ji.kra@email.cz, pejscochovahan@seznam.cz

DIAGNOSTIKA VYUČOVACÍCH JEDNOTEK TĚLESNÉ VÝCHOVY REALIZOVANÝCH STUDENTY TĚLESNÉ VÝCHOVY

DIAGNOSIS OF PHYSICAL EDUCATION LESSONS REALIZED STUDENTS OF PHYSICAL EDUCATION

Kresta Jan

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

V našem příspěvku jsme se zaměřili na diagnostiku herních vyučovacích jednotek u studentů učitelství pro střední školy v aprobaci tělesnou výchovou. Cílem bylo zjistit názory žáků na právě zrealizovanou vyučovací jednotku budoucím učitelem tělesné výchovy. Byla využita metoda standardizovaného dotazníku pro tuto problematiku. Výsledky ukazují pozitivní hodnocení v emotivní a sociální dimenzi a spíše negativní ve vztahové a zdravotní dimenzi. Donníváme se, že prezentované výsledky mohou napomoci jako zpětná vazba právě budoucím učitelům tělesné výchovy.

Kontakt: kreprik@email.cz

KOMUNIKAČNÍ KLIMA VE VÝUCE NĚMECKÉHO JAZYKA NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH OLOMOUCKÉHO KRAJE

COMMUNICATION CLIMATE IN THE TEACHING OF GERMAN LANGUAGE IN ELEMENTARY SCHOOL IN REGION OLOMOUC

Létalová Kateřina

Ústav pedagogiky a sociálních studií, Univerzita Palackého v Olomouci

Práce představuje stručné uvedení do problematiky komunikačního klimatu s ohledem na provedení předvýzkum. Na základě charakteristiky pojmů komunikace, komunikační klima a komunikační

kompetence by autorka chtěla upozornit na důležitost suportivního komunikačního klimatu, jenž je nedílnou součástí výchovně-vzdělávacího procesu, stejně jako defenzivní komunikační klima. Výzkumným nástrojem pro předvýzkum disertační práce byl zvolen CCQ dotazník. Realizace předvýzkumu proběhla v dubnu 2012 na vybraných základních školách Olomouckého kraje a jeho cílem bylo mimo jiné zmapovat lokalitu pro následný výzkum k disertační práci. Autorka se zaměřuje na posouzení komunikačního klimatu žáky. Předvýzkumem byly ověřovány například následující hypotézy: komunikační klima nezávisí na pohlaví učitele; v posuzování komunikačního klimatu nebudou rozdíly mezi chlapci a dívkami; poměr suportivita : defenzivita, vyjádřený SD koeficientem nesouvisí s umístěním školy ve městě či na vesnici, žákovo hodnocení učitelem vytvářeného klimatu nebude závislé na známce, kterou od tohoto učitele obdržel.

Kontakt: katerina.letalova@centrum.cz

PŘÍLEŽITOSTI K ROZVÍJENÍ KOMPETENCE KUČENÍ VE VÝUKOVÝCH SITUACÍCH ZEMĚPISU: VÝSLEDKY PŘEDVÝZKUMU

OPPORTUNITIES FOR DEVELOPING LEARNING COMPETENCIES IN GEOGRAPHY LESSONS: PRELIMINARY RESEARCH RESULTS

Lokajčková Veronika

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, Česká republika

Kompetence k učení je závislá na dostupných příležitostech k učení. Na výuku nahlédíme z pohledu situací a charakteristik, které mají potenciál *kompetenci k učení* rozvíjet prostřednictvím: (a) *nabývání znalostí*, (b) *konceptualizace*, (c) *žákovské zkoumání* a (d) *metakognice, řízení učení a motivace*. Cílem příspěvku je sdělit, do jaké míry je rozvíjena *kompetence k učení* ve vybraných výukových situacích zeměpisu a nabídnout jejich alterace. Výzkumný soubor tvoří 7 vyučovacích hodin zeměpisu (videostudie TIMSS 1999). Kvantitativní část využívá kategoriálního systému, který slouží ke zmapování výukových situací podporujících *kompetenci k učení*. Kvalitativní část výzkumu využívá metodiku AAA – metodologický postup o třech krocích. Při podchycování *kompetence k učení* ve výuce se opíráme o rozbor komponent (a), (b) a (c). Metodika popisuje výukovou hodinu z pohledu **žáků**, učitele a jejich činnosti. Míra kvality situace je rozlišena do čtyř úrovní: (1) selhávající, (2) nerozvinutá, (3) podnětná a (4) rozvíjející. Ty se liší v míře přínosu pro žáky a tím i potřebou alterací kvalitativních změn.

Kontakt: veronikalokajckova@atlas.cz

VNÍMANÁ MOC UČITELE VE ŠKOLNÍ TŘÍDĚ: ADAPTAČNÍ DOTAZNÍK TEACHER POWER USE SCALE

PERCEIVED TEACHER POWER IN THE CLASSROOM: CZECH ADAPTATION OF TEACHER POWER USE SCALE

Mareš Jan

Vlčková Kateřina

Šalamounová Zuzana

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Vnímání moci učitele v pojetí vycházejícím z teorie Frenche a Ravena (1960) rozlišujícím *báze moci* (*donucovací, odměňovací, referenční, legitimní a expertní*) je v české pedagogice relativně novým

výzkumným tématem. Fenomén moci byl dosud nás zkoumán hlavně kvalitativně, prostřednictvím rozhovorů a pozorování (Šed'ová, 2012, Šalamounová, 2011). Ke zjišťování *vnímané moci* je ale možné použít také dotazníky. Mezi aktuální a nejvíce rozšířené dotazníky měřící zmíněné báze moci patří *TeacherPower Use Scale* (Schrodt, Witt a Turman, 2007) určený v původní verzi pro středoškoláky. Příspěvek představuje postup adaptace tohoto dotazníku pro podmínky druhého stupně české základní školy. Prezentuje psychometrické vlastnosti adaptované verze dotazníku a diskutuje o možnostech dalšího vývoje nástroje i alternativní možnosti měření vnímání moci učitele žáky i samotným učitelem. Představenou českou adaptací nástroje je možné v českých podmínkách použít pro měření jednotlivýchází moci, a to jak ve výzkumu, tak pro výukové či (auto)evaluační účely.

Kontakt: vlckova@ped.muni.cz, mares@ped.muni.cz, salamounova@ped.muni.cz

OPONENTSKÉ POSUDKY DISERTAČNÍCH PRACÍ OBHÁJENÝCH NA PEDAGOGICKÉ FAKULTĚ UNIVERZITY KARLOVY V OBDOBÍ 2010-2012

PEER REVIEWS OF DISSERTATION ADVOCATED AT FACULTY OF EDUCATION OF CHARLES UNIVERSITY IN PRAGUE IN 2010-2012

Michěk Stanislav

Pedagogická fakulta UHK v Hradci Králové, Česká republika

V příspěvku teoreticko-metodologické povahy jsou analyzovány oponentské posudky disertačních prací oboru Pedagogika obhájených na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze v letech 2010-2012. Oponenti jsou zde pojímáni v roli zkušených vědců, kteří studentům doktorského studia „umožňují“ vstup do profese. Cílem příspěvku je identifikovat faktory recenze, které se objevují v oponentských posudcích. Teoretická část příspěvku se věnuje recenznímu posuzování kolegy na stejné úrovni (peer review), jak je diskutováno v zahraničí ve vztahu k recenzím uplatňovaným ve vědě. Dále jsou prezentovány odlišné pohledy na recenze ve vědě, zvláště otázka moci recenzentů, nerovně postavení zainteresovaných osob. Po popisu vzorku oponentských posudků jsou identifikována témata akcentovaná v posudcích disertačních prací. Diskutována jsou zejména tato témata: charakter evaluace v oponentských posudcích (korektní evaluace x pseudoevaluace), vliv mezioborových vazeb v oponentských posudcích, projevy moci oponentů při posuzování disertačních prací. V diskusi jsou konfrontovány teoretické poznatky s empirickými zjištěními.

Kontakt: stanislav.michek@uhk.cz

RECEPCE A INTERPRETACE ZÁVĚSNÉHO OBRAZU V PEDAGOGICKÉ PRAXI

RECEPCION AND INTERPRETATION OF PICTURE IN PEDAGOGICAL PRACTICE

Munduchová Iva

ZUŠ E. Randové, Ústí nad Labem, Česká republika

Příspěvek se snaží poukázat na problematiku naplňování vzdělávacích obsahů stanovených RVP v oblasti Umění a kultura, konkrétně se pak týká předmětu výtvarná výchova a oblasti Recepce a reflexe

výtvarného umění. V současné době je v české školní praxi interpretace uměleckých děl spíše opomíjená. Z pozice výtvarného pedagoga je potřeba k žákovi přistupovat nejen jako k tvůrci, tak jak je běžně zvykem, ale také jako k recipientovi a interpretátorovi. Hlavní součástí příspěvku je výzkumné šetření realizované ve školní praxi, které se snaží zmapovat interpretační schopnosti žáků ve věku 13–16 let. Jako technika rozboru sesbíraných dat byla použita kvalitativní analýza obsahu výpovědí. Vzájemná komparace informací generovaných z odpovědí respondentů ukazuje úroveň interpretačních schopností. Kriteriačním rámcem jsou kurikulární dokumenty RVP a interpretace tzv. odborníků. Výsledky šetření jsou využity jako východiska pro tvorbu metodiky, podporující rozvoj interpretačních schopností žáků v hodinách výtvarné výchovy a vlastní uvědomělou práci s výtvarným dílem.

Kontakt: munduchova.iva@seznam.cz

TERÉNNÍ VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ VE VYUČOVÁNÍ VÝTVARNÉ VÝCHOVY MAPOVÁNÍ INTERPRETAČNÍCH SCHOPNOSTÍ ŽÁKŮ II. STUPNĚ ZŠ A SŠ

INVESTIGATION FIELD RESEARCH IN TEACHING CREATIVE EDUCATION MAPPING PERFORMANCE SKILLS PUPILS PRIMARY SCHOOL AND SECONDARY SCHOOL

Munduchová Iva

ZUŠ E. Randové, Ústí nad Labem, Česká republika

Cílem výzkumného šetření bylo zmapování interpretačních schopností žáků ve věku 13–16 let a jejich vzájemné porovnání a srovnání. Sonda je procesem hledáním porozumění v interpretačních schopnostech výtvarných děl respondentů. Kriteriačním rámcem jsou kurikulární dokumenty RVP a interpretace tzv. odborníků. Šetření bylo realizováno na základní umělecké škole ve dvou věkově rozdílných skupinách. Pro výzkum jsem vypracovala pracovní listy, jistou obdobu dotazníku, s reprodukcemi 9 obrazů, základními informacemi o nich (autor, datace, rozměr a technika) a otevřenými odpověďmi, které byly měřeny k jejich interpretaci. Podstatné bylo, jakým způsobem dovedou respondenti interpretovat obrazy, jak se jimi dovedou zabývat, přemýšlet nad nimi a jaký je vlastně obsah tohoto uchopení. Výzkum není orientován na ověření platnosti RVP v praxi a na kvalitu působení výtvarných pedagogů. Výzkumné šetření je kvalitativního charakteru. Jako technika rozboru sesbíraných dat byla použita kvalitativní analýza obsahu výpovědí, podpořená postupy moderní hermeneutiky a vzájemná komparace informací generovaných z odpovědí respondentů. Odpovědi byly porovnány nejprve ve skupině (vytvořeny dílčí závěry), následně byla provedena komparace mezi skupinami. Z výsledků výzkumu se potvrdil předpoklad, že receptivní a interpretační oblast obsažená v RVP je na školách opomíjena. Výsledky výzkumného šetření jsou využitelné přímo v praxi.

Kontakt: munduchova.iva@seznam.cz

HODNOCENÍ VE VÝTVARNÉ VÝCHOVĚ

EVALUATION IN ART EDUCATION

Musilová Jana

Beková Monika

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Príspevek prináša výsledky širšieho výzkumu realizovaného na Katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v letech 2010 —2012. Cílem části šetření, kterou zde prezentujeme, bylo zjistit, jakým způsobem učitelé hodnotí práci a výsledky svých žáků během vyučovacích hodin výtvarné výchovy (sledována jsou kritéria a forma hodnocení a jeho místo ve struktuře hodiny) a jak se staví k problému objektivity a kritérií hodnocení dětské výtvarné práce. Zkoumali jsme také vliv a probovanosti učitelů, typu školy, na niž působí, délky jejich pedagogické praxe a zájmu o obor na jejich postoje k hodnocení ve výtvarné výchově. Z výsledků je patrné, že učitelé hodnotí práci dětí na závěr hodiny, a to převážně slovně. Oceňují především snahu žáků a jejich přístup k celkovému procesu tvorby. Zároveň bylo zjištěno, že velké procento respondentů nemá ujasněna kritéria, podle nichž by se měl výtvarný projev dětí hodnotit. Platné kurikulum se může učitelům jevit jako příliš obecné — ačkoliv jim ponechává prostor, zároveň přesně nevymezuje, co konkrétně by se mělo ve výtvarné výchově hodnotit. Výtvarný projev jako autonomní osobní výpověď každého žáka je neměřitelný a nesrovnatelný, avšak pokud by neexistovala žádná pravidla pro hodnocení ve výtvarné výchově, mohl by obor jako takový ztrácet na vážnosti. Významnou pomoc s orientací nejen v této problematice učitelům nabízejí připravované Standardy pro výtvarnou výchovu.

Kontakt: musilovajan@seznam.cz, moni.be@centrum.cz

PROCES UČENÍ VE SKUPINOVÝCH REFLEXÍCH U LEKTORŮ OSOBNOSTNĚ SOCIÁLNÍHO ROZVOJE

PROCESS OF LEARNING AS PART OF GROUP REFLECTIONS OF PERSONAL AND SOCIAL DEVELOPMENT TRAINERS

Nehyba Jan

Kolář Jan

Akademické centrum osobnostního rozvoje, Ústav pedagogických věd, Masarykova univerzita, Česká republika

V příspěvku je analyzován průběh skupinových reflexí u lektorů osobnostně sociálního rozvoje. Zaměřuje se zejména na konkrétní způsoby, jimiž tyto lektoři během skupinových reflexí podněcují účastníky aktivit a programů osobnostně sociálního rozvoje ke sdílení společného materiálu a jeho následnému promýšlení. Text se opírá o výsledky empirického šetření uskutečněného na bázi smíšeného designu realizovaného prostřednictvím analýzy jedenácti videostudií a série hloubkových narativních rozhovorů vedených se zkušenými lektory. Hlavní výzkumná zjištění zde budou prezentována na podkladě výzkumem identifikované typologie jednotlivých typů podnětů, které lektoři směrem k účastníkům zpravidla vysílají a bude zde poukázáno na jejich obvyklé rozložení, vnitřní souvislosti, objevující se limity a rizika apod.

Kontakt: nehymba@phil.muni.cz

ZPĚTNÁ VAZBA V HODINÁCH ANGLICKÉHO JAZYKA

FEEDBACK IN ENGLISH LESSONS

Novotná Kateřina

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Cílem příspěvku je představit způsoby podávání zpětné vazby, v ústní i písemné podobě, především v hodinách anglického jazyka. Důležitým aspektem zpětné vazby je chyba žáka a reakce učitele na ni a práce s ní. Příspěvek bude zčásti vycházet z kvalitativního výzkumu (případové studie záměrně vybrané školy), jehož cílem bylo zmapovat formy a techniky formativního hodnocení využívané na vybrané škole. Data byla sebrána pomocí tří výzkumných metod: nezúčastněného pozorování vyučování, polo strukturovaných hloubkových rozhovorů a analýzou školních dokumentů. Škola nehodnotí pomocí klasifikační stupnice, ale využívající využívají jiné formy hodnocení, a to hodnocení verbální, neverbální, číselné (procentuální, bodové) a grafické. Spíše než rozbor jednotlivých druhů hodnocení příspěvek otevře diskusi nad přínosem a nevýhodami jejich provázanosti. Příklad této školy potvrzuje, že pokud je na škole zavedena klasifikace společně s jakýmkoliv jiným druhem hodnocení, snižuje to účinnost dalších forem hodnocení. Žáci nevěnují dalším formám náležitou pozornost. Účinnost zpětné vazby také ohrožuje nedostatečná srozumitelnost zpětné vazby. Způsob hodnocení dané školy umožňuje poskytovat žákům častější, konkrétnější a různorodější zpětnou vazbu, proto považujeme za přínosné takový systém přiblížit širšímu okruhu vědecké veřejnosti.

Kontakt: katerina.novotna@pedf.cuni.cz

POSTOJE ŽÁKŮ VYŠŠÍHO STUPNĚ GYMNÁZIA K PITVÁM ŽIVOČICHŮ VE VÝUCE BIOLOGIE

ATTITUDES OF SECONDARY SCHOOL PUPILS TO ANIMAL DISSECTIONS IN BIOLOGY CLASSES

Ondrová Radka

Mourek Jan

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra učitelství a didaktiky biologie, Praha, Česká republika

Příspěvek představuje výsledky pilotního dotazníkového výzkumu postojů žáků gymnázií k zařazení pitve živočichů do praktické výuky biologie, který byl součástí diplomové práce první autorky. Výzkum proběhl na vybraném gymnáziu v Jihomoravském kraji, kde jsou pitvy obvyklou součástí výuky praktických cvičení ve druhém ročníku studia. Dotazník zahrmoval otevřené i uzavřené položky. Zjišťoval, které konkrétní živočichy nebo živočišné orgány žáci ve výuce pitvali, zda mají o provádění pitve zájem, jak subjektivně hodnotí zážitek z pitvy, jak hodnotí jejich přínos pro zapamatování učiva a jak hodnotí pitvy z etického hlediska. Vyplněné dotazníky odevzdalo 335 žáků ze všech čtyř ročníků vyššího stupně gymnázia, z nichž více než 80% již absolvovalo alespoň jedno pitevnické cvičení na gymnáziu nebo v předchozí výuce na druhém stupni základní školy. Celkem 63,3% žáků uvedlo, že prakticky provedená pitva živočicha jim umožňuje si zapamatovat anatomii živočicha lépe než teoretická výuka. Z těch, kteří pitvu již absolvovali, hodnotilo zážitek z pitvy 46,3% kladně, 29,2% neutrálně, zbylých 13,9% negativně a zbylá 3,3% žáků odmítla pitvu provádět. Žáci, kteří chtějí po maturitě studovat biologii, medicínu nebo biologii hodnotili zážitek z pitvy kladně častěji než žáci jiného zaměření. Statisticky průkazný rozdíl byl zjištěn i mezi pohlavími - chlapi hodnotili zážitek z pitvy jako neutrální častěji než dívky, zatímco dívky uváděly negativní zážitek častěji než chlapi.

Kontakt: mourek@natur.cuni.cz

INTEGRACE VZDĚLÁVACÍHO OBSAHU A POSTOJE ŽÁKŮ

CONTENT INTEGRATION AND PUPILS' ATTITUDES

Rakoušová Alena

Pedagogická fakulta UK Praha, Česká republika

Postoje žáků k řešení slovních úloh jsou v mnoha ohledech negativní. Integrace vzdělávacího obsahu se nabízí jako jedna z cest jak postojů zlepšovat. Integrace vzdělávacího obsahu je pro učitele náročným úkolem a zlepšení postojů, ať už k jednotlivým vyučovacím předmětům, včetně matematiky, nebo k řešení slovních úloh, je záležitostí dlouhodobou. V našem výzkumu jsme se zaměřili na sledování vývoje postojů žáků mladšího školního věku. V rámci experimentální výuky na I. stupni základní školy jsme sledovali změny v postojích vlivem zařazování tzv. integrovaných slovních úloh v různých variantách. V rámci běžné výuky pak změny v postojích bez vlivu integrovaných slovních úloh. Příspěvek představí několik typů integrace vzdělávacího obsahu a jeho vlivu na žákovské postoj. Postoje byly zkoumány sémantickým diferenciálem, metodou nedokončených vět a dotazníkem. Zvolené výzkumné metody se jeví jako vhodné pro zjišťování postojů žáků I. stupně základní školy. Zařazování integrovaných slovních úloh do vyučování žáků mladšího školního věku by mohlo žákovské postoj ke slovním úlohám výrazně kladně ovlivnit. Na dosavadní šetření navázají další experimenty, které budou součástí pokračujícího výzkumu.

Kontakt: alena.rakousova@seznam.cz

POJETÍ VÝUKY GEOLOGIE NA GYMNÁZIÍCH (ISCED 3)

APPROACH TO TEACHING GEOLOGY AT GRAMMAR SCHOOL (ISCED 3)

Rameš František

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Povinná výuka geologie na čtyřletém a vyšším stupni gymnázia (ISCED 3) je zařazena od školního roku 2009/2010. Cílem výzkumu bylo zjistit, jak je výuka pojímána a realizována. Výzkum byl veden formou online dotazníků a zapojilo se do něho 133 učitelů. Geologické učivo je začleněno do předmětů biologie a geografie, časová dotace výuky je značně redukována a vedena především jako výklad a popis. Výuka probíhá ve třídě, aktuální a prakticky zaměřená témata pro názornou výuku v terénu chybí. Učitelé postrádají vhodnou učebnici pro přípravu a realizaci výuky, metodické příručky a pomůcky, přírodniny. Vyskytují se také časté problémy v oblasti motivace studentů. Výsledky výzkumu poukazují na problematiku potřeby a rozvoje didaktiky geologie, především v oblasti primárního a sekundárního školství, ale i pregraduální přípravy učitelů přírodovědných předmětů.

Kontakt: ramesf@seznam.cz

TIMSS 2011: ZLEPŠILY SE ČESKÉ UČITELKY?

TIMSS 2011: HAVE THE CZECH TEACHERS IMPROVED?

Rendl Miroslav

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

V r. 2011 se ČR potřeťi zúčastnila mezinárodního šetření TIMSS zahrnujícího žáky 4. tříd. Zabývali jsme se především souvislostmi mezi různými aspekty práce učitelů, jak je zjišťují dotazníky TIMSS, a výsledky žáků v matematických testech. Tyto souvislosti jsme porovnávali v časovém průřezu s cílem najít fenomény, které by mohly souviset se změnami výkonů českých žáků 4. tříd v testech TIMSS od 90. let.

Nejvýraznější předběžné závěry z naší analýzy je možno shrnout takto:

1. Současný dominantní diskurs v edukační oblasti, včetně reformistického diskursu v ČR, se zřetelně odráží ve změnách obsahu a formulaci položek dotazníků TIMSS. Tento diskurs předpokládá efektivnost některých metod, forem a podmínek výuky a neefektivnost jiných. Výsledky TIMSS ovšem většinu z těchto předpokladů nepotvrzují nebo jsou s nimi přímo v rozporu.
2. Při analýze narážíme zejména v r. 2011 opakovaně na výsledky, které jsou vysvětlitelné rostoucí tendencí učitelů k sociálně desirabilním odpovědím.
3. Z faktorů výuky se na výkonech žáků nejsilněji projevují změny kurikula, především pak ústup od některých učebních témat.

Kontakt: miroslav.rendl@pedf.cuni.cz

POSTOJE ŽÁKŮ JEDNOTLIVÝCH TYPŮ STŘEDNÍCH ŠKOL K VÝUCE CHEMIE NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE

PARTICULAR TYPES OF SECONDARY SCHOOLS STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS CHEMISTRY EDUCATION AT PRIMARY SCHOOLS

Rusek Martin

Köhlerová Veronika

Katedra chemie a didaktiky chemie, Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Česká republika

Mnoho textů publikovaných u nás i v zahraničí v posledních letech zdůrazňuje snižující se postoj a s nimi spojené klesající zájmy žáků o chemii. Předkládaný příspěvek obsahuje dílčí výsledky výzkumu postojů žáků středních škol k chemii. Je tak doplněním v České republice doposud provedených výzkumů zaměřených na postoj žáků základních škol nebo gymnázií. Použitý dotazník je modifikací dotazníků běžně užívaných k měření postojů k přírodovědným předmětům, respektuje však prostředí středních odborných škol. Dotazníky byly zadány žákům (N=595) na začátku školního roku, tudíž reflektují postoj k chemii získané na základní škole. Postoje jsou měřeny prostřednictvím odpovědí žáků na otázky spadající do dimenzí: zájem o předmět, náročnost předmětu, užitečnost předmětu, učitel, technologie a pokusy. Na základě typů středních škol (gymnázia, lycea, přírodovědně zaměřené odborné školy, odborné školy ukončené maturitní zkouškou, odborné školy ukončené vyučením) je možné najít rozdíly v postojích jednotlivých skupin žáků. Podle těchto zjištění jsou definovány trendy na daných typech středních škol a jsou formulována doporučení, která by mohla vést ke zlepšení postojů žáků k chemii. Zvláštní pozornost je přitom věnována právě výuce chemie na středních odborných školách. Žáci na nich jsou chemii vyučováni poměrně nově a představují velice početnou skupinu. Obecná doporučení k optimalizaci výuky je však možné vztáhnout i na výuku na gymnáziích.

Kontakt: martin.rusek@pedf.cuni.cz

OBOROVÉ KOMPETENCE PEDAGOGIKY UMĚNÍ JAKO VZDĚLÁVACÍ CÍLE A NÁSTROJE MEZINÁRODNÍHO SROVNÁNÍ

SECTORAL COMPETENCES IN ART EDUCATION AS EDUCATIONAL OBJECTIVES AND INSTRUMENTS FOR INTERNATIONAL COMPARISON

Skřivanová Věra

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Příspěvek se zabývá výzkumem cílových kategorií vzdělávání pedagogiky umění v německy mluvících zemích, definovaných jako oborové kompetence, ve smyslu jejich využitelnosti jako nástrojů měřitelnosti a evaluace dosažených výstupů a nástrojů mezinárodní komparace vzdělávacích obsahů. Mezinárodní studie je založená na komparaci předem vymezených společných kategorií pedagogiky umění gymnaziálního vzdělávání u nás a v Rakousku, navazuje na výzkumné šetření oborových kompetencí spolkových zemí Německa: Bavorska, Berlína a Saska. Předmětem výzkumu je jednak deskripce soudobého rakouského diskurzu o tvorbě nového kurikula výtvarné výchovy – základní oborové kompetence, nadoborově pojaté klíčové kompetence, dimenze a indikátory kompetencí, a to ve srovnání se soudobým diskurzem ČR a Německa o oborovém standardu. Centrální oblastí výzkumného šetření se stává především realizace kurikula ve školní praxi rakouských gymnázií, tedy možnost naplňování nově navrhovaných oborových kompetencí. Metodika výzkumného šetření vychází především ze školní etnografie, kvalitativně orientovaného výzkumu pedagogických jevů zahraniční školní praxe a komparativní pedagogiky ve smyslu srovnávacích analýz. Výsledky představují možnosti operacionalizace oborových obsahů v oborové kompetence a způsoby jejich ověřování ve školní realitě. Pojetí oborových vzdělávacích cílů ve formě kompetencí je přítomné v německy mluvících zemích přímo spjata s edukační realitou a důrazem na gramatiku výtvarného výrazu.

Kontakt: vera.uhl-skřivanova@ujep.cz

UČITELSKÉ POSTOJE KE ŠKOLNÍ VÝKONNOSTI DÍVEK A CHLAPCŮ

TEACHERS ATTITUDES TOWARD ACHIEVEMENTS OF GIRLS AND BOYS

Smetáčková Irena

Katedra psychologie, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Vyučující na základě svých představ a očekávání vůči dětem volí určitý přístup, který může inhibovat či naopak facilitovat reálné žákovské výkony. Učitelské představy mají dva hlavní zdroje – jedním jsou dosavadní zkušenosti s konkrétním dítětem; druhým jsou generalizované představy o skupinách dětí nesoucí shodný znak, které mohou být založeny na zkušenostech vyučujících nebo na obecně sdílených stereotypech. Jeden okruh představují genderové stereotypy. V příspěvku představují výsledky dotazníkového šetření, které se zaměřovalo na učitelské představy o školní výkonnosti dívek a chlapců. Šetření se zúčastnilo 120 vyučujících z praxe a 120 studujících pedagogických fakult. Dotazník zjišťoval, zda respondenti/ky vnímají shody či rozdíly mezi dívkami a chlapci z hlediska jejich dispozic, školních výkonů a prospěchu a případně čím si je vysvětlují. Šetření ukázalo, že přes 40 % vyučujících a přes 60 % studujících předpokládá ve školní výkonnosti dívek a chlapců rozdíly, přičemž nejsilněji je spojuje s matematikou a fyzikou. Uvažované příčiny naznačují vysokou nekonzistenci (záměna nadání a píle, záměna individuálních a skupinových charakteristik), která svědčí o tom, že respondenti/ky předpokládající rozdíly mezi dívkami a chlapci staví svůj postoj na nereflektovaných stereotypech spíše než na rozboru vlastní zkušenosti. Vliv stereotypů je silnější u

studujících pedagogických fakult, na což by bylo vhodné brát zřetel při koncipování pregraduální přípravy.

Kontakt: irena.smetackova@pedf.cuni.cz

STRUKTURA A NÁPLŇ VYUČOVACÍCH HODIN VE VÝTVARNÉ VÝCHOVĚ

THE STRUCTURE AND CONTENT OF LESSONS IN ART EDUCATION

Šobánková Petra

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Prezentovaný kvantitativní výzkum se týká didaktického problému typologie a skladby vyučovacích jednotek, resp. jejich dílčích etap. Cílem dotazníkového šetření realizovaného mezi učiteli výtvarné výchovy bylo zjistit, jakou strukturu má typická edukační jednotka výtvarné výchovy a jakou důležitost přisuzují učitelé motivaci a praktickým výtvarným činnostem. Vysoké hodnoty modálních kategorií u sledovaných otázek, resp. relativně malá míra variability zjištěných dat nám umožňuje popsat typickou vyučovací hodinu výtvarné výchovy jako proces tvořený pěti navazujícími etapami úvod – motivace – praktická výtvarná činnost – hodnocení výtvarných aktivit – závěr hodiny. Mezi těmito etapami mají nejdůležitější postavení zejména motivace a následné výtvarné aktivity, tvořící tradiční těžiště výtvarné edukace. Přestože učitelé zařazují do výuky kromě výtvarných činností i jiné aktivity, jejich škála se nejeví jako příliš rozvinutá, a to v kontrastu jak s širokými možnostmi výtvarné edukace, tak se šíří vzdělávacího obsahu oboru a škálou očekávaných výstupů stanovených kurikulem. Výsledky budou diskutovány v kontextu učitelských znalostí kurikula, jež byly zkoumány souběžně.

Kontakt: petra.sobanova@post.cz

AKČNÍ VÝZKUM VÝUKOVÉ KOMUNIKACE

ACTION RESEARCH OF EDUCATIONAL COMMUNICATION

Mgr. Švaříček Roman, Ph.D.

Mgr. Šeďová Klára, Ph.D.

Mgr. Sedláček Martin, Ph.D.

Mgr. Šalamounová Zuzana

Ústav pedagogických věd, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Česká republika

Výzkum výukové komunikace je etablovanou součástí české pedagogické vědy (Průcha, 1971; Mareš, 1975; Mareš, Gavora, 2004; Šeďová a kol., 2011). Realizované výzkumy jsou primárně deskriptivní povahy, přičemž absenteje napojení na diskurs v zahraničí. Navrhujeme postup, jak zavést koncept dialogického vyučování, jeden z preferovaných typů výukové komunikace, do českého prostoru a jak díky akčnímu výzkumu prozkoumat možnosti jeho uplatnění v praxi.

Příspěvek je členěn do tří částí. V první popíšeme design akčního výzkumu, poukážeme na jeho výhody a nevýhody a specificky se zaměříme na výzkumy třídy. V druhé části se budeme věnovat konceptu dialogického vyučování a poukážeme na empirické doklady o jeho přínosech a slabínách. V třetí části představíme originální způsob, jak zkoumat výukovou komunikaci skrze participativní akční výzkum a jak zavádět principy dialogického vyučování do praxe. Vzhledem k tomu, že některé klíčové parametry komunikačních procesů zůstávají od 70. let minulého století nezměněny (Šeďová a

kol., 2011), navrhujeme uskutočniť výzkum na bázi spolupráce medzi učiteľmi a akademickými pracovníkmi.

Kontakt: svaricek@phil.muni.cz

VÝTVARNÁ VÝCHOVA V JAPONSKÉ ZAHRANIČNÍ ŠKOLE

ART EDUCATION IN JAPANESE SCHOOL ABROAD

Trejalová Antonie

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Príspevok vymedzuje v českém prostredí málo známy kontext japonskej pedagogiky umění. Poskytuje vzhľad do problematiky, založený na rešerši jak českých, tak zahraničných zdrojů, se zaměřením na vývoj japonské výtvarné výchovy v historii a súčasnosti. Jeho primárním cieľom je však predstaviť realizovanou kvalitatívnu výskumnou sondou na Japonské škole v Praze. Centrom jejho zájmu byl samotný vyučovací proces predmetu Výtvarná výchova a znej vyplývajúci vzdelávací obsah. Jako základní zdroj dat z realizovaných hodín sloužily hospitační záznamy a pozorování výuky. K jejich vyhodnocení bylo použito metody kvalitatívni analýzy obsahu textů podle rakouského autora P. Mayringa. Výsledky této analýzy jsou identifikovatelné vzdelávací obsahy a procesy realizovaného japonského vyučování, které jsou následně interpretovány v širším kulturním a vzdelávacím kontextu japonskej pedagogiky a konkrétních podmínek výzkumu.

Kontakt: antoniecp@seznam.cz

SUBJEKTÍVNE POŇATIE VÝUČBY U UČITEĽOV MATERSKEJ ŠKOLY

SUBJECTIVE CONCEPT OF TEACHING OF PRESCHOOL TEACHERS

Trnka Marian

Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica, Slovenská republika

V súčasnosti nie je možné hovoriť o jednotnej koncepcii vzdelávania. Učiteľia zdôrazňujú rôznorodé vzdelávacie prístupy a vo všeobecnosti sa hovoriť o didaktickom eklekticisme, čo je možné označiť ako využívanie rôznorodých, niekedy až protichodných, prvkov vyučovania. Príspevok v takomto navonok chaotickom prostredí, nachádza relatívne podobné charakteristiky v didaktickom myslení súčasných učiteľov. Na základe takýchto podobností opisuje didaktický profil súčasného učiteľa v materskej škole (na MŠ sa orientuje z dôvodu realizácie pedagogického výskumu na vzorke daných učiteľov). Jadrovou časťou príspevku je opis realizovaného výskumu u učiteľom MŠ. Výskum analyzoval preferované didaktické prvky vo vyučovaní a zameriaval sa na teoretické zdôvodnenie pragmatického pohľadu učiteľa na vyučovací proces (pragmatický pohľad sa na základe realizovaného výskumu ukázal ako východiskový koncept, determinujúci subjektívne poňatie výučby u učiteľov). Na základe opisu výskumných zistení príspevok vyúsťuje do návrhu opatrení, ktoré by pomohli učiteľom zorientovať sa v postmodernom pohľade na koncept kvality výučby a vysporiadať sa s s mnohými didaktickými operátormi, ktorých uplatnenie je pozorované iba v ich formálnej rovine.

Kontakt: marian.trnka@umb.sk

PROBLEMATIKA ICT VE VZDĚLÁVÁNÍ NA STRÁNKÁCH ČESKÝCH ODBORNÝCH PEDAGOGICKÝCH ČASOPISŮ V LETECH 1990–2012

THE ISSUES OF ICT IN EDUCATION ON THE PAGES OF CZECH EDUCATIONAL JOURNALS IN THE YEARS 1990–2012

Tůma František

Zounek Jiří

Filozofická fakulta MU v Brně, Česká republika

Cieľom príspevku je seznámit posluchače s vybranými výsledky mediální analýzy významných českých pedagogických periodik z pohľadu jejich reflexe problematiky ICT ve vzdelávání. Odborná média poskytují prostor pro teoretické diskuse a pro publikaci výsledků empirických výzkumů nebo výsledků různých rozvojových aktivit (projektů). Odražejí tak stav poznání určité oblasti edukační reality. Studium médií či mediálních sdělení tak může výrazně přispět k pochopení procesu implementace ICT do vzdelávání. Do naší analýzy byly zahrnuty časopisy *Orbis scholae*, *Pedagogika*, *Pedagogická orientace* a *Studia paedagogica* vydané v letech 1990–2012. Pro výzkum byla využita metoda obsahové analýzy. Z celkových 3183 sdělení se 70 příspěvků zabývalo problematikou ICT. Autoři se analýzou těchto příspěvků snaží podat komplexní obraz, jaký utvářela česká odborná pedagogická média o ICT ve vzdelávání od roku 1990. Autoři tak např. v príspevku budou prezentovat, kterým témátům ne/byla věnována pozornosť nebo ukáží, jaké byly realizované výzkumy a jejich metodologii.

Kontakt: tuma@ped.muni.cz, zounek@phil.muni.cz

POSTOJE UČITEĽOV PRIMÁRNEHO VZDELÁVANIA SÚVISIACE S PROCESOM HODNOTENIA V EDUKÁCI

ATTITUDES OF PRIMARY TEACHERS IN RELATION TO ASSESSMENT PROCESS IN EDUCATION

Vismeková Eva

Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, Slovenská republika

Formy a druhy, funkcie a ciele hodnotenia žiakov v edukačnej realite získavajú autentický charakter v závislosti od učiteľovej individuálnej „filozofie“ edukácie. Tá je z väčšej miery tvorená ich profesijnými postojmi, ideami, očakávaniami, predsudkami. Ako relatívne odolné postoje vyzerajú v čase, keď sa v školstve často diskutuje o téme zmeny tradičnej školy, teda aj princípov hodnotenia? Príspevok prezentuje čiastkové výsledky dizertačného výskumu o učiteľovom ponímaní procesu hodnotenia. Je zameraný na vnímanie 12 vybraných prvkov z procesu hodnotenia žiakov učiteľmi primárneho vzdelávania. Ako výskumný nástroj na meranie subjektívnych postojov bol využitý sémantický diferencál vlastnej proveniencie. Výskumnú vzorku tvorilo 206 učiteľov primárneho vzdelávania. Na určenie rozdielov medzi skupinami nezávislých premenných (počet rokov praxe, absolvovanie kurzu s prvkami alternatívnych koncepcií vyučovania) bol použitý t-test pre nezávislé výbery. Výsledky výskumu bude možné využiť pri tvorbe kurzov ďalšieho vzdelávania učiteľov či východisk na ďalšie metodologické skúmanie predmetnej oblasti.

Kontakt: eva.vismekova@umb.sk

PSYCHOMETRICKÉ VLASTNOSTI A SCHOPNOST PREDIKCE UČEBNÍCH VÝSLEDKŮ U DOTAZNÍKŮ STRATEGIÍ UČENÍ SE CIZÍMU JAZYKU V ČESKÉM PROSTŘEDÍ

PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING STRATEGY INVENTORIES AND THEIR PREDICTIVE POWER ON ACHIEVEMENT IN CZECH CONDITIONS

Vlčková Kateřina
Švejdíková Kateřina
Hudečková Iva

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Strategie učení představují základní koncept v teorii *osvojení cizího jazyka*. K jejich zjišťování bylo vyvinuto několik nástrojů. Příspěvek srovnává *psychometrické vlastnosti* a schopnost *predikce vzdělávacích výsledků* u 3 nejpoužívanějších dotazníků v jejich českých adaptacích: SILL – *Strategy Inventory for Language Learning* (Oxford, 1990, adaptace Vlčková, 2007), LSUS – *Language Strategy Use Survey* (Cohen, Oxford, Chi 2002, adaptace a částečná standardizace Vlčková, Příkrylová, 2011) a LASSI – *Learning and Study Strategies Inventory* (Weinstein, Schulte, Palmer 2002, překlad Hudečková, 2012). Nástroje byly v náhodném pořadí administrovány 126 gymnazistům ve věku 17-18 let (69 % dívky). 73 % žáků se učilo angličtinu, nejčastěji 8–10 let. Strategie byly používány průměrně 3,02 (SD = 0,41) u SILL a 2,77 (SD = 0,28) u LASSI na 5-bodové škále a 2,66 (SD = 0,31) u LSUS na 4-bodové škále. U souběžné validity byla skóre všech nástrojů korelovaná na $p < 0,05$; nejsilnější u SILL/LSUS ($R = 0,66$), méně u LASSI/LSUS ($R = 0,43$) a LASSI/ SILL ($R = 0,41$). Reliabilita byla nejvyšší u SILL ($\alpha = 0,91$, 72 položek), dále LSUS ($\alpha = 0,91$, 89 položek) a LASSI ($\alpha = 0,82$, 80 položek). U všech inventářů byla vyšší pro muže. Pořadí administrace nástroje mělo vliv na reliabilitu. Nejlépe predikoval vzdělávací výsledky LASSI. Korelace se známkou byla signifikantní u všech nástrojů ($p < 0,05$), se sebehodnocením znalosti jazyka pouze u LASSI ($R = 0,34$, $p < 0,05$), který měří nejvýrazněji metakognici. Příspěvek vznikl v rámci projektu GAČR GAP407/12/0432 *Strategie učení se cizímu jazyku a výsledky vzdělávání: Analýza shluků a sekvencí strategií*.

Kontakt: vlckova@ped.muni.cz, katerina.svejdikova@gmail.com

ZJIŠTOVÁNÍ POROZUMĚNÍ TEXTU V ANGLIČTINĚ: JAKÉ MOŽNOSTI DÁVÁ VYUŽITÍ METODY UKOTVUJÍCÍCH VINĚT?

RESEARCH ON UNDERSTANDING TEXT IN ENGLISH: WHAT CAN BE GAINED BY USING ANCHORING VIGNETTE METHOD?

Voňková Hana
Šrámková Eva

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika, student

Ke zjištění úrovně znalosti cizího jazyka se mimo didaktických testů také využívá sebehodnotících otázek. Jejich využití je však diskutabilní. Někdo může například zhodnotit svou znalost jako velmi dobrou, jiný jako průměrnou, ačkoli jejich znalost je reálně stejná. Sebehodnocení lidí tedy pak není porovnatelné. Tento příspěvek se zabývá možností využití metody ukotvujících vinět při korekci sebehodnocení porozumění textu v angličtině a to tak, aby porovnatelné bylo. Jde o metodu, kdy respondenti odpovídají na sebehodnotící otázku a zároveň všichni dostávají ke zhodnocení stejné viněty. Rozdílnost hodnocení vinět, která odráží rozdílné vnímání škály u respondentů, je pak použita

ke korekci sebehodnocení. V příspěvku je podrobně vysvětlen neparametrický přístup při použití čtyř vinět. Na příkladu středoškolských studentů je diskutován vztah mezi výsledky sebehodnotící a korigované škály ve vinětovém dotazníku a dále i vztah mezi těmito škálami a výsledky didaktického testu zjišťujícího schopnost studentů porozumět psanému textu v angličtině. Studenti většinou zvládli seřadit viněty podle jejich přirozeného řazení. Hodnocení vinět vykazovalo mezi studenty velkou variabilitu, což poukazuje na odlišné využití jednotlivých bodů škály. Korigované sebehodnocení se tedy odlišuje od původního nekorigovaného sebehodnocení. V některých případech korigované sebehodnocení mnohem více odpovídá objektivní míře porozumění textu, tj. výsledkům didaktického testu.

Kontakt: hana.vonkova@pedf.cuni.cz

SEBEHODNOCENÍ OBTÍŽNOSTI PROFESNÍCH ČINNOSTÍ STUDENTA UČITELSTVÍ

SELF-ASSESSMENT OF THE DIFFICULTY OF THE STUDENT TEACHER PROFESSIONAL ACTIVITIES

Wernerová Jana

Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci, Česká republika

Lze předpokládat, že přípravné učitelské vzdělávání ovlivňuje, mimo dalších faktorů, kvalitu profesního výkonu. Tematickou oblastí, resp. předmětem výzkumu, je student učitelství, jeho sebereflexe řízení vyučovacího procesu.

Příspěvek na podkladě dotazníkového šetření komparuje subjektivní hodnocení obtížnosti prováděných profesních činností učitele studenty učitelství 1. stupně základní školy prezenčního studia po absolvování završující souvislé pedagogické praxe a studenty kombinovaného studia (učitelé působící v praxi 1. stupně ZŠ). Šetření bylo uskutečněno v letech 2008-2012.

Nejobtížnější profesní činnosti byly uváděny u obou skupin časové rozvržení učiva, řešení kázeňských přestupků, dále studenty prezenčního studia vysvětlení nové látky a studenty kombinovaného studia tvorba tematického plánu. Nejlépe zvládané činnosti byly hodnoceny komunikace s žáky, motivace žáků a individuální přístup k žákům.

Šetření jsme komparovali se sebehodnocením vykonávaných profesních činností studentů prezenčního studia učitelství 2. stupně ZŠ.

Kontakt: jana.wernerova@tul.cz

KLIMA TŘÍDY A MOTIVACE ŽÁKŮ PŘI VYUŽÍVÁNÍ METODY CLIL VE VÝUCE

CLASSROOM CLIMATE AND STUDENT'S MOTIVATING IN USING CLIL IN EDUCATION

Wossala Jan

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Metoda CLIL je v českém prostředí poměrně nová, probíhá několik projektů nejen pro jejich zavádění do škol, ale i přípravu budoucích učitelů pro tuto metodu na pedagogických fakultách. Proto tento článek prezentuje výstupy projektu zaměřeného na využívání metody CLIL v ČR a klima třídy při

využívání této metody ve výuce. Úvodní část je věnována zjišťování aktuálního stavu využívání metody CLIL ve výuce na školách v ČR, zejména na 2. stupni ZŠ a nižším stupni gymnázií. Druhá část prezentuje výsledky předvýzkumu zaměřeného na analýzu klimatu třídy při využívání této metody a zkoumání vlivu metody CLIL na úroveň motivace žáků. Předpokladem je, že metoda CLIL má vliv na atmosféru ve výuce, postoje žáků vůči konkrétnímu předmětu a samozřejmě tedy i na motivaci žáků. Použité výzkumné metody jsou dotazník, pozorování a rozhovor. Vzhledem ke stále vzrůstajícímu trendu mezipředmětových vztahů a integrace předmětů je využívání metody CLIL velmi důležitým prvkem edukačního procesu. Nabízí nejen jeden z účinných způsobů motivace žáků, ale také především velký potenciál pro budoucí studium v zahraničí. Je tedy důležité tuto metodu dále rozvíjet a podporovat.

Kontakt: jan.wossala@gmail.cz

VÝZKUM VYBRANÝCH KOMPONENT A CHARAKTERISTIK KVALITY VÝUKY CIZÍHO JAZYKA: PŘEDSTAVENÍ PROFILU PRŮMĚRNÉ VÝUKY POSUZOVANÝCH UČITELŮ

RESEARCH OF SELECTED COMPONENTS AND CHARACTERISTIC OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING QUALITY: PRESENTATION OF AVERAGE TEACHING OF OBSERVED TEACHERS

Zlatníček Pavel

Pedagogická fakulta MU v Brně, Česká republika

Článek, navazující na výzkum vybraných komponent a charakteristik kvality výuky cizího jazyka, je obsahově rozdělen do dvou částí. V první části je v krátkosti představen posuzovací nástroj pro posouzení míry zastoupení vybraných komponent a charakteristik kvalitní výuky cizího jazyka (motivování, podpůrné učební klima, práce s časem, orientace na cíle, učitelův projev) ve výuce. Nástroj je koncipován jako „obor přesahující“, tzn., že je sice v rámci našeho výzkumu posuzována kvalita výuky cizího jazyka na příkladu výuky německého jazyka, dá se ale využít i v rámci výzkumu jiných jazyků, které jsou vyučovány na základních školách v České republice. Cílem druhé části předkládaného textu pak je představit: (a) výzkumný vzorek; (b) reprezentativnost výzkumného vzorku na základě údajů z dotazníku pro učitele, který podchycuje autentičnost výuky, ve které byl pořízen videozáznam; (c) představení profilu průměrné výuky u všech posuzovaných učitelů na základě údajů z posuzování.

Kontakt: goldschmidchen@seznam.cz

INSTPIRAČNÍ ZDROJE A DIDAKTICKÉ MATERIÁLY PRO VÝTVARNOU VÝCHOVU NA 1. STUPNI ZŠ

THE SOURCES OF INSPIRATION FOR ART EDUCATION AT THE PRIMARY SCHOOL

Zoufalý Petr

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Příspěvek představuje dosavadní průběh výzkumného studentského projektu „Analýza inspiračních zdrojů a didaktických prostředků pedagoga primárního vzdělávání ve vzdělávacím oboru výtvarná

výchova. Návrh aktuálních didaktických prostředků a materiálů v souladu se vzdělávací oblastí RVP Umění a Kultura.“, který podpořila Interní grantová agentura UJEP. Tento projekt propojuje pedagogy a studenty magisterského a doktorského studia na KVK PF UJEP, má vědecký, edukační a tvůrčí charakter a tím splňuje aktuální představy o zaměření výtvarné pedagogických studií. Je rozprostřen do několika vrstev, ve kterých výzkumný tým postupně zjišťuje reálné inspirační zdroje, které ovlivňují volbu námětů, technik a materiálů pro hodiny výtvarné výchovy pedagoga primárního vzdělávání a zjišťuje představy o potřebných didaktických materiálech pro výtvarnou výchovu pedagogů primárního vzdělávání. V příspěvku budou představeny a) výsledky výzkumné části projektu (tj. výsledná triangulace výzkumných nálezů), b) dosavadní výsledky praktické části projektu (tj. návrh didaktické pomůcky pro výuku výtvarné výchovy na prvním stupni základní školy).

Kontakt: petr.zoufaly@kaveka.cz

NÁSTROJ KE ZJIŠTOVÁNÍ KVALITY VÝUKY FYZIKY A JEHO POUŽITÍ V LONGITUDIÁLNÍM VÝZKUMU

THE TOOL FOR ASSESSMENT OF QUALITY OF PHYSICS EDUCATION AND ITS USAGE IN LONGITUDIAL RESEARCH

Žák Vojtěch

Kekule Martina

Matematicko-fyzikální fakulta UK v Praze, Česká republika

V letech 2003 až 2006 byl vytvořen nástroj ke zjišťování kvality výuky fyziky. Zahrnuje 26 parametrů kvality výuky fyziky, ke kterým byl vytvořen ratingový systém. Standardizace byla provedena mimo jiné na základě výzkumu výuky v 75 vyučovacích hodinách fyziky u 10 učitelů ve školním roce 2004/5. Nástroj se stal v posledních letech inspirací ke konstrukci dalších výzkumných nástrojů, např. ke zkoumání kvality výuky cizích jazyků. Cílem současného výzkumu je zjistit možnosti existujícího nástroje k provádění longitudinálních výzkumů kvality výuky fyziky. Nástroj byl proto použit k posouzení kvality výuky 3 učitelů (celkem přes 20 vyučovacích hodin), jejichž výuka byla posuzována již před 8 lety. Na základě aktuálních výsledků, jejich komparace s dřívějšími výsledky a reflexe učitelů byla zjištěna relevantní data ohledně použití nástroje v rámci longitudinálních šetření. Nástroj se ukazuje jako použitelný s tím, že je třeba zvážit různou reliabilitu jednotlivých parametrů (ohodnocena v rámci standardizace). Otevírá se také cesta využití nástroje jako instrumentu autoevaluačního.

Kontakt: Vojtech.Zak@mff.cuni.cz

PREČO BY MALA BYŤ AUTOEVALVÁCIA UČITEĽA SÚČASŤOU PROFESIJNÝCH ČINNOSTÍ UČITEĽA PRI DVOJSTUPŇOVOM KURIKULU?

WHY SHOULD THE SELF-EVALUATION OF PROFESSIONAL ACTIVITIES PART OF TEACHER TEACHER IN CURRICULUM TWO-STAGE?

Cabanová Mariana

Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, Slovenská republika

Autorka v štúdiu prezentuje vybrané výsledky, v ktorom boli skúmané názory učiteľov primárneho vzdelávania na kurikulárnu reformu na Slovensku. Výskum bol realizovaný s cieľom zistiť názory a skúsenosti učiteľov so zavádzaním a realizovaním školských vzdelávacích programov do praxe. Za základný súbor sme považovali základné školy v v Banskobystrickom kraji a pri výbere základných škôl sme vychádzali z údajov uvedených v štatistickej ročenke školstva a tabuliek z posledného spracovania k 15. 9. 2010. Dotazník bol rozoslaný na 100 základných škôl. Pri výbere škôl sme postupovali na základe proporcionálneho stratifikovaného výberu. Dostali sme tak výskumný súbor, ktorý je zmenšeným modelom základného súboru na základe rozlišovaného znaku, ktorým bola organizácia školy. Výsledky poukazujú na značnú nespokojnosť učiteľov so spôsobom zavedenia dvojúrovňového kurikula v Slovenskej republike. V závere štúdie poukazuje na význam a prínos autoevalvácie pri dvojstupňovom kurikulu.

Kontakt: stanislava.hachova@ujep.cz

SEKCE 3

Kurikulární reformy a jejich efektivita

KURIKULÁRNÍ REFORMA V ZÁKLADNÍ ŠKOLE PO PĚTI LETECH

CURRICULAR REFORM OF THE CZECH BASIC SCHOOL FIVE YEARS LATER

Dvořák Dominik,

Starý Karel,

Urbánek Petr

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Česká republika

Je známo, že velká část reformou vzdělávání nepřinese očekávané efekty. Platí to i pro velkou kurikulární reformu, která v českých základních školách probíhá právě pět školních roků? Důkladnému šetření byla zatím podrobena gymnázia (Janík, Knecht, Najvar, Pišová, & Slavík, 2011; Pišová et al., 2011), avšak pro základní vzdělávání máme informaci méně. Proto kvalitativně popíšeme, jak s ohledem na cíle reformy vypadá učení, vyučování a jeho řízení v běžné (nepilotní) české základní škole. Vycházíme z metody případové studie, jejímž prostřednictvím jsme v době, kdy reforma vstoupila do praxe, získali určitý obraz o teoretickém vzorku škol (Dvořák, Starý, Urbánek, Chvál, & Walterová, 2010). Nyní se do těchto škol vracíme a používáme podobných a inovovaných technik sběru dat, která tak získávají longitudinální charakter. Prezentovaná zjištění představují pilotní výzkum ke studii pěti škol. Škola označená ve výzkumu „Malá“ prošla v uplynulých pěti letech dramatickým vývojem od ohrožení zánikem k současnému stavu, kdy je školou volby pro řadu rodičů mimo spádovou oblast. Některé objektivní charakteristiky školy (výsledky žáků, klima sboru) jsou v souladu s tímto vnějším obrazem. Nástroje rozvoje školy nabídnuté reformou však nehrály v této změně významnější roli. Současně přetrvávají některá potenciálně riziková specifika typická pro české školství obecně, jako liberální pedagogické řízení. Především lze výsledky shrnout tak, že státní reforma v naší studované škole neuspěla, ale paradoxně také že v ní řada změn souběžně probíhá.

Kontakt: dominik.dvorak@pedf.cuni.cz

ANALÝZA VÝSLEDKŮ TESTU Z MATEMATIKY V PROJEKTU CLOSE THE ANALYSIS OF THE MATHEMATICS TEST IN THE PROJECT CLOSE

Chvál Martin
Kekule Martin

Matematicko-fyzikální fakulta UK v Praze, Česká republika

Příspěvek představí konstrukční vlastnosti testu a testových úloh z matematiky. Výsledky budou prezentovány na základě statistické analýzy dat získaných na reprezentativním vzorku žáků v ČR v rámci projektu CLOSE. Testování byli žáci 6. ročníku základní školy a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií.

Kontakt: martin.chval@pedf.cuni.cz

KURIKULUM JEN JAKO VIZE NEBO ÚSPĚŠNÁ EDUKAČNÍ REALITA?

CURRICULUM ONLY AS A VISION, OR A SUCCESSFUL EDUCATIONAL REALITY?

Lindr Jaroslav

Stavební fakulta VUT v Brně, Česká republika

Přestože je koncept kurikula rozpracováván převážně na základních a středních školách, lze ho s úspěchem aplikovat i na vysoké školství. Jeden z příkladů úspěšné koncepce plánovaného a realizovaného kurikula v duchu modernizace vzdělávacích lze vysledovat na Stavební fakultě VUT v Brně. I když tamní studijní plán tvoří většinou technické a aplikované přírodovědné předměty, v rámci ideje všestranného rozvoje studentů jsou v kurikulu zastoupeny i společenskovední předměty a cizí jazyky. Příspěvek hodnotí koncepci, realizaci i zpětnovazební reflexi začlenění společenskovedních předmětů do kurikula technické univerzity v jednotlivých studijních oborech. Sleduje zejména výsledky výuky společenskovedních předmětů pohledem učitelů i studentů, všimá si kladů i záporů, reflektuje přínos, úspěchy i problémy, které s sebou kombinace akademického a polytechnického pojetí kurikula nese. Rozbor výsledků vychází z Hodnocení kvality výuky podporované fakultou, analyzuje zpětnovazební vyjádření všech zúčastněných (učitelů i studentů) jako cenné postřehy do budoucna. Přestože se výzkumné hodnocení opírá o kvalitativní analýzu výpovědi studentů, lze ho považovat za cenný impuls pro zkvalitnění obsahu a rozsahu společenskovedního vzdělávání do budoucna. Příspěvek tím dostává nejen retrospektivní charakter při hodnocení dosavadních zkušeností s realizovaným kurikulem, ale i futurologický pohled na to, jak dosavadní zkušenosti využít pro další rozvoj „školy v pohybu“.

Kontakt: lindr.j@fce.vutbr.cz

PODOBA MATURITNÍ ZKOUŠKY V PRŮBĚHU V MINULÝCH 160 LET JAKO ODRAZ NÁROČNOSTI KURIKULA STŘEDNÍ ŠKOLY (NA PŘÍKLADU GYMNÁZIA)

THE FORM OF GRADUATION EXAMS DURING THE PAST 160 YEARS AS A REFLECTION OF THE INTENSITY OF HIGH SCHOOL CURRICULUM (FOR EXAMPLE, HIGH SCHOOL)

Rýdl Karel

Fakulta filozofická Univerzita Pardubice, Česká republika

Vývoj maturitní zkoušky na pozadí proměn středního školství od Exner-Bonitzovy reformy (1848) až k podobě tzv. společné části maturity (2013). Budou představeny výsledky historicko-pedagogického výzkumu s cílem analyzovat vývoj obsahové, strukturální, časové i kompetenční analýzy maturitní zkoušky na středních školách v posledních 160 letech. Jako příklad byla zvolena maturita na různých typech gymnázií, která bude do roku 1948 porovnáována také s náročností maturitní zkoušky na učitelstevských ústavech. Vycházíme z teze, že náročnost maturitní zkoušky by měla odrážet celkovou náročnost kurikula sledovaného typu školy. Autor doplní prezentaci řadou konkrétních příkladů z praxe průběhu maturitních zkoušek.

Kontakt: karel.rydl@upce.cz

ANALÝZA VÝSLEDKŮ TESTU Z ČTENÁŘSKÝCH DOVEDNOSTÍ V PROJEKTU CLOSE

THE ANALYSIS OF THE READING COMPETENCIES TEST IN THE PROJECT CLOSE

Starý Karel

Greger David

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Česká republika

Příspěvek nejprve stručně představí tvorbu testu čtenářských dovedností v projektu Centra excelence CLOSE. Dále pak budou prezentovány postupy vyhodnocování a nakonec i dílčí analýzy dat získaných na reprezentativním vzorku žáků 6. ročníku základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. Skutečnost, že v testu byly použity uvolněné úlohy z mezinárodních šetření čtenářské gramotnosti (PIRLS, PISA), otvírá možnosti komparace a interpretace až po úroveň jednotlivých úloh. Národní šetření CLOSE tak poskytuje další zdroj pro porozumění tomu, v jakých čtenářských dovednostech jsou čeští žáci relativně úspěšní a v jakých naopak selhávají.

Kontakt: karel.stary@pedf.cuni.cz

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH Z POHLEDU ŠVP.

HEALTH EDUCATION IN SECONDARY SCHOOLS FROM THE PERSPECTIVE OF THE ŠVP.

Svoboda Michal

Pedagogická fakulta ZČU v Plzni, Česká republika

Příspěvek je zaměřený na obsahovou analýzu kurikulárních dokumentů. Za kurikulární dokumenty jsou považovány školní vzdělávací programy vybraných středních škol. Zjevnými (manifestními) znaky obsahové analýzy jsou očekávané výstupy ze vzdělávací oblasti Vzdělávání pro zdraví a vzdělávacího oboru Péče o zdraví. Výzkumný záměr vychází z naformulované výzkumné otázky „V jakých předmětech a v jakém rozsahu je dosahováno očekávaných výstupů ze vzdělávacího oboru Péče o zdraví na středních školách?“ Analýza má převážně kvantitativní charakter. Jednotlivé znaky obsahové analýzy jsou zaznamenávány podle toho, u jakého předmětu v ŠVP jsou uvedeny. Vychází se z předpokladu, že očekávané výstupy ze vzdělávací oblasti Péče o zdraví jsou v ŠVP implementovány do jiných vzdělávacích oblastí. Výsledky analýzy umožní objasnit současné pojetí dosahování očekávaných výstupů v pedagogické edukaci z oblasti výchovy ke zdraví a péče o zdraví na středních školách.

Kontakt: msvoboda@kps.zcu.cz

ČTENÍ KRAJINY OPTIKOU GEOGRAFIE

GEOGRAPHICAL POINT OF VIEW IN LANDSCAPE READING

**Tesařová Barbora,
Řezníčková Dana**

Přírodovědecká fakulta UK v Praze, Česká republika

Příspěvek se zabývá záměrným „čtením“ krajiny z pohledu geografie. Jedná se o odbornou způsobilost, která dosud není v odborné literatuře dostatečně diskutována nejen z pohledu geografů ale i jiných oborů. Přitom dokázat vyčíst z krajiny určité informace je dovednost potřebná v mnoha životních situacích, a proto je žádoucí, aby byla záměrně procvičována i během výuky geografie na všeobecně vzdělávacích školách.

Jde o prvotní vstup do poměrně složité problematiky a tomu odpovídá i volba hlavního cíle a zvolený způsob jeho řešení. Zaměřili jsme se na specifikaci přístupu při čtení krajiny u různých skupin respondentů, a to formou řízených rozhovorů v několika ohniskových skupinách (absolventi geografie, studenti geografie, VŠ pedagogové, učitelé zeměpisu). Příspěvek obsahuje vybrané výsledky provedené obsahové analýzy ve skupině zaměřené na učitele zeměpisu a skupiny bez geografického zaměření.

Tento výzkum probíhá za finanční podpory projektu GA ČR P407/10/0514.

Kontakt: barbora.tesarova@natur.cuni.cz, dana.reznickova@natur.cuni.cz

HRA NA KLAVÍR JAKO CLIL: POKRAČUJÍCÍ VÍCEJAZYČNÁ IMPLEMENTACE NA ZUŠ

PIANO PLAYING AS CLIL: AN ONGOING MULTILINGUAL IMPLEMENTATION AT A PRIMARY ARTS SCHOOL

Vašíček Zdeněk

Základní umělecká škola Tišnov, Česká republika

Ve školním roce 2012/2013 jsem na ZUŠ Tišnov pokračoval v individuální výuce hry na klavír jako CLIL (zahájena 1993). Při komunikaci cizojazyčné (hlavně hudební) slovní zásoby bylo využito šesti cizích jazyků – angličtina, francouzština, italština, němčina, ruština a španělština (ve zkratce: AFINRŠ), z toho poslední dva (R, Š) vůbec poprvé. Výzkumný vzorek zahrnul 14 mých žáků na ZUŠ ve věku 7 až 18 let, navštěvujících ZŠ či gymnázium. V CLIL na ZUŠ si dle zájmu vybrali nejvýše dva cizí jazyky (hlavně A: 65%) i počet nových cizojazyčných lexikálních jednotek pro vyučovací hodinu (3 až 15). Slovníky původní učebnice (VAŠÍČEK, Z.: *Hra na klavír s komunikací v cizím jazyce [anglicky nebo německy] čili CLIL*. Brno: JAMU, 2008) byly pro další cizí jazyky používány analogicky. Část z jazyků (F, I, Š) jsem se začal učit až se žáky. Dosavadní cizojazyčná komunikace žáků měla různou úroveň, začátečníci kolem A1 dle SERRPJ. Hlavní otázka výzkumu zněla: „Je integrace předmětu hra na klavír s komunikací v cizím jazyce (A, F, I, N, R či Š) pro žáky v mé klavírní třídě na ZUŠ Tišnov vhodná?“ Použil jsem dvě výzkumné metody: 1. pozorování a 2. dotazník s osmi položkami a Likertovou škálou (administrován v lednu 2013). Hlavní otázka byla operacionalizována do dvou položek: 1. předmět ve své integrované podobě je pro žáky přitažlivější, 2. současná podoba integrace je pro žáky únosná. Hlavní otázka byla zodpovězena celkově kladně (4 = SPÍŠE ANO). To žádá vytrvat a problematiku reformulovat.

Kontakt: zdenek.vasicek@c-box.cz

DOTAZNÍK PRO VÝZKUM ORGANIZAČNÍHO KLIMATU FAKULT PŘIPRAVUJÍCÍCH UČITELE

QUESTIONNAIRE FOR ORGANIZATIONAL CLIMATE RESEARCH OF FACULTIES OF TRAINING TEACHER

Grecmanová Helena

Dopita Miroslav

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Příspěvek se zabývá jednou z verzí nástroje pro výzkum percepce organizačního klimatu fakult připravujících učitele akademickými pracovníky. V koncepci nástroje vycházíme ze zkušeností zahraničních odborníků, kteří spojili aktuální a preferovanou verzi nástroje v jeden. Zabýváme se výhodami a nevýhodami tohoto přístupu. Součástí je interpretace zjištěných údajů o organizačním klimatu fakulty.

Kontakt: helena.grecmanova@upol.cz, miroslav.dopita@upol.cz

SEKCE 4

Efektivita fungování a řízení školy

ORGANIZAČNÍ KLIMA FAKULT PŘIPRAVUJÍCÍCH UČITELE Z POHLEDU VEDENÍ FAKULT

ORGANISATION CLIMATE OF TEACHER-TRAINING FACULTIES FROM THE POINT OF VIEW OF THE FACULTY MANAGEMENT

Kantorová Jana

Skopalová Jitka

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Příspěvek jednak popisuje výzkumný nástroj – polostrukturovaný rozhovor a jednak analyzuje i interpretuje realizované rozhovory s vedením vybraných fakult připravujících učitele. Polostrukturovaný rozhovor je jedna z metod pro výzkum organizačního klimatu fakult připravujících učitele v rámci projektu GA ČR P407/11/0696 Percepce organizačního klimatu pedagogických fakult akademickými pracovníky.

Kontakt: jana.kantorova@upol.cz, jitka.skopalova@upol.cz

VÝCHOVNÉ PROGRAMY A KONCEPCE V NĚMECKÝCH PEDAGOGICKÝCH ORGANIZACÍCH V ČESKOSLOVENSKU

EDUCATIONAL PROGRAMS AND CONCEPTS OF GERMAN PEDAGOGICAL ORGANIZATIONS IN INTERWAR CZECHOSLOVAKIA

Kasper Tomáš

Kasperová Dana

Přírodovědně-humanitní a pedagogická fakulta TU v Liberci, Česká republika

Mládežnické spolky jsou důležitým prostředím utváření pohledu mladého člověka na sebe sama a okolní svět. Současně jsou místem, které využívá či zneužívá mnohdy společensky angažovaná skupina vychovatelů k prosazení vlastních politických či společenských cílů a

pohledů. Příspěvek se v historickém ohledu snaží analyzovat, zdali v meziválečném Československu u německých mládežnických organizací se jednalo o případ společensky angažovaných vychovatelů či více o vychovatele snažící se vytvořit výchovné prostředí dle „potřeb mládeže samotné“. Příspěvek rekonstruuje pedagogické programy, výchovné koncepce vybraných německých pedagogických mládežnických uskupení v Československu. Příspěvek se zakládá na pedagogické analýze a diskursivní analýze vybraných pedagogických periodik organizací německé měšťanské, socialistické mládeže a německé židovské mládeže. Příspěvek poukáže na specifika a rozdílnosti v oblasti programu i koncepčního uchopení mládežnických organizací orientovaných konzervativně, socialisticky a vedených v duchu sionismu.

Problematika německého mládežnického měšťanského hnutí bude představena na základě analýzy spolku Wandervogel. Analýza německých socialisticky orientovaných mládežnických spolků se zaměří zejména na mládež vychovávanou v duchu intencí německé sociálně demokratické diskuse v ČSR. V poslední části se zaměří pozornost na výchovné snahy, koncepce a přístupy německých židovských vychovatelů v spolku Blau Weiss v ČSR; na analýzu vzniku, programu a vývoje hnutí Blau Weiss.

Kontakt: tomas.kasper@tul.cz

ŘEDITEL ŠKOLY JAKO INICIÁTOR ROZVOJE UČITELŮ

HEADTEACHER AS A INITIATOR OF TEACHERS' DEVELOPMENT

Lhotková Irena

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Ředitel školy je základním činitelem v procesu dalšího vzdělávání a rozvoje pedagogických pracovníků. V rámci připravovaného čtyřstupeňového kariérního systému bude navíc ředitel školy hodnotit způsobilost začínajících pedagogů pro výkon učitelské profese a na základě této zpětné vazby jim umožňovat posun do dalšího kariérního stupně. Navíc se ukazuje, že vzdělávání přímo na pracovišti a pojetí školy jako učící se organizace je pro pedagogické pracovníky účinnější než vzdělávací programy odehrávající se mimo školu. Cílem příspěvku je zmapování iniciativ ředitelů škol v oblasti rozvoje pedagogických pracovníků přímo ve školách. Cíle bude dosaženo na základě teoretického vymezení personálních termínů vzdělávání a rozvoj a dále kvalitativního výzkumného šetření - rozhovoru – se třemi řediteli základních škol. Rozhovor je zaměřen na konkrétní metody rozvoje pedagogických pracovníků na pracovišti a vyhodnocení jejich efektivity. Výstupem je přehled konkrétních rozvojových aktivit jak zkušných, tak začínajících učitelů, řízených ředitelem školy, vedoucích k zvýšení efektivity edukačního procesu.

Kontakt: irena.lhotkova@pedf.cuni.cz

PERCEPCE GEOGRAFIE Z POHLEDU STUDENTŮ GEOGRAFICKÝCH OBORŮ

PERCEPTION OF GEOGRAPHY BY STUDENTS OF GEOGRAPHY

Pavlasová Zuzana

Matějček Tomáš

Přírodovědecká fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Cílem příspěvku je prezentovat výsledky dotazníkového šetření mezi studenty geografických oborů. Šetření bylo zaměřeno na pozici geografie mezi ostatními vzdělávacími předměty, motivace ke studiu geografie, celkovou orientaci studentů v oboru a očekávané budoucí uplatnění. Výzkum byl proveden převážně kvantitativními metodami a doplněn kvalitativním výzkumem na malém vzorku respondentů. Z dosavadního výzkumu vyplývá, že studenti ne zcela zřetelně vnímají „co je geografie“; s výjimkou učitelské profese příliš neuvažují o uplatnění; geografii zaměřují s cestováním a poznáváním cizích krajů, což bylo motivací ke studiu. Je tedy otázkou, zda je takováto image geografie žádoucí pro obor a zda přináší příslib budoucího uplatnění absolventů na trhu práce.

Kontakt: zuzana.pavlasova@ujep.cz, tomasmat@seznam.cz

DIGITÁLNÍ KOMPETENCE

DIGITAL COMPETENCES

Svoboda Petr

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Příspěvek vymezuje digitální kompetence jako nezbytnou součást kompetenčního modelu vedoucího pracovníka ve školství. Poukazuje na skutečnost, že stávající kompetenční modely je nutné dále zkoumat, dekomponovat a ilustrativně formulovat rozšíření o digitální kompetence. Zabývá se také vybranými aspekty edukačního prostředí přizpůsobené dnešním požadavkům dynamicky se rozvíjející oblasti ICT. S tím souvisí změny požadavků na manažerskou roli ředitelů škol v rámci využívání ICT ve výuce i v souvislosti s manažerskými procesy školy. Lze konstatovat, že moderní technologie se staly významnými pomocníky ve vzdělávání a v řídicí činnosti.

Kontakt: petr.svoboda2@pedf.cuni.cz

ZÁSTUPCE ŘEDITELE ŠKOLY A PEDAGOGICKÝ PROCES

DEPUTY HEADTEACHER OF THE SCHOOL AND THE EDUCATIONAL STRATEGY

Trojan Václav

Centrum školského managementu, Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Dosud výzkumně opomíjenou postavou vedení školy je osoba zástupce ředitele školy. Na rozdíl od zmiňovaného ředitele školy, jehož odpovědnost i kvalifikační podmínky jsou ukotveny ve dvou základních zákonných normách českého školství, není u osoby zástupce ředitele nic systematicky vymezeno. V úvodní části výzkumného sdělení tedy bude teoreticky popsána stávající situace a otevřen tento aktuální problém. Příspěvek řeší otázku, jakým způsobem je zástupce ředitele školy začleněn do ovlivňování pedagogického procesu, zdali je to právě zástupce ředitele školy, kdo je rozhodujícím faktorem v této oblasti, když ředitel školy na řízení pedagogického procesu a kvality školy nemá

odpovídající prostor. Tato skutečnost vyplývá z šetření PISA. Autorem budou prezentovány výsledky kvalitativního šetření realizovaného formou hloubkových rozhovorů s několika zástupci ředitelů škol, tato etapa bude sloužit jako jedno z východisek plánovaného kvantitativního šetření. Výsledky realizovaného výzkumu potvrzují popsané předpoklady. V závěru příspěvku budou reflektována teoretická východiska a provedena komparace výsledků šetření s těmito východisky a předpoklady.

Kontakt: vaclav.trojan@pedf.cuni.cz

SEKCE 5

Podpora inkluze jako nástroj zvyšování efektivity ve vzdělávání

DIVERZITA A DIFERENCIÁCIA V PRIMÁRNOM VZDELÁVANÍ

DIVERSITY AND DIFFERENTIATION IN PRIMARY EDUCATION

Cabanová Mariana

Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, Slovenská republika

Autorka sa v štúdiu venuje problematike vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v Slovenskej republike. Na základe platnej legislatívy charakterizuje žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Zameriava sa najmä charakteristiku v primárnom vzdelávaní. Na základe niektorých príkladov poukazuje na rozpor vzdelávacích tendencií a platných legislatívnych noriem a stavu výučby žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v škole. Poukazuje na tie profesijné činnosti učiteľa, ktoré súvisia s diagnostikovaním a vedením žiaka v integrovaných podmienkach bežnej triedy základnej školy. V závere prezentuje čiastkové výsledky profesiografického výskumu, kde sa zameriava na tie činnosti, ktorých vykonávanie je spojené s diagnostikovaním a vedením žiaka v integrovaných podmienkach zo strany učiteľov primárneho vzdelávania a školských špeciálnych pedagógov.

Kontakt: mariana.cabanova@umb.sk

NEDOSTATEČNÁ ÚROVEŇ FINANČNÍ GRAMOTNOSTI A POTÍŽE SE SPOLEČENSKÝM UPLATNĚNÍM JAKO PROBLÉM PRO SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKU

INSUFFICIENT LEVEL OF FINANCIAL LITERACY AND DIFFICULTIES WITH SOCIAL APPLYING AS A PROBLEM FOR SPECIAL EDUCATION

Fischer Slavomil, Bertl Ivan

Katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita J. E. Purkyně.

Obsahem příspěvku jsou výsledky výzkumné studie, jejímž cílem bylo analyzovat důsledky nedostatečné úrovně finanční gramotnosti u vybraných skupin populace, jako problému pro speciální pedagogiku. Jedná se o různé psychosociální problémy, které můžeme souhrnně charakterizovat jako potíže se odpovídajícím způsobem uplatnit ve společnosti. Tyto potíže se mohou prohlubovat, a mohou vést k postupnému společenskému vyloučení. Zjištění jsou využitelná pro pedagogy, speciální pedagogy, a další profese v rámci práce s jedinci se specifickými potřebami v oblasti sociální.

(Podpořeno grantovým projektem IGA UJEP 2012-2013)

Kontakt: FischerSlavomil@seznam.cz

MODEL INKLUZIVNÍHO ZÁKLADNÍHO ŠKOLSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE

A MODEL OF INCLUSIVE ELEMENTARY EDUCATION IN THE CZECH REPUBLIC

Gajdoš Adam

Rytmus o. s., Praha, Česká republika

Českou diskusi o inkluzivním vzdělávání charakterizuje napětí mezi politicko-administrativními rozhodnutími vlád a praktickými starostmi pedagogů pracujících v terénu. Nedostatek dat, které by informovali kvalifikovaně politické rozhodnutí a legitimizovali jejich prosazování navzdory obavám a předsudkům, přispívá k vyhrocení konfliktu, v němž dojmy a emoce často vítězí nad rozvahou. Občanské sdružení Rytmus v reakci na tento stav provedlo v roce 2012 případovou studii, jejíž ústřední otázka zněla: „*Jak by to vypadalo, kdyby všichni žáci s postižením místo speciálních škol navštěvovali své spádové školy?*“. Studie byla realizována v malém okresním českém městě a jejím cílem bylo poskytnout realistickou představu o základních – personálních i finančních – parametrech potenciální transformace základního školství směřující k uplatnění inkluzivních principů. Odpovědi na ústřední otázku nachází studie na základě aktuálních údajů o místních základních školách, anonymizovaných odborných posudků speciálních vzdělávacích potřeb žáků s postižením a dlouholetých zkušeností organizace s podporou inkluze v českých školách. Výsledný Model podporuje tezi, že kvalitní inkluzivní školství znamená zvýšené náklady na provoz škol (ve zkoumaném případě přibližně o 4%), zároveň však poukazuje na některé skryté rezervy systému a ilustruje několik variant uspořádání zdrojů ve školách v závislosti na potřebách konkrétních žáků. Prezentací výsledků studie by autoři rádi podpořili racionální odbornou diskusi o možnostech a překážkách začleňování žáků s postižením do běžných škol v ČR, bez níž se inkluzivní školství jen stěží může stát realitou.

Kontakt: adam.gajdos@rytmus.org

KULTURA PRO VŠECHNY? NESLYŠÍCÍ ŽÁCI ZŠ V ČESKÝCH KULTURNÍCH INSTITUCÍCH

CULTURE FOR ALL? DEAF PRIMARY SCHOOL PUPILS IN CZECH CULTURAL INSTITUTIONS

Koutská Mariana

Pedagogická fakulta MU v Brně, Česká republika

Neslyšící žáci ZŠ patří do skupiny dětí se specifickými vzdělávacími potřebami, ale mimo to jsou i příslušníky jazykové a kulturní menšiny. Český právní řád a kurikulární reforma pamatuje na tyto žáky a možnosti jejich zapojení do kulturního a společenského života spíše skrovně. Mají právo vybrat si komunikační systém, ve kterém chtějí být vzdělávání, nicméně informace o jejich kultuře, historii a vlastním, mnohdy mateřskému, jazyku, závisí zcela na benevolenci ředitele, respektive učitele. Vzhledem k evropské vzdělávací politice, která kulturu a kulturní diverzitu považuje za jeden ze svých pilířů se nabízí otázka, jak je kultura nabízena neslyšícím žákům a zda je pamatováno nejen na kulturní bohatství většinové společnosti, ale také na menšinovou kulturu Neslyšících. Příspěvek představuje dílčí výsledky výzkumu, který proběhl mezi žáky a učiteli šesti ZŠ pro sluchově postižené a ve 116 kulturních institucích. Hlavním cílem výzkumného šetření bylo analyzovat potřeby neslyšících žáků vzhledem ke službám kulturních institucí a míru spolupráce škol s těmito institucemi ve vztahu k očekávaným výstupům podle RVP ZV. Na základě získaných dat jsme definovali klíčový faktor vzájemné spolupráce škol a kulturních institucí, kterým je nedostatek vzájemné komunikace, ale především nedostatek informací o sluchovém postižení na straně kulturních institucí. Přínosem

výzkumu je vytvoření modelových prohlídek v několika brněnských muzeích respektujících potřeby neslyšících návštěvníků.

Kontakt: mariana.koutska@gmail.com

TVORBA A IMPLEMENTACE KRAJSKÝCH INKLUZIVNÍCH KONCEPCÍ

DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF REGIONAL INCLUSIVE CONCEPTS

Marques Karin

Nadace Open Society Fund Praha, Česká republika

Na příkladu Karlovarského kraje bude představen model ŠIKK – školské inkluzivní koncepce krajů. Jeho cílem je nastartování systémových změn trvalého a udržitelného charakteru. To je zajištěno politickou podporou vedení kraje a účastí pracovníků krajského úřadu. Mezi klíčové aktivity patří vytvoření multi-disciplinární pracovní skupiny, provedení podrobného výzkumu situace a potřeb žáků, učitelů a škol ve vztahu k zajištění inkluzivního vzdělávání. Hlavními překážkami začleňování dětí etnických menšin, zdravotně postižených či dětí z chudých či sociálně vyloučených rodin do běžných základních škol v kraji jsou podle výzkumu: nedostatek zařízení pro předškolní děti ze znevýhodněného prostředí (tzv. raná péče), dlouhé čekací doby na pedagogicko-psychologické poradny, nejasná úloha asistentů pedagoga a nedostatečné školení a odborná podpora učitelů. Na základě výsledku analýzy je zpracována koncepce rozvoje inkluzivního vzdělávání, kde jsou vymezeny problémové oblasti, jejich řešení, cíle, příležitosti k rozvoji a akční plán realizace. Z výzkumu jsou také výtupovány příklady dobré praxe vhodné k šíření a sdílení s ostatními – školy, kde se úspěšně daří realizovat principy inkluzivního vzdělávání. Příklad jedné ze škol představí video Já a oni, prostě my.

Kontakt: karin.marques@osf.cz

NÁZORY SPECIÁLNÍCH PEDAGOGŮ A PRACOVNÍKŮ ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA PROBLEMATIKU PLÁNOVÁNÍ PŘECHODU ŽÁKŮ S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM ZE ZÁKLADNÍCH ŠKOL SPECIÁLNÍCH DO DALŠÍCH NÁVAZNÝCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

TO HIGHLIGHT THE VIEWS OF PROFESSIONALS WITHIN SPECIAL EDUCATION AND SOCIAL SERVICES IN DIRECT RELATION OF TRANSITION PLANNING FOR STUDENTS WITH LEARNING DISABILITIES MOVING FROM THEIR EDUCATION SYSTEM ONTO AN ADULT SOCIAL CARE SETTING.

Maštalíř Jaromír

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Ústav speciálněpedagogických studií, Česká republika

Příspěvek si klade za cíl seznámit posluchače s výsledky (doplněnými komentáři) výzkumného šetření, realizovaném za podpory specifického výzkumu č. PdF 2012_040 (*Problematika přechodu absolventů základních škol speciálních se středně těžkým, těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami do systému sociálních služeb v návaznosti na proces individuálního plánování*, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci). Cílem projektu byla analýza aktuálního stavu problematiky ukončení povinné školní docházky na základní škole speciální a plánování přechodu těchto absolventů do dalších návazných sociálních služeb. Výzkumné šetření bylo zacíleno zejména na zjištění názorů třídních učitelů základních škol speciálních a pracovníků

vybraných zařízení sociálních služeb (centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře a domovy pro osoby se zdravotním postižením) v Olomouckém a Moravskoslezském kraji v otázkách interdisciplinární spolupráce, významu a hodnoty školské dokumentace (vysvědčení) jako zdroje informací o člověku s postižením při přechodu z jedné podpory do druhé a v neposlední řadě i zjištění postojů oslovených pracovníků na to, zda by uvítali existenci, tzv. koordinátora přechodu, který by se cíleně zabýval a připravoval žáky na přechod ze základní školy speciální do návazných sociálních služeb.

Kontakt: MastalirJ@seznam.cz

MOŽNOSTI ZAČLEŇOVÁNÍ ŽÁKŮ-CIZINCŮ DO VZDĚLÁVÁNÍ NA PRIMÁRNÍ ŠKOLE

POSSIBILITIES OF INTEGRATING FOREIGN PUPILS INTO EDUCATION AT PRIMARY SCHOOL

Nakládalová Pavlína

Stolinská Dominika

Katedra primárního a preprimárního vzdělávání, Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Příspěvek prezentuje návrh projektu, který byl předložen v rámci vyhlášení veřejné soutěže ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích na podporu grantových projektů základního výzkumu v rámci postdoktorových projektů na rok 2014. Projekt se v souladu s aktuálními trendy vzdělávací politiky ČR zabývá problematikou interkulturního vzdělávání se zaměřením na žáky-cizince na českých školách. Vzhledem ke stále rostoucímu počtu žáků-cizinců je hlavním cílem projektu reflektovat současnou situaci jejich začleňování do vzdělávání na primární škole. Součástí projektu je výzkumné šetření, které umožní nahlédnout na problematiku začleňování žáků cizinců z více úhlů pohledu a poskytnout náhled na determinanty ovlivňující proces začleňování žáků-cizinců do vzdělávání na primární škole. Výzkumné šetření ponese příznak smíšeného designu, který bude kombinovat kvantitativní a kvalitativní přístupy a bude realizován na několika úrovních. Přínos projektu k pedagogické teorii je spatřován především v reflexi přístupů k začleňování žáků-cizinců ve školách s odlišným přístupem k začleňování. Poznatky získané z výzkumného šetření budou nadále využity k podpoře zefektivňování procesu začleňování žáků-cizinců do vzdělávání na primární škole a k inspirativním návrhům pro profesní přípravu budoucích pedagogů.

Kontakt: pavlina.nakladalova@upol.cz, dominika.stolinska@upol.cz

ROLE EXPERTŮ PŘI ROZHODOVÁNÍ O VOLBĚ PRIMÁRNÍ ŠKOLY

THE ROLE OF EXPERTS IN PRIMARY SCHOOL CHOICE

Simonová Jaroslava

Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Pedagogická fakulta UK Praha, Česká republika

Česká republika patří k zemím, kde je volba školy možná již na úrovni primárního vzdělávání. Výběr školy je důležitým procesem, protože umožňuje významnou vnější diferenciaci a tím přispívá k nerovnému přístupu ke vzdělávání. Přesto o průběhu procesu rozhodování rodičů o volbě primární školy máme v České republice k dispozici poměrně málo informací. Cílem studie je přispět k hlubšímu poznání procesu volby školy na úrovni primárního vzdělávání. Příspěvek se zaměří především na roli, kterou hrají v rozhodování o volbě školy expertní názory aktérů, které rodiče

v průběhu procesy volby oslovují. Výzkumným designem studie je zakotvená teorie, která čerpá data z 16 polostrukturovaných rozhovorů a 2 ohniskových skupin (7 a 5 respondentů). Šetření ukázalo, že rodiče vedle etablovaných expertů přihlížejí k názorům *ad hoc* expertů z řad jiných rodičů, kteří mají zkušenosti s konkrétní školou, případně s procesem volby školy v dané lokalitě či společenském okruhu. Míra přihlížení k expertním názorům se liší od respektování s výhradami, přes selektivní respektování až po respektování bez výhrad. Závěry studie mohou přispět ke zlepšení cílené poradenské intervence před zahájením povinné školní docházky.

Kontakt: jaroslava.simonova@pedf.cuni.cz

PŘECHOD MEZI PREPRIMÁRNÍM A PRIMÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍM – KONCEPCE PROJEKTU

TRANSITION FROM PRE-PRIMARY TO PRIMARY EDUCATION – PROJECT CONCEPT

**Svobodová Zuzana
Simonová Jaroslava**

ÚVRV, Pedagogická fakulta UK Praha, Česká republika

Vzdělání je jedním z důležitých předpokladů plnohodnotného uplatnění ve všech oblastech života. Jestliže má vzdělání tak zásadní vliv na kvalitu života jedinců i společnosti, pak je žádoucí, aby byl k němu zajištěn spravedlivý přístup. Za jeden ze zdrojů nerovného přístupu ke vzdělání je považována svobodná volba školy. Příspěvek představí koncepci výzkumného projektu podpořeného Grantovou agenturou UK, který je zaměřen na oblast přechodu z preprimárního do primárního vzdělávacího stupně s ohledem na socioekonomický status rodiny. Cílem projektu je přispět k poznání mechanismů rozhodování o zahájení povinného vzdělávání a prozkoumat způsob nahlížení této sociální reality vybranými relevantními aktéry. Projekt bude zaměřen na proces rozhodování rodičů o zahájení povinné školní docházky či o jejím odložení, při rozhodnutí o zahájení povinné školní docházky pak na proces volby první školy s ohledem na výběr kritérií a jejich vývoj v průběhu procesu. V rámci výzkumu se zaměříme na získávání dat v terénu prostřednictvím semistrukturovaných hloubkových rozhovorů doplněných o metodu ohniskových skupin. Výběr respondentů budeme strukturovat podle socioekonomického statusu, regionu a podle velikosti místa bydliště. Na závěr bude představen směr, kterým se bude výzkumné šetření nadále ubírat a prezentovány výsledky realizovaných pilotních rozhovorů.

Kontakt: zuzana.svobodova@pedf.cuni.cz

ZÓNY PRIORITYNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ VE FRANCII JAKO NÁSTROJ SNÍŽOVÁNÍ NEROVNOSTI V PŘÍSTUPU KE VZDĚLÁNÍ

PRIORITY EDUCATION ZONES IN FRANCE AS A TOOL TO DECREASING INEQUALITIES IN ACCESS TO EDUCATION

**Šťastný Vít
Svobodová Zuzana**

Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Pedagogická fakulta Karlovy Univerzity v Praze, Česká republika

Za účelem podpory spravedlnosti v přístupu ke vzdělání vznikly začátkem 80. let ve Francii tzv. zóny prioritního vzdělávání (zones d'éducation prioritaire - ZEP), které jsou prvním příkladem pozitivní

diskriminace v oblasti vzdělávání ve Francii. Hlavní důraz příspěvek klade na analýzu prostředků a nástrojů, které jsou implementovány za účelem snížení vlivu sociálního znevýhodnění především na počátku vzdělávací dráhy a v průběhu povinného vzdělávání (alokace většího množství zdrojů, výběr, vzdělávání učitelů a jejich metodická podpora). Zabývá se rovněž popisem vzniklých problémů souvisejících se zavedením těchto zón a dává je do souvislosti s výsledky některých provedených výzkumů úspěšnosti realizace vybraných podpůrných opatření. Zjištění jsou prezentována v širším kontextu oblasti podpory sociokulturně znevýhodněných dětí a zajištění rovných příležitostí ke vzdělání ve francouzském vzdělávacím systému.

Kontakt: zuzana.svobodova@pedf.cuni.cz, vit.stastny@seznam.cz

JAK POZNÁME INKLUZIVNÍ ŠKOLU?

HOW CAN WE RECOGNIZE AN INCLUSIVE SCHOOL?

Tannenbergerová Monika

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně + Liga lidských práv, Česká republika

Lukáš Josef

Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně + CPIV, Česká republika

Současný školský systém ČR je charakteristický tím, že některé jednotlivce vylučuje do praktických/speciálních škol. Neposkytuje jim tak možnost naplnit své základní lidské právo na vzdělání. Nejen nadnárodní instituce apelují na transformaci školského systému ČR „pro-inkluzivním směrem“, který je svou podstatou spravedlivější než ten současný. Výzkumů, které by se zabývaly detekováním inkluze ve školách, není mnoho. Šetření, se kterými se setkáváme, se většinou zužují pouze na dílčí oblasti speciální pedagogiky. Cílem příspěvku bude seznámit účastníky s nástrojem, který se snaží zjišťovat, do jaké míry je škola inkluzivní a v jakých tematických oblastech je škola silně/slabě inkluzivně zaměřená. Pro tvorbu vlastního nástroje jsme čerpali inspiraci nejen z již existujících nástrojů na „měření inkluze“, ale také z ohniskových skupin a ze zkušeností z projektu Férová škola. Do 4 tematických oblastí nástroje je rozloženo 60 položek, ve kterých jsme se pokusili operacionalizovat základní, námi odvozené, znaky inkluze ve škole. V termínu konference bychom rádi prezentovali výsledky pilotáže a následně modifikace nástroje.

Kontakt: tanmon@post.cz

VLIV PRACOVNÍKŮ ŠKOLSKÝCH PORADENSKÝCH ZAŘÍZENÍ NA MOŽNOSTI INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ, ŽÁKŮ A STUDENTŮ SE SPECIFICKÝMI POTŘEBAMI

EFFECT OF WORKERS SCHOOL COUNSELING DEVICE TO INCLUSIVE EDUCATION OF CHILDREN, PUPILS AND STUDENTS WITH SPECIAL NEEDS

Tomalová Petra

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Školská poradenská zařízení jsou důležitou součástí při inkluzivním vzdělávání dětí, žáků a studentů se specifickými potřebami. Možnosti jejich intervence jsou ukotveny v našem právním řádu – ve vztahu ke speciálním vzdělávacím potřebám dětí, žáků a studentů podávají zprávy z vyšetření, posouzení, vyjádření, doporučení, apod. Otázkou je, jakou právní hodnotu mají tyto informace v praxi. Cílem je vymezit pravomoci a postavení školských poradenských zařízení a jejich pracovníků v ČR.

Úzce bude vymezena problematika přidělování asistenta pedagoga v jednotlivých krajích, možnosti spolupráce mezi školou, krajským úřadem, rodinou a školským poradenským zařízením. Cílem je poukázat na „nerovnoměrné“ možnosti získání asistenta pedagoga v krajích. Zmíněna bude problematika pracovního zázemí školských poradenských zařízení – dostupnost materiálního vybavení. Dále také problematika rozložení přímé a nepřímé pracovní doby (doba trvání intervence a doba její přípravy a závěrů). Výše uvedená problematika úzce souvisí s kvalitou pracovního života pracovníků školských poradenských zařízení a její smysluplností a potřebností ve školské i veřejné sféře.

Kontakt: tomalova.petra@seznam.cz

EDUKACE ŽÁKŮ Z ŘAD UPRCHLÍKŮ V ČESKÉ REPUBLICE: POHLED UČITELE A RODIČE

THE EDUCATION OF REFUGEE PUPILS IN THE CZECH REPUBLIC: THE TEACHER'S AND PARENT'S PERSPECTIVE

Vodičková Martina

Pedagogická fakulta MU Brno, Česká republika

Příspěvek je věnován tématu edukace dětí, které jsou žadateli o mezinárodní ochranu, žijící v uprchlických táborech Ministerstva vnitra ČR., popř. dětí, které mezinárodní ochranu již získaly. Odborné veřejnosti chceme představit specifickou cílovou skupinu ve stávajícím systému imigrační a školské politiky v České republice. Na problematiku nahlížíme očima pedagogů a rodičů těchto dětí. Studie přináší analýzu kvalitativně zpracovaných polostrukturovaných rozhovorů. Podrobně sledujeme především edukační strategie, metody a formy, které jsou učiteli využívány ve výuce, dále sledujeme edukační bariéry a problémy žáků-uprchlíků a v neposlední řadě specifické vzdělávací potřeby této cílové skupiny. Cílem našeho šetření bylo přiblížit edukační strategie vyučujících a hlouběji proniknout do problematiky, která u nás i ve světě zatím stojí na okraji zájmu. Pohled rodičů studovanou problematiku dokresluje a dodává jí plastičnosti díky jinému zornému úhlu.

Kontakt: vodickova@ped.muni.cz

SEKCE 6

Etické a morální aspekty ve vzdělávání

MOC JAKO ETICKÝ ASPEKT ODBORNÉ KOMPETENCE UČITELE

POWER AS AN ETHICAL ASPECT OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF A TEACHER

Bradová Jarmila

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

Lukáš Josef

Fakulta sociálních studií MU, Česká republika

Lojdová Kateřina

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

V našem příspěvku diskutujeme etický aspekt odborné kompetence učitele v perspektivě využití moci ve školní třídě. Koncept moci učitele je v zahraniční odborné literatuře hojně diskutovaný, avšak v českém odborném diskursu se ještě zcela neetabloval. Příspěvek vychází z analýzy obecných koncepcí moci v sociálních a pedagogických vědách a dále shrnuje základní pojetí moci ve školní třídě, ve kterých je moc spojena s oblastí kognitivní, afektivní, behaviorální a komunikační. Na základě výzkumu uplatňování moci učiteli se věnujeme etickým aspektům odborné kompetence učitele. Analyzujeme způsoby uplatňování moci ve školní třídě ve vztahu k odborné kompetenci učitelů. Následně popisujeme etické aspekty moci učitele ve vztahu k vznikajícímu profesnímu standardu kvality učitele, v němž je etika učitelské profese jedním z předpokládaných okruhů.

Kontakt: lojdova@ped.muni.cz

UČITEL V ROLI AGRESORA PŘI MOBBINGU – MORÁLNÍ KONFLIKT S JEHO SPOLEČENSKÝM POSLÁNÍM

TEACHER AS THE AGGRESSOR IN MOBBING - MORAL CONFLICT WITH HIS SOCIAL ROLE

Čech Tomáš

Pedagogická fakulta MU, Brno, Česká republika

Příspěvek reflektuje jednu z možných rovin selhávání učitele ve své společenském poslání – zabývá se situací, kdy se pedagog stává aktérem agrese a napadání kolegy-učitele, které může přerůst ve fenomén mobbingu, tedy šikany na pracovišti. Vychází z výzkumu mobbingu v prostředí českých základních škol, který toto jednání mapoval jak v kvantitativní, tak kvalitativní rovině. Příspěvek rovněž analyzuje samotné důsledky mobbingu – jak pro jeho oběti, tak samu školu a její sociální klima

Kontakt: cech@ped.muni.cz

UČITELSKÝ ÚSTAV SPIŠSKÉJ KAPITULE – SÚČASŤ NAŠICH PEDAGOGICKÝCH TRADÍCIÍ

TEACHER INSTITUTE IN SPIŠSKÁ KAPITULA – PART OF OUR EDUCATIONAL TRADITION

Gunčaga Ján

Pedagogická fakulta KU v Ružomberku, Slovenská republika

Príspevok najskôr oboznamuje s dejinami Učiteľského ústavu v Spišskej Kapitule (1819-1949) a vzdelávacom procese študentov – budúcich učiteľov ľudových škôl (dnešného primárneho

vzdelávania). V tomto ústave boli jeho žiaci vedení aj k etickým a k morálnym aspektom vzdelávania. Tie boli prítomné aj v učebnici Pedagogika od Juraja Páleša (1753-1833) prvého riaditeľa tohto ústavu. Poukážeme aj na medzinárodný charakter týchto školských tradícií ukázkami z českých učebníc matematiky preložených do slovenského jazyka z obdobia prvej československej republiky, ktoré sú súčasťou historickej knižnice tohto ústavu, ktorá sa v súčasnosti nachádza v Biskupskom archíve v Spišskej Kapitule.

Kontakt: jan.guncaga@ku.sk

SKÚSENOŠŤ A ROZPRÁVANIE V HĽADANÍ ZMYSLU, ALEBO ETICKÝ POHĽAD NA PRIMÁRNE VZDELÁVANIE OČAMI GIUSSANIHO A MACINTYRA

THE EXPERIENCE AND NARRATION IN SEARCHING OF THE SENSE OR ETHIC POINT ON PRIMARY EDUCATION OF VIEW OF GIUSSANI AND MACINTYRE

Chanasová Zuzana

Pedagogická fakulta Katolícka univerzita v Ružomberku, Slovenská republika

Cieľom príspevku je podať výsledok teoretického výskumu zameraného na skúmanie problematiky výchovy v dielach talianskeho pedagóga Luigiho Giussaniho a amerického filozofa Alasdaira MacIntyry. Obaja autori sa odlišným spôsobom zaoberajú problematikou etického a filozofického pohľadu na výchovu. Výskum vznikol v rámci výskumného projektu: Tri ikony pedagogiky budúcnosti: Giussani, Morin, MacIntyre na univerzite v Turíne. Príspevok prináša analýzu pohľadu na problematiku motívu konania človeka, skúma teoretický fundament výchovy k cnostiam a dôležité faktory pôsobiace na výchovný proces v rámci primárneho vzdelávania. Príspevok obohacuje poznanie teórie výchovy a antropológie výchovy, prináša poznatky, ktoré boli z pohľadu daných autorov na Slovensku len parciálne spracované.

Kontakt: zuzana.chanasova@ku.sk

MORÁLNE ASPEKTY VPLYVU MÉDIÍ NA ŽIAKA PRIMÁRNEHO VZDELÁVANIA V KONTEXTE MEDIÁLNEJ VÝCHOVY

MORAL ASPECTS OF MEDIA INFLUENCE ON PUPIL IN PRIMARY EDUCATION IN THE CONTEXT OF MEDIA EDUCATION

Karasová Mária PaedDr., PhD.

Pedagogická fakulta, Katolícka univerzita v Ružomberku, Slovenská republika

Vplyv médií na osobnosť žiaka zvlášť v mladšom školskom veku je v súčasnosti nepopierateľný. Predovšetkým z morálneho hľadiska médiá pôsobia na rozvíjanie žiakov a ich celkové utváranie hodnôt. Napriek viacerým realizovaným výskumom sa odborníci na Slovensku touto vekovou kategóriou zaoberajú najmenej. Prítom i v zahraničí je potvrdený nárast čoraz mladších žiakov, ktorí podliehajú masmediálnemu vplyvu. Realizovali sme výskum v tejto oblasti, ktorý potvrdzuje vplyv na rozvíjanie osobnosti žiaka v sociálnej a morálnej oblasti. Naším cieľom je interpretovať, aký je mediálny vplyv na žiakov primárneho vzdelávania v komparácii s predpokladmi ich učiteľov. Zameriavame sa na oblasť sociálnu, komunikačnú a hodnotovú. Zároveň chceme zdôrazniť významné miesto mediálnej výchovy v primárnom vzdelávaní.

Kontakt: maria.karasova@ku.sk

EFEKTIVITA PROSTOROVÉ ORGANIZACE ZÁKLADNÍHO ŠKOLSTVÍ: ROZPOR MEZI TRŽNÍM PRINCIPEM A SPOLEČENSKOU FUNKCÍ

THE EFFICIENCY OF SPATIAL ORGANIZATION OF ELEMENTARY EDUCATION: THE CONTRADICTION BETWEEN MARKET ORIENTATION AND SOCIETAL FUNCTION

Kučerová Silvie R.

Přírodovědecká fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česko

Třebaže je poskytování základního vzdělávání zpravidla chápáno jako veřejná služba, stále silněji vykazuje organizace školské sítě i řízení jednotlivých škol prvky tržního chování a volné soutěže. V oblasti školské politiky územních celků i lokalit se objevuje pojem „efektivita“ zejména ve vztahu zabezpečení základního vzdělávání a (ne)naplněnosti řady škol. Cílem příspěvku je na příkladu Česka diskutovat morální aspekty dlouhodobých prostorových proměn sítě základních škol, jejich důsledky, především s ohledem na uzavírání škol a znevýhodnění obyvatel některých území v přístupu ke vzdělávání. Na základě analýzy statistických dat prostorového rozmístění základních škol v Česku za posledních 50 let a dojiždňových vztahů na regionální úrovni představíme hlavní trendy ve vývoji školské sítě a uvedeme je do kontextu souvisejících procesů (demografických, hospodářských aj.). Pozornost zaměříme zejména na území znevýhodněná v dostupnosti škol: venkovské periferie. Pomocí hloubkových rozhovorů se zřizovateli, provozovateli a uživateli základního vzdělávání se pokusíme identifikovat jejich problémy spojené se zabezpečením a přístupem ke vzdělávání. Budeme diskutovat některé rozpory mezi finanční efektivitou, dalšími funkcemi školy pro místní komunity a naplňováním cílů základního vzdělávání.

Although the provision of elementary education is perceived generally as a public service, the organization of school pattern and management of particular schools have been increasingly characterized by market behavior and free competition. In school policy of regions and localities the term “efficiency” has appeared especially in relation to the provision of elementary education and lack of pupils at many schools. The aim of the paper is to discuss moral aspects of long-term spatial changes in elementary school pattern and their impacts, especially with regard to school closure and consequent disadvantaging of inhabitants in some areas in access to education. Based on the analysis of statistical data of changes in elementary schools spatial distribution in Czechia during last 50 years and on the analysis of catchment areas at regional level the main trends in school pattern development will be presented and interpreted in the context of related demographic, economic and other processes. The stress will be put on areas disadvantaged in access to education: the rural peripheries. Through the in-depth interviews with founders, keepers and users of elementary education institutions we will try to identify their problems connected to provision and access to education. We will discuss some of contradictions between the financial efficiency, other functions of school for local community and the fulfillment of the aims of elementary education.

Kontakt: silvie.kucerova@ujep.cz

DOBRO A ZLO V PERSPEKTIVĚ NEOFICIÁLNÍCH VZDĚLÁVACÍCH AGENTŮ

GOOD AND EVIL IN EDUCATION BY UNOFFICIAL EDUCATIONAL AGENTS

Lojdová Kateřina

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

V současnosti neprobíhá edukace jen ve školním prostředí a škola tak není výhradním vzdělávacím agentem. Do veřejného prostoru vstupují samozvaní vzdělávací agenti, kteří definují svoje edukační

cíle a disponují rozmanitými prostředky k edukaci. Využívají webové prostředí a oblíbené sociální sítě, zasahují do volnočasových aktivit nejčastěji spojených s kulturou a celkově kolonizují veřejný prostor pro svoje edukační aktivity. V realizovaném výzkumu jsou samozvanými vzdělavateli ve veřejném prostoru subkultury. Cílem příspěvku je identifikovat charakteristiky těchto neoficiálních vzdělávacích agentů a kontrastovat je s charakteristikami oficiálních vzdělávacích agentů reprezentovaných institucí školy, a to v těch otázkách, kde se rozcházejí v pojetí dobra a zla. Příspěvek podrobněji rozpracovává, jak se oficiální a neoficiální vzdělávací agenti střetávají v otázkách pravdy, kritického myšlení a svobody. Reprezentantem „zla“ v edukaci je koncept misedukace, tedy manipulativního vzdělávání, které si oficiální a neoficiální vzdělávací agenti připisují navzájem. V závěru jsou neoficiální vzdělávací agenti diskutováni jako součást postmoderní edukační reality a tato teorie je ukotvena do současné pedagogické vědy.

Kontakt: lojdova@ped.muni.cz

EXKLUZE INTELEKTOVĚ NADANÝCH ŽÁKŮ INTEGROVANÝCH V BĚŽNÉ TRÍDĚ

EXCLUSION OF INTELLECTUALLY GIFTED PUPILS IN MIXED ABILITY CLASS

Malinová Dagmar

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Vzdělávání nadaných přináší řadu etických problémů. Cílem příspěvku je upozornit na významné aspekty ve vzdělávání nadaných žáků, které vyčleňují tyto žáky z vrstevnické skupiny, a zamýšlení o možnostech předcházení exkluzi a kompenzace dopadů některých jevů. Pozornost je soustředěna na nadaného žáka, který je integrován v běžné třídě, příspěvek se věnuje problematice speciálních tříd pro nadané. Nadání „vyčnívají“ už jen tím, že podávají výrazně lepší kognitivní výkony než vrstevníci, pocity mimořádně nadaných jedinců jsou v odborné literatuře přirovnávány k pocitům osamělého běžce, který předstihl ostatní. Kreativita je významná komponenta nadání; žákovy neočekávané odpovědi či otázky mohou učitelé chápat jako narušování disciplíny a pořádku ve vyučování. Pokud navíc dítě zlobí, protože nedostává relevantní vzdělávací nabídku, problém s kázní graduje. Specifická vzdělávací nabídka pro nadané v oblasti umění nebo sportu je společností akceptována, v oblasti intelektového nadání je zvláštní péče chápána částí společnosti jako elitářská. Pokud učitel neošetří vztahy ve třídě, pak i zvláštní vzdělávací nabídka pro nadaného se podílí na jeho exkluzi. Nálepkování, označení žáka jako nadaného má razantní dopad na vztahy ve vrstevnické skupině, ale i na žákovo sebepojetí i na vztahy mimo školní prostředí. V posledních desetiletích roste zájem o vzdělávání nadaných – je akcentována problematika vyhledávání nadaných, vhodné vzdělávací nabídky a uspokojování jejich kognitivních potřeb. Emocionální potřeby nadaných jsou opomíjeny, jsou přehlíženy jevy, které prohlubují vyčleňování nadaných z vrstevnické skupiny.

Kontakt: dagmar.malinova@ujep.cz

NEVHODNÉ CHOVÁNÍ UČITELŮ K ŽÁKŮM

TEACHERS MISBEHAVIOR TO STUDENTS

Mareš Jiří

Univerzita Karlova v Praze, Lékařská fakulta v Hradci Králové, Česká republika

Přehledová studie shrnuje dosavadní stav poznání v oblasti, která je sice veřejnosti známa už dlouho, ale exaktní výzkum probíhá teprve 30 let. Nevhodným chováním učitele se rozumí chování, které

nepřekračuje hranice zákona, ale interferuje s výukou a tím narušuje vztahy mezi učitelem a žáky a zhoršuje učení žáků. Studie upozorňuje na dvě výzkumné tradice, které se rozvíjely souběžně: v bývalých socialistických státech pod označením didaktogenie, v Západní Evropě, USA a Japonsku pod označením nevhodné chování učitele. Studie předkládá čtyři psychologické teorie, které se snaží vysvětlit příčiny učitelova nevhodného chování: teorie kauzální atribuce, teorii vnímané vlastní zdatnosti učitele (*self-efficacy*), teorii interakčního chování učitele a teorii učitelovy uplatňování moci. Jako ukázkou pak nabízí model průběhu nevhodného chování učitele podle Lewise a Rileye (2009). Studie popisuje možnosti diagnostiky učitelova nevhodného chování: kvalitativní přístupy, kvantitativní přístupy (uvádí 6 specifických dotazníků) a smíšený přístup. Nakonec shrnuje výsledky 16 deskriptivně-analytických výzkumů, které konstatují, že nevhodné učitelovo chování zhoršuje proměnné na straně žáků, mezilidské vztahy učitel-žáci, komunikaci učitel-žáci a důležité proměnné na straně učitele (např. jeho důvěryhodnost, kompetentnost, možnost poskytnout sociální oporu). Celkově jde o oblast, jejíž výzkum – přes její závažnost – není zatím v České republice propracován.

Kontakt: mares@lfhk.cuni.cz

PROCES DOZRÁVÁNÍ A PROMĚNA HODNOT U STUDENTŮ, ÚČASTNÍČÍCH SE VZDĚLÁVACÍCH DOBROVOLNÝCH STÁŽÍ V ROZVOJOVÝCH ZEMÍCH.

THE PROCESS OF MATURATION AND TRANSFORMATION OF VALUES IN STUDENTS PARTICIPATING IN EDUCATIONAL VOLUNTARY INTERNSHIPS IN DEVELOPING COUNTRIES.

Oplocká Veronika

Filozofická fakulta, MU, Ústav pedagogických věd, Česká republika

Tématem příspěvku je proměna hodnot a transformace přístupu k životu u studentů, účastnicích se vzdělávacích dobrovolných stáží v rozvojových zemích. Konkrétně se v tomto příspěvku soustředíme na situaci před odjezdem na stáž, kdy studenti postupně absolvují a dokončují studia, ale zároveň pocítí ují nestabilní pozici na trhu práce, což řeší odjezdem na stáž. Studenti mají v této době relativně ustálené pojetí sebe-sama a jejich priorit, vycházejících z kultury České republiky, patřící mezi vyspělé státy, avšak v důsledku absolvování stáže, řešení netradičních krizových situací a setkáním s odlišnou kulturou rozvojových zemí se jejich identita i hodnoty do jisté míry proměňují. V závěru příspěvku jsou diskutovány dvě, zdánlivě protichůdné teorie, popisující proměnu hodnot ve společnosti v souvislosti s ekonomickým vývojem: teorie modernizace, tzv. teorie tiché revoluce podle Bakera a Ingleharta a materialistický model společnosti dle Ericha Fromma.

Cílem příspěvku je popsat, jak prožívají studenti, účastníci se dobrovolných zahraničních vzdělávacích stáží, tuto zkušenost a jak se promítne do jejich sebepojetí a žebříčku hodnot v souvislosti s ekonomickým vývojem a kulturou dané země.

Kontakt: Oplocka.Veronika@seznam.cz, 215591@mail.muni.cz

MEZIGENERAČNÍ UČENÍ V PROSTŘEDÍ KOMUNIT: KONCEPT A VÝZKUMNÉ PŘÍSTUPY

INTERGENERATIONAL LEARNING IN THE COMMUNITY: CONCEPT AND RESEARCH METHODS

Rabušicová Milada

Kamanová Lenka

Pevná Kateřina

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Příspěvek je věnován tématu mezigeneračního učení jako „postupu, který si klade za cíl přivést lidi dohromady cílevědomými, vzájemně prospěšnými aktivitami, které podporují větší porozumění a respekt mezi generacemi, a mohou přispět k budování soudržnosti komunit“ (Fischer, 2008, s. 8). Právě do prostředí komunit a komunitního vzdělávání, tedy aktivit, do nichž spadají především různé mezigenerační vzdělávací programy (oblast zájmového vzdělávání), jež vytvářejí prostor pro neformální učení a do nichž se zapojují lidé všech věkových kategorií, soustředíme svoji výzkumnou pozornost. Dříve než budeme hledat potenciál českého komunitního prostředí pro mezigenerační učení, je nutná analýza zahraničních přístupů, metod a poznatků. Tato analýza pro nás znamená ve vztahu k následné kvalitativní fázi výzkumu zvyšování teoretické citlivosti, ve vztahu k následné kvantitativní fázi představuje nástroj k formulaci hypotéz, oporu pro operacionalizaci a rámeček pro zobecnění. Příspěvek je přehledovým sdělením výsledků této přípravné fáze výzkumu jak v rovině věcné, tak v rovině metodologické.

Kontakt: milada@phil.muni.cz

SKRYTÁ TRANSFORMACE CÍLŮ VZDĚLÁVÁNÍ

THE HIDDEN TRANSFORMATION OF THE GOALS OF EDUCATION

Součková Monika

Fakulta informačních technologií, ČVUT v Praze, Česká republika

Transformace cílů vzdělávání na technických fakultách evropských univerzit v současnosti. Úvodní otázka: Jak se posouvají cíle vzdělávání na technických fakultách evropských univerzit? Má být univerzitní vzdělání především přípravou na povolání? Jaké znalosti, dovednosti či kompetence by měli absolventi mít? Diskuse těchto otázek v rámci třech oblastí: 1. Masifikace vysokoškolského vzdělávání a strukturované studium. Jaký mají tyto změny vliv na cíle vzdělávání? Studium jako příprava na vědeckou práci a strukturované studijní programy. Masifikace a propojení výuky s výzkumem. 2. Plagiátorství, autorská práva. Plagiátorství jako důsledek posunu vzdělávacích cílů? Chybějící filosofický základ studentů technických fakult. 3. Efektivita vzdělávání měřená uplatnitelností absolventů na trhu práce. Vzdělávání jako předávání informací vhodných pro práci. Metody výuky rozvíjející kompetence, které umožní absolventům co nejlepší prosazení se na trhu práce. Etické důsledky „režignace na pravdu“ a vnějšího hodnocení vzdělávání. Závěr. Na technických fakultách univerzit byl zahájen proces transformace cílů vzdělávání. Tento proces probíhá takto: na pozadí jiných změn, nepozorován, není řízen ani reflektován. V Evropě se objevují první výzkumy, které se snaží tento proces popsat, zviditelnit, a prozkoumat jeho možné společenské důsledky.

Kontakt: monika.souckova@fit.cvut.cz

KAŽDODENNOST ČESKÉ OBECNĚ MENŠINOVÉ ŠKOLY V OBDOBÍ PRVNÍ ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY

EVERYDAYLIFE OF CZECH ELEMENTARY MINORITY SCHOOL DURING THE FIRST CZECHOSLOVAK REPUBLIC

Šimáně Michal

Filozofická fakulta MU, Brno, Česká republika, Česká republika

Autor se ve svém příspěvku zaměřuje na problematiku českého obecného menšinového školství v období první Československé republiky. Cílem tohoto příspěvku je prezentovat dílčí výsledky výzkumu zaměřeného na každodennost české obecné menšinové školy v soudním okrese Ústí nad Labem v letech 1918-1938. Autor v rámci tohoto výzkumu vychází nejen z tradičních metod historického výzkumu (Ranke, Bernheim), ale též využívá i netradičního mikroanalytického či mikrohistorického přístupu, který v oblasti současného zkoumání dějin pedagogiky a školství není příliš zakotven. Takto pojatý výzkum přináší obraz každodenního chodu české obecné menšinové školy v soudním okrese Ústí nad Labem. V tomto příspěvku budou prezentovány zejména výsledky týkající se otázek sociální skladby žáků, učitelů a dalšího personálu školy, průběhu vyučování, vztahů mezi školou a rodiči ad. Příspěvek tak přispívá k prohloubení diskuze týkající se problematiky českých menšinových škol v období první Československé republiky v česko-německých pohraničních oblastech pohledem na každodennost takovéto školy v okrese Ústí nad Labem.

Kontakt: simane@mail.muni.cz

NORMY JAKO NEDÍLNÁ SOUČÁST EDUKACE A VÝZKUMU EDUKACE

NORMS AS AN INSEPARABLE CONSTITUENT OF EDUCATION AND EDUCATIONAL RESEARCH

Šip Radim

Pedagogická fakulta MU Brno, Česká republika

Příspěvek bude na základě historické analýzy vzniku pedagogiky jako vědy dokládat, jakým způsobem se do pedagogiky dostal předpoklad „normativní neutrálnosti“. Ta se projevila, jak na úrovni A) edukace a jejích procesů (jako př. předpoklad „vědecké pedagogiky“), tak na úrovni B) výzkumu pedagogických procesů, aktérů a jejich vzájemných interakcí. Následná analýza epistemologických a kulturních předpokladů (filozofická, pedagogická a teoreticko-vědní východiska) doloží skutečnost, že „normativní neutrálnost“ byla z historického pohledu sice pochopitelnou, nicméně zavádějící ideou, která v úrovni (A) vedla k utvoření falešného rozporu mezi racionalitou na jedné a intuíci, normativitou a emocionalitou na straně druhé. A která v úrovni (B) vedla k utvoření falešného konfliktu mezi „čistou vědou“ na jedné a „světonázorem“ či „morální filozofií“ na straně druhé. Obě „falešná divadla“ střetu vedly k současným sporům typickým pro pedagogickou obec: spor mezi „pedagogy rozumu“ a „pedagogy srdce“, „vědci“ a „lidmi morálních apelů“ atd. Závěrečná pasáž příspěvku bude prostřednictvím analýzy „řešení problémů“ ukazovat, proč musí být na úrovních (A) i (B) propojeny normy s „čistými“ vědeckými postupy.

Kontakt: sip@ped.muni.cz

SEKCE 7

**Učitelská profese dnes a v perspektivním výhledu:
problémy, úkoly, požadavky**

AUTOEVALVÁCIA UČITEĽA V TEÓRII A VÝSKUMNÝCH ZISTENIACH

SELF-EVALUATION OF TEACHER IN THEORY AND RESEARCH FINDINGS

Babiaková Simoneta

Kosová Beata

Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica, Slovenská republika

Príspevok je výstupom projektu VEGA 1/0543/12 *Autoevalvácia učiteľa ako súčasť evalvácie školy*. V teoretických východiskách autorky analyzujú a zdôvodňujú potrebu autoevalvácie učiteľa. Cieľom prezentovaného výskumu je zistiť, aký subjektívny význam pripisujú učitelia pojmu *autoevalvácia* a zosnímať ich názory o miere dôležitosti autoevalvačných činností, ktoré v bežnej praxi vykonávajú. Pre výskum sme zvolili psychoanalytickú metódu sémantického diferenciálu, ktorá nám umožnila zaujímavým spôsobom merať skryté, konotatívne významy pojmu *autoevalvácia* a ďalších s ňou súvisiacich pojmov u učiteľov. Analyzovali sme ich odpovede na úrovni dimenzií hodnotenie, sila a aktivita a zisťovali sme umiestnenie sledovaných pojmov v ich dvojdimenzionálnych rezoch sémantického priestoru. Ďalej sme dotazníkom zisťovali poradie dôležitosti autoevalvačných činností, ktoré učitelia v praxi vykonávajú. Dospeli sme k záverom, že pojem *autoevalvácia* učitelia spájajú so školou, sebakontrolou a pravdou o sebe, ale vnímajú ju skôr vo sfére nezámerného rozvoja posilňovanú vonkajšími potrebami školy. Ďalej sme zistili, že za najdôležitejšie pokladajú tie autoevalvačné činnosti, ktoré súvisia s realizáciou a hodnotením ich edukačného procesu. Oveľa menej dôležité sú pre nich tie, ktoré súvisia so sebarozvojom. Z toho možno usudzovať, že väčšina slovenských učiteľov pravdepodobne nespája autoevalváciu s profesijným rozvojom a nevníma ju ako záležitosť osobnú, vyplývajúcu z vnútornej potreby.

Kontakt: simoneta.babiakova@umb.sk, beata.kosova@umb.sk

MOŽNOSTI ROZVOJE DIAGNOSTICKE KOMPETENCE PŘEDŠKOLNÍCH PEDAGOGŮ

POSSIBILITIES OF DIAGNOSTICS COMPETENCE DEVELOPING OF PREACHOOOL TEACHERS

Berčíková Alena

Stolinská Dominika

Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Příspěvek představí výzkumný design schváleného projektu v rámci Studentské grantové soutěže na PdF UP *Diagnostická kompetence předškolních pedagogů jako prostředek intervence odkladů povinné školní docházky*. Celý projekt vychází z již realizovaného projektu typu GA ČR autorů Šmelová, Petrová, Souralová a kol. (2009-2012). Tento výzkum se zaměřoval na děti od 5 do téměř 8 let, které v příslušném roce byly u zápisu do první třídy základní školy. Jako jedno z hlavních opatření autoři formulují prohloubení pedagogicko-diagnostické kompetence předškolních pedagogů tak, aby případné problémy včasné odhalili a dítě systematicky rozvíjeli, a dále multidisciplinární přístup všech zúčastněných stran.

Tato zjištění podnítila naše snahy vytvořit projekt, jehož hlavním cílem je navrhnout metodický (pedagogicko-diagnostický) materiál se zaměřením na připravenost dětí k zahájení povinné školní docházky a eliminaci případných problémů, které by mohly být možnými příčinami odkladů povinné školní docházky. Koncipován bude primárně pro předškolní pedagogy a to tak, aby jim pomohl při dlouhodobém procesu pedagogické diagnostiky.

V současné době navazujeme na výsledky z pilotáže a připravujeme samotný výzkum. Data budou získávána prostřednictvím výskumu kvantitativního charakteru, který bude zpracován pro skupinu

respondentů: předškolní pedagogové, rodiče, pracovníci pedagogicko-psychologické poradny. Pro výběr respondentů do skupin jsme zvolili stratifikovaný výběr.

Kontakt: alena.bercikova@seznam.cz

KORELAČNÁ A REGRESNÁ ANALÝZA VZŤAHU MEDZI JEDNOTLIVÝMI DIMENZIAMI INTERAKČNÉHO ŠTÝLU UČITEĽA A JEDNOTLIVÝMI DIMENZIAMI SOCIÁLNEJ KLÍMY ŠKOLSKEJ TRIEDY

CORRELATION AND REGRESSION ANALYSIS OF RELATION BETWEEN INDIVIDUAL DIMENSIONS OF TEACHER INTERACTION STYLE AND INDIVIDUAL DIMENSIONS OF SOCIAL CLIMATE IN THE CLASSROOM

Dupkalová Mária

Hudáková Tina

Fakulta humanitných a prírodných vied, Prešovská univerzita v Prešove, Slovenská republika

Vedecko-výskumný zámer v rámci skúmania vzťahu medzi premennými (interakčný štýl a sociálna klíma) sa v našich podmienkach realizuje len parciálne. Skúmajú sa separátne len jednotlivé dimenzie interakčného štýlu, resp. jednotlivé dimenzie sociálnej klímy školskej triedy. Vzhľadom na túto skutočnosť bolo hlavným cieľom prispieť k empiricky komplexnejšiemu poznaniu vzťahu medzi interakčným štýlom učiteľa a sociálnou klímou školskej triedy. Na zisťovanie miery súvislosti medzi týmito dvoma premennými (interakčný štýl a sociálna klíma) bola použitá regresná a korelačná analýza vzťahu medzi jednotlivými dimenziami interakčného štýlu učiteľa a jednotlivými dimenziami sociálnej klímy školskej triedy s využitím súčinateľnej korelácie (Pearsonov korelačný koeficient) s grafickým vyjadrením v podobe korelačných diagramov – korelogramov. V závere príspevku autorky konštatujú, že na pozitívnej zmene sociálnej klímy v školskej triede musia participovať obidva rozhodujúce činitele – učiteľ i jeho žiaci vo vzájomnom pôsobení.

The work was supported by the Agency of Ministry of Education, science, research and sport of the Slovak Republic, the project ITMS: 26110230069.

Kontakt: maria.dupkalova@unipo.sk, tinus.hudakova@gmail.com

OSOBNOSTNÍ ZŘETEL VE VÝUCE

PERSONALITY POINT OF VIEW IN EDUCATION

Helus Zdeněk

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

K žákovi, tedy k tomu, o koho ve výuce jde, je ve výukové tradici přistupováno z různých pozic, které reflektujeme jako pojetí žáka. To může být explicitní, nebo implicitní, vždy má ale závažné důsledky. Uplatňováním osobnostního zřetele čelíme výukovému redukcionismu, facilitujeme pozici žáka jako spoluaktéra výuky, aktivizujeme jeho osobnost jako předpoklad, cíl i ukázkový potenciál výukového učení. Tomu má odpovídat formulace tzv. osobnostního, či personalizujícího desatera. S oporou o ně žáků chápeme; předvídáme problémy, související s jeho začleněním do výuky, volíme adekvátní přístup k němu. Důsledky, vyplývající pro přípravu učitelů, pro pojetí jejich profesionality

Kontakt: zdenek.helus@pedf.cuni.cz

AUTOEVALVÁCIA KOMPETENCIÍ UČITEĽOV PRIMÁRNEJ ŠKOLY

SELF-EVALUATION OF COMPETENCIES OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Hul'ová Zlatica

Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica, Slovenská republika

Autoevalvácia učiteľovi primárneho vzdelávania umožňuje identifikovať silné a slabé stránky, poznať hlavné priority a plánovať činnosti potrebné na zvyšovanie kvality ako aj rozvíjať profesijné kompetencie potrebné v edukačnej realite. Cieľom prezentovania výsledkov zo skúmania je poukázať na vnímanie dôležitosti a výskytu sledovaných profesijných činností učiteľom primárnej školy. Výskum, ktorého sa zúčastnilo 1500 učiteľov základných škôl na Slovensku, bol realizovaný v rokoch 2012/13. Autorka príspevku výskumné zistenia z dotazníkového snímania a analýzy porovnáva a vedecky diskutuje s výskumnými zisteniami odborníkov v danej problematike. Zistenia viedli autorku k úvahám o závislosti, či nezávislosti rozvíjania profesijných kompetencií v rámci sebazdokonaľovania, či rozvíjania autoevalvačných činností v rámci kontinuálneho vzdelávania učiteľov. Zistenia poukázali na dôležitosť analyzovať učiteľom účinnosť používaných metód a foriem vzdelávania, na nutnosť zmeniť prístup učiteľov k sebazvedávaniu, na dôležitosť získavať a skvalitňovať kompetencie učiteľov v rámci kontinuálneho vzdelávania a poukázali na potrebu rozvíjať učiteľove didaktické kompetencie. Dynamika súčasného životného štýlu si vyžaduje neustále skvalitňovanie, zdokonaľovanie osobných kvalít a profesijných kompetencií učiteľa na primárnom stupni vzdelávania.

Kontakt: zlatica.hulova@umb.sk

UČITEL A METODA VYUČOVÁNÍ ORIENTOVANÉ NA BUDOVÁNÍ SCHÉMAT

TEACHER AND SCHEME-ORIENTED EDUCATION

Jirotková Darina

Hejný Milan

Slezáková Jana

UK v Praze, Pedagogická fakulta, Česká republika

Teorie generického modelu, která byla východiskem pro tvorbu učebnic matematiky pro 1. – 5. roč. ZŠ, byla v posledních letech rozšířena intenzivním výzkumem zaměřeným na budování mentálních schémat pojmů, situací, vztahů a procesů. Zvláštní zřetel byl položen na tvorbu sémantických i strukturálních matematických prostředí (Krokování, Pavučiny, ...) a výzkum jejich edukačního potenciálu. Výsledky výzkumu byly průběžně zapracovány do tvořených učebnic a příruček pro učitele. Výzkum některých geometrických schémat byl zpracován v monografii. Souběžně s tím probíhala aplikace výsledků výzkumu dvěma směry: k přípravě budoucích učitelů 1. st. na PedF UK v Praze a k narůstající potřebě učitelů praxe hlouběji se seznámit s metodou VOBS. Z desítek seminářů pro učitele z terénu uskutečněných každým rokem vzešly otázky o možnosti uskutečnit výzkum v oblasti edukace obratu. Záměr vyžaduje studium přesvědčení učitele i učiteléské komunity. První dvě studie tohoto výzkumu byly již publikovány.

V budoucnu budeme komplexně zkoumat možnosti implementace metody VOBS včetně rozpracování myšlenky center pozitivní deviance. Již byla zahájena spolupráce s Ostravskou univerzitou jak na úrovni výuky, tak na úrovni výzkumu.

Kontakt: darina.jirotkova@pedf.cuni.cz, milan.hejny@pedf.cuni.cz, jana.slezakova@pedf.cuni.cz

STUDENTI V PROFESNÍCH UČÍCÍCH SE KOMUNITÁCH

STUDENT TEACHERS IN PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITIES

Kargerová Jana

Stará Jana

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Cílem příspěvku je sumarizovat výzkumná šetření, která ověřují přístupy zaměřené na zkvalitnění spolupráci fakultních učitelů a didaktiků při vedení souvisejících praxí studentů. První výzkum ověřuje přínosy mentorského kurzu z pohledu studentů, fakultních a vysokoškolských učitelů. Další výzkum reflektuje působení studentů na pedagogické praxi z pohledu rozvoje školy a budování učící se komunity. Budou reflektovány přínosy a problémy inovativních přístupů v oblasti mentoringu a reflektivního pojetí praxe.

Kontakt: jana.kargerova@pedf.cuni.cz, jana.stara@pedf.cuni.cz

SPŮSOBILOSTI UČITEĽOV DIAGNOSTIKOVAŤ A REFLEKTOVAŤ EDUKAČNÚ REALITU. TEORETICKÉ A METODOLOGICKÉ ZDŮVODNENIE – VÝSKUMNÉ MOŽNOSTI.

TEACHER'S COMPETENCE TO DIAGNOSE AND REFLECT THE EDUCATIONAL REALITY. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL REASONING AND RESEARCH POSSIBILITIES.

Kasáčová Bronislava

Štúdiá sa venuje teoretickým východiskám, ktoré formulujú medzinárodné dokumenty aj pedeutologické výskumy, ako background pre moderné poňatie učiteľov. Jedným z nich sú aj akcenty, ktoré považujú učiteľstvo za expertnú profesiu. V reálnej praxi škôl sa však súčasný učiteľ stretáva s množstvom nových úloh a požiadaviek, ktoré z neho namiesto „experta“ robia „dievča pre všetko“. Pokúšame sa o analýzu protikladov a problémov tam, kde sa stretávajú teórie s legislatívou a jej praktickou aplikáciou. Ako príklad uvedieme teórie uvažujúce u učiteľovi v dimenziách: učiteľ ako výskumník, učiteľ ako diagnostik, učiteľ ako reflexívny praktik formulované v medzinárodných dokumentoch. Na druhej strane sa do praxe škôl vnáša neúnosné množstvo administratívy, ktorá nesmeruje k edukačnému procesu a k žiakom, ale každý nový problém (pedagogickej aj nepedagogickej povahy) vo verejných vyhláseniach smerujú ako kritika školy, resp. ako úloha pre učiteľov. Mnohé z týchto úloh sa bez uváženia ukladajú ako požiadavka pre školské vzdelávanie, bez ohľadu na to, či a ako sú na to učiteľia pripravení: kvalifikačne materiálne ale aj osobnostne.

Na pozadí medzinárodného výskumu, ktorý sa v rámci projektu APVV realizoval v slovensko-česko-poľskom prostredí sa pokúšame analyzovať, ako sú učiteľia pripravení na diagnostické a reflexívne činnosti, ktoré sú základom pre realizovanie individualizovanej výučby, inkluzívneho vzdelávania, komunitnej práce. Príspevok akcentuje, že učiteľ má v prvom rade zostať učiteľom a na meniaci podmienky má byť pripravený reagovať v procese svojho celoživotného rozvoja. Z týchto východísk sa snažíme zdôvodniť, čo je úlohou pregraduálnej prípravy a čo je priestorom pre učiteľov expertny sebarozvoj.

UČITELÉ: UČEBNÍ SPOLEČENSTVÍ A SOCIÁLNÍ KOMPETENCE

TEACHERS: LEARNING COMMUNITY AND SOCIAL COMPETENCIES

Kasíková Hana

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Reformní možnosti proměn škol a tříd jsou v současné době spojovány výrazně se zaměřením na kolektivní učební kapacitu učitelů. Ve škole, považované za kritickou jednotku změny, jsou to ve společenství učitelů sdílené hodnoty a vize s kolektivní odpovědností za učení žáků, založené na reflektivním profesionálním zkoumání. Zkoumání, které je považováno za náhled na svět a zvyk myslí, způsobem vědění a bytí ve světě edukace, proměňuje status quo. Cílem konferenčního příspěvku je představit směry uvažování o učitelských učebních komunitách (společná odpovědnost za učení, utváření školní kultury, pozice v transformaci škol) v souvislosti se sociálními kompetencemi učitelů. Tato souvislost je sledována ve dvou edukačních prostředích – v pregraduální učitelské přípravě a v podmínkách profesního učení na školách. Pro bližší porozumění této souvislosti jsou využity výsledky z několika empirických výzkumů: akčního výzkumu kooperativních učebních skupin v přípravě učitele, dotazovacího šetření týkajícího se forem spolupráce učitelů na školách a jejich potřeby učit se sociálním kompetencím, analýzy záznamů práce v učitelských učebních týmech. Výsledky v těchto výzkumech ukazují především na rozpory v této oblasti: postulovaný ideál učitelské spolupráce vs. prozatím uplatňované formy spolupráce na škole, strategie v učitelské pregraduální přípravě a připravenost učitele pracovat v týmech na školách, specifickým sociálních kompetencí pro výuku (žáky) a pro spolupráci s ostatními učiteli.

Kontakt: hana.kasikova@ff.cuni.cz

TEÓRIA, TEÓRIA, TEÓRIA... REALITA A IDEÁL UČITELSKÉJ PREGRADUÁLNEJ PRÍPRAVY OČAMI ŠTUDENTOV

THEORY, THEORY, THEORY... REALITY AND IDEAL OF A PREGRADUAL TEACHER TRAINING FROM STUDENTS POINT OF VIEW

Lemešová Miroslava

Pedagogická fakulta UK v Bratislave, Slovenská republika

Intenzívna kritika nedostatočnej prípravy budúcich učiteľov na pedagogických a iných fakultách univerzít nie je novou témou. Autori domácich a zahraničných štúdií upozorňujú, že získaniu odbornej spôsobilosti sa venuje na učitelských fakultách v priemere 3,1krát viac času ako získaniu spôsobilosti pedagogickej, pričom prevláda silná tendencia podceňovať rozvoj osobnostných či sociálno-psychologických kompetencií (Černotová, 2006; Štech, 1994; Turek, 2002.). Príspevok sa zameriava na pohľad študentov (n=70) magisterského stupňa štúdia učiteľstva akademických predmetov Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave na ich súčasnú a zároveň požadovanú prípravu na učitelské povolanie. Z analýzy údajov získaných metódou nedokončených viet vyplýva, že podľa študentov a študentiek tvorí najväčšiu časť vysokoškolskej prípravy odborovo-predmetová a najmenšiu praktická zložka, čo je opak ich požadovanej predstavy. Študenti sa cítia byť pripravení teoreticky, no obávajú sa aplikácie naučeného do praxe ako i každodenných, často bežných, situácií v škole. Za prínosné považujú tie predmety, ktoré sa viažu na reálne školské situácie a rozvíjajú ich kompetencie. Kritika učiteľskej prípravy tak vychádza nielen z úst odborníkov ale aj samotných študentov či učiteľov z praxe. Príspevok je čiastkovým výstupom projektu VEGA 1/0562/13 2013-2015 Sociálno-psychologické kompetencie v pregraduálnej príprave a ranej pedagogickej kariére učiteľov.

Kontakt: lemesova@fedu.uniba.sk

OSOBNĚ VNÍMANÁ PROFESNÍ ZDATNOST (SELF-EFFICACY) U UČITELŮ Z PRAXE

PERSONALLY PERCEIVED PROFESSIONAL SKILLS (SELF-EFFICACY) FOR PRACTICING TEACHERS

Lukášová Hana

Pedagogická fakulta v Ostravě, Česká republika

Osobně vnímaná zdatnost je volným překladem anglického, obtížně přeložitelného výrazu self-efficacy, který označuje to, jak člověk subjektivně vnímá a posuzuje svůj potenciál k vykonávání profesní učitelské činnosti. Teorie i výzkum se ve světě rozvíjí přibližně v posledních třiceti letech (Gavora, 2012, s. 33). Self-efficacy je tedy systémem, který řídí většinu osobních aktivit, zahrnujících vhodné využití profesionálních znalostí a dovedností (kompetencí). Ve výzkumu jsou sledovány výzkumné otázky ze dvou hledisek, zda subjektivně přisuzuje zdatnost v profesi učitel spíše sobě nebo spíše okolí. K zjišťování výsledků byl použit slovenský překlad dotazníku Bandury (Gavora, Mareš, 2012), který byl přeložen do češtiny. Výsledků z dotazníků u 100 učitelů z praxe v základních školách na Moravě byla zjištěna, že položky spadající do první dimenze profesně vnímané zdatnosti učitele, tedy výroky spojené s přesvědčením učitele o vlastních schopnostech zvládat profesní činnosti, jsou hodnoceny velmi vysoko.

Kontakt: hana.lukasova@osu.cz

KONCEPCE A NÁVRH OVĚŘENÍ MODELU KLINICKÉ ŠKOLY V PROCESU PREGRADUÁLNÍ PŘÍPRAVY STUDENTŮ UČITELSTVÍ

THE CONCEPTION AND TESTING PROPOSITION OF MODEL OF CLINICAL SCHOOL IN THE PROCESS OF UNDERGRADUATE PREPARATION OF TEACHER – TRAINING STUDENTS

Mazáčová Nataša

Pedagogická fakulta UK Praha, Česká republika

V kontextu analýzy strukturovaného modelu studia byly zmapovány problematické oblasti přípravy budoucích učitelů, které především vyžadují inovaci. Cílem příspěvku je představit model klinické školy v procesu pregraduální přípravy studentů učitelství. Na základě komparativní analýzy poznatků a zkušeností zahraničních modelů klinických škol byl navržen model klinické školy, který poskytuje prostor pro ověření progresivních výukových koncepcí a realizaci inovativních přístupů v přípravě budoucích učitelů na Pedagogické fakultě UK v Praze. Příspěvek představí konkrétní systém spolupráce fakulty a vybraných klinických škol, které poskytují zázemí a prostředí pro rozvoj klíčových profesních kompetencí budoucích učitelů primární školy a učitelů 2. stupně základní školy. Předmětem výzkumu je ověření funkčnosti modelu klinické školy. Nedílnou součástí výzkumu je ověřování modelu týmové výuky a spolupráce VŠ pedagogů a učitelů ZŠ – expertů a ověření možnosti užšího propojení teoretické a praktické složky přípravy cílové skupiny - studentů učitelství.

Kontakt: natasa.mazacova@pedf.cuni.cz

PROFESNÍ VIDĚNÍ STUDENTŮ UČITELSTVÍ ANGLICKÉHO JAZYKA A JEHO ROZVOJ POMOCÍ VIDEOWEBU

PROFESSIONAL VISION OF PROSPECTIVE TEACHERS OF ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE AND ITS DEVELOPMENT THROUGH VIDEOWEB

Minaříková Eva

Janík Tomáš

Kostková Klára

Janík Miroslav

Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika

Príspevek má za cieľ predstaviť výzkum profesního vidění a jeho rozvoje u studentů učitelství AJ. Profesní vidění zahrnuje dvě komponenty – výběrové zaměření pozornosti (čeho si učitelé všimají ve výukových situacích) a uvažování založené na vědě (jak o tom přemýšlejí). Uvažování založené na vědě zahrnuje následující subprocesy – popisování, interpretování, vysvětlování, predikování, hodnocení a navrhování alternativ. Cílem výzkumu bylo popsat, které z těchto subprocesů jsou patrné v písemných reakcích studentů učitelství na videosekvence z hodin AJ a jak se tyto jejich reakce proměňují po práci ve VideoWebu – elektronickém učebním prostředí využívajícím videozáznamy výuky. Obsahovou analýzou reakcí se ukázalo, že studenti výukové situace nejvíce popisovali (32 %), interpretovali (24 %) a hodnotili (18 %). Při porovnání reakcí studentů před a po práci ve VideoWebu se ukázalo, že významně vzrostl počet popisných komentářů (na 59 %) a klesl počet hodnotících komentářů (na 9 %). Následná analýza struktury reakcí studentů ukázala i jinou posloupnost komentářů – před prací ve VideoWebu studenti spíše dříve hodnotili a pak analyzovali. Po práci ve VideoWebu tomu bylo naopak. Uvedené může ukazovat na větší disciplinovanost při sledování videosekvencí z výuky a tedy i na úspěšnost nácviku pozorování. V závěru příspěvku zmíníme možnosti zkoumání profesního vidění u praktikujících učitelů a využití kolaborativní analýzy videozáznamů pro jeho rozvíjení.

Kontakt: minarikova@ped.muni.cz

PROFILY JAKO NÁSTROJE HLEDÁNÍ INDIVIDUÁLNÍCH CHARAKTERISTIK UČITELŮ CIZÍCH JAZYKŮ – EXPERTŮ

PROFILES AS TOOLS TO IDENTIFY INDIVIDUAL CHARACTERISTICS OF EXPERT TEACHERS OF FOREIGN LANGUAGES

Najvar Petr

Tůma František

Janíková Věra

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

Príspevek navazuje na prezentaci modelu expertnosti učitele (Pišová, Hanušová, Kostková), který je hlavním výsledkem empirického výzkumu expertnosti učitelů cizích jazyků. Hlavní pozornost bude věnována ‚portrétování‘ učitelů-expertů, jako inovativnímu metodologickému postupu. Portréty učitelů shrnují výsledky partikulárních analýz, jež byly realizovány v rámci projektu GAČR P407/11/0234 ‚Učitel-expert: jeho charakteristiky a determinanty profesního vývoje (na pozadí cizojazyčné výuky‘, a pracují s daty získanými skrze pozorování výuky, hloubkové rozhovory, stimulované vybavování a další výzkumné procedury. Všechny dílčí analýzy si kladou za cíl přinést informace o charakteristikách expertních učitelů cizích jazyků; teprve promyšlená juxtapozice jejich výsledků formou ‚portrétů‘ však umožňuje tyto dílčí informace systematizovat a uceleně prezentovat. Protože ‚portréty‘ zahrnují výsledky kvantitativních i kvalitativních analýz, poskytují komplexní

pohled na vlastnosti jednotlivých učitelů a odhalují podobnosti a rozdíly mezi učiteli, které by při využití striktně kvalitativních či kvantitativních postupů mohly zůstat skryty. Tím napomáhají konkretizovat a exemplifikovat představený teoretický model. V příspěvku budou představeny jednotlivé kroky při vytváření profilů na příkladu profilů 16 učitelů-expertů.

Kontakt: najvar@ped.muni.cz

SOUČASNÝ STAV MENTORINGU ZAČÍNÁJÍCÍHO UČITELE V ČESKÉ REPUBLICE, VELKÉ BRITÁNII, NĚMECKU A USA

THE CURRENT STATE OF MENTORING OF THE NOVICE TEACHER IN THE CZECH REPUBLIC, THE UK AND GERMANY

Novotná Andrea

Velechovská Michaela

Pedagogická fakulta UK, Česká republika

Mentoring představuje podporu profesního rozvoje učitelů v různých fázích jeho profesní dráhy a je významnou cestou profesionalizace učitelé profese. Mentor učitele nejen vede, ale umožňuje mu vlastní sebereflexi a hledání dalších možných řešení při výkonu jeho pedagogické praxe. Česká republika doposud nemá žádný formalizovaný systém podpory profesního rozvoje učitele, vybrané realizované projekty však ukazují, že má mentoring pozitivní dopad na rozvoj profesních dovedností učitelů i na jejich svěřence. Systematická podpora mentoringu již dlouho existuje v zemích jako Velká Británie nebo Německo. Hlavním cílem příspěvku je představit modely mentoringu, se kterými se začínající učitelé setkávají při nástupu do pedagogické praxe nejen u nás, ale především v zahraničí. Příspěvek porovnává současný stav mentoringu začínajícího učitele v České republice, Velké Británii a Německu. Dále prezentuje data, která byla získána studiem zahraniční odborné literatury a v mezinárodním dotazníkovém šetření mezi mentory a začínajícími učiteli.

Kontakt: andy.novotna@gmail.com

UČITELÉ UČÍCÍ SE NAPŘÍČ GENERACEMI: KONCEPT A VÝZKUMNÉ PŘÍSTUPY

TEACHERS LEARNING ACROSS GENERATIONS

Novotný Petr

Ústav pedagogických věd FF MU, Česká republika

Chaloupková Lucie

Centrum inovace andragogických studií, Ústav pedagogických věd FF MU, Česká republika

Príspevek je venovaný mezigeneračnímu učení v učitelých sborech. Učitelé sbory se skládají z členů příslušníků různých generací avšak diverzita na pracovišti může přinést řadu příležitostí pro vytváření podpůrných sítí, k řešení problémů na základě zkušeností jiných generací apod (Schlimbach, 2010). Tématu učitelých sborů se v posledních letech v českém prostředí věnovali např. Urbánek(2003; 2008), Spilková(2003) nebo Voda(2012) a to především z hlediska zkoumání klimatu učitelé sborů, případně charakteristikou specifických učitelé sborů z hlediska řízení školy. Mezigenerační dimenze života učitelé sborů však přitahuje jen malý zájem (Sporný, 2008). Jakkoli je učení na pracovišti poměrně tradičním výzkumným tématem (Novotný, 2009) a tím jak se ve školním prostředí pracovní týmy vyrovnávají se zástupcem více generací připadně jak je využíván potenciál pro mezigenerační učení se z empirických studií dozvídáme pokusy o

okrajově. Příspěvek je přehledovým sdělením o výsledcích přípravné fáze empirického výzkumu uvedeného tématu. Cílem této fáze práce je zvýšit teoretickou citlivost, rozpracovat výzkumné otázky a hypotézy, připravit operacionalizaci konceptů a rámec pro zobecnění. Toho je dosaženo analýzou zahraničních i domácích zdrojů.

Kontakt: novotny@phil.muni.cz

MODEL EXPERTNOSTI UČITELE (V KONTEXTU CIZOJAZYČNÉ VÝUKY)

MODEL OF TEACHER EXPERTISE (IN THE CONTEXT OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING)

Pišová Michaela
Hanušová Světlana
Kostková Klára

Pedagogická fakulta UK, Česká republika

Porozumění expertnosti učitele je komplexní problém, který v současném kontextu měnících se požadavků na vzdělávání a zvyšujícího se důrazu na kvalitu ve vzdělávání nabývá na důležitosti. Příspěvek si klade za cíl představit model expertnosti učitele jako jeden z hlavních výsledků výzkumu, který byl realizován v konkrétní oborové perspektivě, na pozadí cizojazyčné výuky. Návrh modelu expertnosti vznikl na základě synergického efektu z výsledků několika dílčích výzkumných procedur, konkrétně kvantitativních i kvalitativních analýz dat získaných prostřednictvím pozorování, hloubkových rozhovorů a stimulovaného vyhovávání. Příspěvek bude dále doplněn a konkretizován v navazující prezentaci profilů učitelů expertů (Najvar, Janíková, Tůma).

Výzkum expertnosti učitele byl podpořen grantem GAČR P407/11/0234 s názvem 0234 „Učitel-expert: jeho charakteristiky a determinanty profesního vývoje (na pozadí cizojazyčné výuky)“.

Kontakt: pisova@ped.muni.cz

MILNÍK PROFESNÍ DRÁHY VYSOKOŠKOLSKÝCH UČITELŮ

MILESTONE OF UNIVERSITY TEACHERS' PROFESSIONAL PATH

Poláchová Vašťaťková Jana
Yanyan Li

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

V současné době je vysokoškolské vzdělání považováno za klíčový aspekt inovací a prosperity společnosti. Jedním z hlavních faktorů ovlivňujících kvalitu školního vzdělávání je práce učitelů, akademických pracovníků v případě vysokých škol nevyjímaje. V České republice se absolvování Ph.D. studia stalo jedním z formálních požadavků na práci na pozici odborného pracovníka a tedy i učitelů na vysoké škole. Ale jak sami vysokoškolští učitelé vnímají tento milník a jeho možný vliv na jejich vyučování a na výzkumnou činnost na vysoké škole? Pomocí několika životních příběhů bude v tomto příspěvku sledováno vnímání pozice Ph.D. studia v oboru Pedagogika v profesní dráze vysokoškolského učitele ze strany absolventů tohoto studia. Životní příběhy se budou dotýkat výkonu profese absolventů z různých let posledního desetiletí a to nejen těch, kteří do studia vstupovali s ambicemi působit posléze jako akademický pracovník. Získané poznatky budou uvedeny i do kontextu dat o vědecko-výzkumné produktivitě těchto absolventů.

Kontakt: vastatko@seznam.cz

NOVÁ KONCEPCE PEDAGOGICKÝCH PRAXÍ NA PDF MU V BRNĚ: VÝZVY A OČEKÁVÁNÍ

NEW CONCEPT OF TEACHER TRAINING PRACTICE AT THE FACULTY OF EDUCATION MU: CHALLENGES AND EXPECTATIONS

Pravdová Blanka

Pedagogická fakulta MU Brno, Česká republika

Příspěvek představuje novou koncepci pedagogických praxí, kterou pro studenty navazujícího magisterského studia vzdělávacích programů *Učitelství pro ZŠ*, *Učitelství pro SŠ*, *Učitelství pro ZŠ a jazykové školy* a dvouoborových studentů *Speciální pedagogiky* připravila katedra pedagogiky PdF MU. Přípravená koncepce bude na PdF MU empiricky ověřována od září 2013. Náš text si klade za cíl vymezit teoretická východiska a hlavní znaky inovované koncepce, jimiž jsou především (a) větší časový rozsah praxe, (b) působení studentů učitelství v roli asistenta učitele, (c) průběžné sdílení zkušeností a jejich reflexe v rámci reflektivních seminářů na fakultě, (d) zintenzivnění spolupráce mezi PdF a školami, ale i mezi jednotlivými pracovišti pedagogické fakulty a (e) důraz na vzdělávání cvičných učitelů i vysokoškolských vyučujících v oblasti reflektivního učení, mentoringu a supervize. V závěru příspěvku uvádíme další nezbytné kroky ke zkvalitňování přípravného učitelského vzdělávání na PdF MU, jejichž realizaci chceme vytvořit podmínky pro udržitelnost nové koncepce pedagogických praxí v dalším období. Jedná se o propojení systému praxí s inovovaným pojetím společného pedagogicko-psychologického základu, dále o důslednou evaluaci celého procesu ze strany všech zúčastněných subjektů a o hledání dalších možností spolupráce mezi vysokoškolskými pedagogy, studenty učitelství a cvičnými učiteli.

Kontakt: pravdova@ped.muni.cz

TEORIE, PRAXE A PROBLÉMY REFLEKTIVNÍHO POJETÍ DIDAKTICKÉ PŘÍPRAVY UČITELŮ

THEORY, PRACTICE, AND PROBLEMS OF REFLECTIVE APPROACH TO TEACHERS' TRAINING IN DIDACTICS

Slavík Jan

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Cílem příspěvku je na podkladě teoretického rozboru a s oporou v informacích získaných empirickým výzkumem analyzovat hlavní přínosy a problémy didaktické přípravy učitelů založené na koncepci reflektivní praxe. Autor představí reflektivní praxi v Schönově a Korthagenově pojetí jako model učitelské přípravy, který umožňuje překonávat mezery a nepochopení mezi pedagogickou teorií a vzdělávací praxí. Na ilustrativním příkladu výzkumného projektu založeného na konceptové analýze s využitím metodiky AAA videohospitací vysvětlí možnosti i nesnáze, které přináší reflektivní model učitelské přípravy v oblasti oborových didaktik. Nabídne k diskusi možnosti propojení reflektivní praxe a empirického výzkumu s cílem podpořit spolupráci mezi teorií, praxí a přípravou učitelů. V návaznosti na to rozebere fenomén „nedomluvy“ (mezi teorií a praxí, mezi obecnou didaktikou a oborovými didaktikami, mezi akademickou a decizní sférou vzdělávání), který snižuje kvalitu i akademickou sílu odborného diskurzu pedagogiky a didaktiky.

Kontakt: jan.slavik@pedf.cuni.cz

DOŚWIADCZENIA EDUKACYJNE DYPLOMOWANYCH NAUCZYCIELI ETAPU PRZEDSZKOLNEGO

EDUCATIONAL EXPERIENCES OF GRADUATE TEACHERS OF KINDERGARTEN LEVEL OF EDUCATION

Soroka-Fedoreczuk Anetta

Katedra Pedagogiki Przeszkolnej i Wczesnoszkolnej, Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Zielonogórski, Polska

The aim of the article is to present theoretical and methodological assumptions of biographical research on kindergarten teachers' educational experiences and first results. Presented material is divided into two parts. First, the author describes her own research. Here the reader will find information about the motives of interest in issues concerning ways of constructing educational experiences of early childhood education teachers, adopted paradigm and the status of biographical studies undertaken in Poland in relation to teachers. Furthermore, the object and the purpose of the research, research problems, research method applied, as well as, memoirs contest and qualitative data analysis together with the personal characteristics of research groups shall be elaborated on. The second part of the article is a presentation of experience types acquired by the teachers as a result of going through a serial of educational steps on the basis of the memoir analysis. The text ends with author's reflections related to the image of kindergarten teachers' education that stem from conducted studies.

Kontakt: asofed@o2.pl

UČITELSKÁ PROFESE A UČITELSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ V TEORETICKÉ A VÝZKUMNÉ REFLEXI

TEACHING PROFESSION AND TEACHER EDUCATION IN THE THEORETICAL AND RESEARCH REFLECTION

Spilková Vladimíra

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Cílem příspěvku je prezentovat hlavní výstupy řešení výzkumného záměru "Učitelská profese v měnících se požadavcích na vzdělávání", který byl v letech 2007-2013 realizován na Pedagogické fakultě UK v Praze ve spolupráci s FF UK a PpF UK. V centru pozornosti budou vybrané výsledky teoretických, komparativních a empirických výzkumů týkajících se poznání proměn učitelské profese, nových nároků na kvalitu práce učitelů, vybraných otázek vzdělávání učitelů a jejich dalšího profesního rozvoje. Budou reflektovány přínosy a problémy inovativních přístupů v oblasti pedagogické a oborově didaktické přípravy. Budou diskutovány klíčové problémy učitelství a učitelského vzdělávání včetně návrhů perspektivních řešení v mezinárodní perspektivě.

Kontakt: vladimira.spilkova@pedf.cuni.cz

PEDAGOGICKÉ ZNALOSTI JAKO SOUČÁST SJEDNOCENÉHO POLE

PEDAGOGICAL KNOWLEDGE AS PART OF THE UNIFIED FIELD

Šíp Radim

Švec Vlastimil

Pedagogická fakulta MU, Brno, Česká republika

Pojem pedagogické znalosti je považován za jednu ze základních kategorií současné pedeutologie. Dosud jsou tyto znalosti chápány jako mentální reprezentace určitého výseku pedagogické reality (např. určitého jednání ve třídě, které vznikají uvnitř naší mysli. Pedagogická znalost je tedy „něco“, co buď učitel (student učitelství) má nebo nemá. Podle tohoto předpokladu znalost sídlí v lidské mysli/mozku a teprve v případě potřeby je uplatněna ve vnějším prostoru, např. ve školní třídě. Naznačené „paradigma oddělených objektů“ (naše pracovní vymezení) vychází z toho, že objekty sice na sebe povrchově působí, avšak jsou od sebe navzájem oddělené a neovlivňují své stálé podoby. Na utváření pedagogických znalostí (a znalostí vůbec) se podílí vnější prostředí jen zprostředkovaně, např. dodáním nových informací, zadáním úlohy apod. Nabízíme alternativní paradigma, které můžeme opět pracovně nazvat „paradigmatem sjednoceného pole.“ Vychází především z výzkumů neurovědy, ale je inspirováno také obecnějšími filozofickými podněty (např. Deweyovým pojetím „sjednoceného prostředí“, podle kterého změny v prostředí vyvolávají změny v organismu a změny v organismu mají dopad na prostředí, přičemž tyto vzájemné změny udržují rovnováhu mezi organismem a prostředím). Znalosti (nejen pedagogické) vznikají uvnitř sjednoceného pole, které představuje systém zahrnující, jak subjekt (jeho mysl), tak prostředí.

Kontakt: sip@ped.muni.cz

ZÁKLADNÍ PRINCIP PŘÍPRAVY UČITELŮ – EFEKTIVITA NEBO FINANCE?

BASIC PRINCIPLES OF TEACHERS' PREPARATION – EFFECTIVENESS OR BUSINESS?

Škoda Jiří

Doulik Pavel

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

V příspěvku jsou diskutovány soudobé trendy v přípravě budoucích učitelů pro 2. stupeň základní školy a pro střední školy. Je poukazováno na základní rozpory v paradigmatech přípravy budoucích učitelů mezi pedagogickými fakultami na jedné straně a nepedagogickými fakultami na straně druhé. Dále je diskutován obsahový standard přípravy učitelů a zastoupení jednotlivých složek této přípravy. Jeho hlavní problém neidentifikujeme strukturaci či nestrukturaci učitelských studií, kterou považujeme za více méně technickou záležitost, ale spíše obsahové vymezení, návaznost a zastoupení jednotlivých složek učitelské přípravy, včetně postavení a role garantů studijního programu či oboru.

Kontakt: jiri.skoda@ujep.cz, pavel.doulik@ujep.cz

VÝZKUM TACITNÍCH ZNALOSTÍ JAKO VÝCHODISKO ZEFEKTIVNĚNÍ PEDAGOGICKÉ PRAXE STUDENTŮ UČITELSTVÍ

TACIT KNOWLEDGE RESEARCH AS A BASIS FOR IMPROVEMENT OF STUDENT TEACHERS PEDAGOGICAL PRACTICE

Švec Vlastimil
Krátká Jana
Kubiátko Milan
Pravdová Blanka

Pedagogická fakulta MU, Brno, Česká republika

Pojem tacitní znalosti se dostává do české pedagogiky pomalu. Přitom tacitní znalosti jsou významným předpokladem toho, jak učitel jedná v rozmanitých pedagogických situacích. V připravovaném výzkumu, podpořeném grantovým projektem GA ČR (13-200496), vycházíme z předpokladu, že tacitní znalosti: a) zahrnují dvě základní složky: kognitivní (mentální obraz praktické činnosti) a nonkognitivní (vnitřní motivace studenta k této činnosti), b) odvíjejí se ze studentovy subjektivní teorie výuky, c) utvářejí se zejména v neočekávaných pedagogických situacích, s nimiž se student na praxi setkává, d) facilitují studentské sebereflexi a sdílení zkušeností studentů se zkušeným učitelem (mentorem). Z těchto předpokladů vychází design našeho kvalitativního výzkumu. Studentovo subjektivní pojetí výuky a jeho vliv na utváření tacitních znalostí budeme zjišťovat polostrukturovaným, konstruktivisticky orientovaným rozhovorem. Budeme pátrat po tom, jak student konstruuje pojmy, ale i situace a události, které mají implicitní významy. Dalšími metodami bude nestrukturované pozorování vybraných vyučovacích hodin studenta, analýza studentských sebereflexí, ohnisková skupina se studenty a mentory (po sérii vyučovacích hodin) a videem stimulované vybavování studentových zkušeností z pozorovaných vyučovacích hodin. Dále plánujeme využít narativních postupů, pomocí nichž lze usuzovat na tacitní znalosti, které student nemůže přímo popsat slovy, ale které může nepřímo vyjádřit prostřednictvím příběhů.

Kontakt: svec@ped.muni.cz, kratka@ped.muni.cz, kubiátko@ped.muni.cz, pravdova@ped.muni.cz

PEDAGOGICKÉ PORTFOLIO V UČITELSKÉ PŘÍPRAVĚ

PEDAGOGICAL PORTFOLIO AT PREGRADUATE TEACHER EDUCATION

Tomková Anna

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

S výrazně se prosazujícím reflektivním pojetím učitelské přípravy je spojována práce studentů s pedagogickými portfolii.

Příspěvek se zabývá možnostmi práce s pedagogickými portfolii studentů učitelství v průběhu a v závěru jejich učitelské přípravy (a perspektivami jejich dalšího využívání v dalším profesním rozvoji učitelů). Zvláštní pozornost je věnována pedagogickým portfoliím u státních závěrečných zkoušek, jejich místu v sebehodnocení a hodnocení profesních kvalit studenta a v podpoře jeho dalšího profesního růstu. Východiskem k úvahám o efektivnosti práce s pedagogickými portfolii, resp. o efektivnosti pedagogických portfolií u státních závěrečných zkoušek je analýza 50 obhájených závěrečných pedagogických portfolií, doplněná rozhovory s absolventy učitelství. Obhajobou portfolií u státních závěrečných zkoušek se proměňují role zkoušeného a zkoušejícího, dominantní hodnocené profesní kompetence (silné stránky studenta, kompetence k reflexi a sebereflexi aj.). Závěrečná zkušební s portfoliem podporuje kontinuitu profesního rozvoje učitele. Analýza portfolií přináší informace a doklady o mezinicích studentů v jejich učitelství přípravě, charakteristikách jejich studentského pojetí výuky, o kompetenci studentů k reflexi a sebereflexi, o pokrocích a současném

stavu jejich profesních kompetencí v rovině profesních znalostí, dovedností i postojů, o jejich pedagogické tvořivosti.

Kontakt: anna.tomkovaedf.cuni.cz

SYNDROM VYHOŘENÍ U PEDAGOGŮ STŘEDNÍCH ŠKOL

BURNOUT SYNDROME OF TEACHERS OF SECONDARY SCHOOLS

Vacková Michaela

Filosofická fakulta, Ústav pedagogických věd, MU v Brně, Česká republika

Téma diplomové práce bylo zvoleno na základě faktu, že v české odborné literatuře je publikováno velmi málo publikací zaměřených na pedagogické pracovníky a úskali, která přináší tato profese. Cílem empirického šetření bylo zjistit, zda existuje vztah mezi příznaky a vybranými faktory, jako jsou pohlaví, délka pedagogické praxe ve školství, délka jednoho pracovního poměru a druhem střední školy ve Středočeském kraji. Ke zkoumání vzájemných vztahů mezi jevy bylo stanoveno 7 hypotéz, které byly ověřeny prostřednictvím kvantitativní metody standardizovaného dotazníku MBI. Prostřednictvím výzkumného šetření se ukázalo, že syndromem vyhoření trpí 56 % z celkového výzkumného souboru, což znamená, že polovina respondentů je vyhořelých v jedné, či více zkoumaných oblastí standardizovaným dotazníkem MBI. Bylo zjištěno, že 10 % z respondentů mají projevy vyhoření ve všech třech oblastech, 17 % pedagogů vykazuje stupeň vyhoření ve dvou oblastech, 30% pedagogů dosahuje vyhoření pouze v jedné z oblastí. Pouze v oblasti osobního uspokojení je vyhořelých 13 % respondentů, v oblastech depersonalizace a emocionálního vyčerpání je procentuální zastoupení stejné a to po 10 %. Výsledky empirické části přinesly mnoho dalších zjištění. Při zkoumání vztahu mezi námi zvolenými faktory a mírou vyhoření se ukázalo, že stanovené předpoklady byly zčásti potvrzeny, přičemž i s falsifikací stanovených hypotéz je možné konstatovat, že jistý vztah mezi zvolenými faktory a mírou vyhoření existuje.

Kontakt: vackova@phil.muni.cz

„VŠÍMÁNÍ SI“ JAKO SOUČÁST DIDAKTICKÉ ZNALOSTI OBSAHU U BUDOUCÍHO UČITELE MATEMATIKY

ABILITY TO NOTICE AS A PART OF PEDAGOGICAL CONTENT KNOWLEDGE OF FUTURE MATHEMATICS TEACHERS

Vondrová Nad'a

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Česká republika

Součástí didaktických znalostí obsahu a reflektivního pojetí přípravy učitelů (matematiky) je *všímání si* (*ability to notice, professional vision*) důležitých aspektů výuky. Výzkum řešil tyto otázky: Jakých jevů ve vyučování matematice si studenti učitelství (nejen spontánně) všimají a jak je interpretují? Jak se liší reflexe stejné didaktické zkušenosti u studentů učitelství a učitelů matematiky z praxe? Jak rozvíjet schopnost *všímání si*? Účastníky výzkumu byli studenti učitelství matematiky převážně z PedF UK v Praze a učitelé matematiky z praxe. Jako podklad pro zkoumání byly využity a) videozáznamy hodin, b) krátké, zacílené videozáznamy ukazující odlišné pojetí výuky. V prvním případě psali studenti nestrukturované rozborové hodiny a ve druhém doplňovali nedokomplenované věty. Materiály byly analyzovány kvalitativně a v případě b) též kvantitativně. Ukázalo se, že studenti a učitelé si málo všimají konkrétních didaktickomatematických jevů a komentují spíše obecně

pedagogické a organizační aspekty. I v případě zacílených ukázek, z nichž každá ukazovala důležitý didaktickomatematický jev, nebyly výsledky z hlediska všimání si příznivější. Rozdíly mezi učiteli a studenty se prokázaly, ovšem vesměs se netýkaly didaktickomatematických jevů. Výzkum má důsledky v přípravě učitelů matematiky. Schopnost všimnout si důležitých jevů v hodině matematiky není automaticky přítomna, je nutné ji cíleně rozvíjet. Budou zmíněny i techniky, jak k tomuto rozvoji přistoupit pomocí analýzy videoukázek.

Kontakt: nada.vondrova@pedf.cuni.cz

TRENDY V INOVACI PŘÍPRAVY UČITELŮ V OBOROVÝCH DIDAKTIKÁCH

THE TRENDS OF THE INNOVATION OF THE TEACHER EDUCATION IN THE SUBJECTS DIDACTICS

Wildová Radka

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Příspěvek bude zaměřen na aktuální trendy v rozvoji oborově-didaktické přípravy učitelů 1. st. ZŠ. Zvláštní pozornost bude věnována oborové didaktice Rozvoj počáteční čtenářské gramotnosti. Tato oborová didaktika je dlouhodobě inovována a to nejen z hlediska organizace, ale především obsahu a metody výuky. Průběžně jsou zařazována aktuální odborná témata, zásadně se inovují metody výuky. Jedním z koncepčních pilířů inovativních procesů v této disciplíně je úzké propojení s pedagogickou praxí. V příspěvku budou prezentovány společně s inovativními trendy také výzkumy, které byly v této oblasti učiněny a jejichž výsledky jsou zobecnitelné pro další oborové didaktiky.

Kontakt: radka.wildova@pedf.cuni.cz

SEKCE 8

Posterová sekce

PEDAGOGICKÝ DISKURZ UMĚLECKÝCH INTERVENCÍ V MIMOMĚSTSKÝCH OBLASTECH A REGIONECH

PEDAGOGICAL DISCOURSE OF ART INTERVENTIONS IN-OUT-OF TOWN AREAS AND REGIONS

Beková Monika

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Příspěvek prezentuje výzkum k disertační práci s názvem *Pedagogický diskurz uměleckých intervencí v mimoměstských oblastech a regionech* a probíhající projekt s názvem *Umění ve veřejném prostoru: Řízené rozhovory s umělci a teoretiky umění*, jenž je součástí výzkumného šetření k disertační práci. Výzkum je zaměřený na umění ve veřejném prostoru po roce 2010, zejména na kooperativní a intervenční projekty, jejich analýzu a edukační potenciál s důrazem na evaluaci. Design výzkumu je smíšený, budou použity metody kvantitativní a kvalitativní. Výzkumným vzorkem jsou obyvatelé mimoměstských oblastí a periferií. Cílem výzkumu je vytvořit aplikovatelný univerzální model, dle kterého se bude dávat realizovat intermedialní kooperativní projekt v mimoměstských oblastech a na periferiích. Velký důraz je kladen na evaluaci kooperativních akcí. Probíhající projekt veřejných řízených rozhovorů je platformou, díky níž se autorka osobně seznamuje s předními představiteli v dané problematice a skrze diskusi získává aktuální informace a odpovědi, jež nejsou v tištěné formě dostupné. Dochází tak k obohacení výzkumu a rozšíření odborné literatury. Výstupem projektu je vydání tištěné publikace doplněné audiovizuálním materiálem ve formě CD/DVD, který bude obsahovat přepis rozhovorů autorek projektu s pozvanými osobnostmi. Materiál bude přístupný také ve virtuální podobě a na webových stránkách KVV PdF UP.

Kontakt: moni.be@centrum.cz

KRITÉRIA ROZHODOVÁNÍ ŘEDITELŮ PRO PŘIDĚLOVÁNÍ UČITELŮ DO VÝBĚROVÝCH A NEVÝBĚROVÝCH TŘÍD NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

DIRECTOR'S CRITERIA FOR ASSIGNING TEACHERS INTO SELECTIVE AND NON-SELECTIVE CLASSES AT ELEMENTARY SCHOOLS

Boušková Monika

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Vzdělávací systém České republiky umožňuje rozřazování žáků dle jejich schopností na prvním a druhém stupni základních škol. Mnohé základní školy této možnosti využívají a profilují se jako výběrové školy různých studijních zaměření. Na těchto základních školách dochází k selekci žáků, přičemž jsou rozřazováni do výběrových a nevýběrových tříd. Studie řeší otázku, jakým způsobem a dle jakých kritérií se ředitelé na základních školách rozhodují při přidělování učitelů do jednotlivých výběrových a nevýběrových tříd. Ústředním tématem se stává pohled ředitelů základních škol na vymezení rámce kvality učitele a jeho specifika vhodných pro dané výběrové a nevýběrové třídy. Víceřípadová studie byla provedena na vybraných základních školách s vnější nebo vnitřní diferenciací a prohlubuje otázku alokace učitelů do různých typů tříd. Dále zjišťuje, zda ředitelé mají určitý systém ve svém rozhodování, a v jakých kritériích tento systém spočívá. Výzkumné zjištění prokazuje, že ředitelé přidělují učitele do výběrových a nevýběrových tříd na základě vlastních kritérií, čímž podněcují otázku zvýhodnění žáků v určitých typech tříd.

Kontakt: monika.bouskova@pedf.cuni.cz

REFLEXE ODBORNÉ PRAXE JAKO VYZNANNÁ SOUČÁST VZDĚLÁVÁNÍ BUDOUCÍCH SESTER: PŘEHLED NEJČASTĚJI VYUŽÍVANÝCH MODELŮ REFLEKTIVNÍ PRAXE

REFLECTIVE PRACTICE AS A SIGNIFICANT PART OF NURSING EDUCATION: THE OVERVIEW OF THEORETICAL MODELS

Knechtová Zdeňka

LF MU, Katedra ošetrovatelství

Cílem posterové prezentace je představit nejčastěji užívané teoretické modely reflektivní praxe ve vysokoškolské výuce ošetrovatelství. Výzkumný vzorek tvořily studie v bibliografické a citační databázi Web of Science, kdy po zadání dvou klíčových témat (TOPIC) – *reflection* a *reflective practice* – bylo nalezeno celkem 183 publikací. Publikace byly analyzovány z hlediska použitých modelů reflexe, stupňů reflexivity, fází reflexe a dalších otázek směřujících k hlubšímu teoretickému rozpracování reflexe a reflektivní praxe. V analyzovaných publikacích autoři nejčastěji vycházeli z Gibbsova reflektivního cyklu, Driscollova modelu strukturované reflexe, modelu reflexe Atkinse a Murphyo, Johnsova modelu strukturované reflexe (a jeho modifikací) a Freshwaterova třířádkového modelu reflexe. Častým teoretickým východiskem analyzovaných prací jsou také stupně reflexe dle Mezirowa nebo dle Hattona a Smitha, Van Manenovy typy reflexe, dimenze reflexe Zeichera a Listona a Schönovy rámce reflexe. V příspěvku jsou zmiňované modely představeny, srovnávány a posuzovány z hlediska jejich potenciálu pro výzkumné uchopování reflektivní praxe ve vysokoškolské výuce ošetrovatelství.

Kontakt: dobesova@med.muni.cz

ENVIRONMENTÁLNÍ POSTOJE STUDENTŮ UČITELSTVÍ PRO 1. STUPEŇ ZŠ

ENVIRONMENTAL ATTITUDES OF PRE-SERVICE TEACHERS OF PRIMARY SCHOOL

Kroufek Roman

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Environmentální postoje jsou nedílnou součástí environmentální (ekologické) gramotnosti, jejímž výzkumu je v zahraniční literatuře, věnované environmentální výchově, věnována zvýšená pozornost. Ve standardním pojetí je environmentální gramotnost nejčastěji definována jako soubor tří základních ukazatelů: znalostí, postojů a proenvironmentálního konání. Cílem výzkumu bylo zjistit úroveň (pro)environmentálních postojů studentů učitelství pro 1. stupeň ZŠ ve vztahu k jejich sociodemografickému backgroundu. Postoje byly zkoumány pomocí dotazníku, distribuovaného respondentům elektronicky. Součástí dotazníku byly položky vztahující se k sociodemografickému backgroundu studentů a dále upravená NEP/DSP škála, standardizovaná právě pro výzkum environmentálních postojů. Výsledky výzkumu prokázaly statisticky významný vztah mezi environmentálními postoji studentů a vybranými prvky jejich socioekonomického pozadí (studovaná SŠ, volnočasové aktivity...). Statisticky významný rozdíl byl prokázán také mezi studenty presenční formy studia a formy kombinované. Výsledky výzkumu budou dále využity při tvorbě komplexního nástroje pro výzkum environmentální gramotnosti a reflektovány v rámci výuky EVVO na univerzitách.

Kontakt: kroufek@gmail.com

VÝTVARNÁ TVORBA STŘEDOŠKOLÁKŮ VE VEŘEJNÉM PROSTORU

ARTISTIC CREATION OF HIGH SCHOOL STUDENTS IN THE PUBLIC SPACE

Musilová Jana

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Príspevek prináša aktuálny stav šetření realizovaného v rámci projektu *Uvnitř a vně: Sociální a edukativní aspekty výtvarné tvorby v prostředí školy a ve veřejném prostoru*. Terénní výzkum uskutečněný v průběhu výtvarné edukační práce se studenty různých typů středních škol v prostředí města se zaměřuje na problematiku rozvíjení vizuální gramotnosti. Cílem výzkumu je prostřednictvím výtvarné tvorby ve veřejném prostoru u studentů středních škol rozvíjet divácké kompetence a funkční vizuální gramotnost, definovat tematické okruhy a oblasti blízké dnešním teenagerům, porovnat stav vnímání současného umění ve veřejném prostoru studenty před zahájením a po skončení projektu, porovnání přístupů studentů jednotlivých typů škol ke stejnému problému. Navrhovaný design výzkumu je smíšený, pro sběr dat budou využity metody dotazníkového šetření, diskuse, rozhovoru, experimentu, případové studie a komparace. Výzkumným vzorkem se stanou studenti různých typů středních škol v Olomouckém kraji. Jedním z hlavních cílů současné výtvarné pedagogiky je rozvoj vizuální gramotnosti. Nejen povědomí o tendencích v současném umění, ale i zážitek z vlastní tvorby mají potenciál podílet se na jejím rozvoji. Vlastní tvorba v autentickém prostředí a prožitek z ní mohou studentům otevřít nové horizonty vnímání a vztahování se k uměleckým intervencím ve veřejném prostoru.

Kontakt: musilovajan@seznam.cz

ŽÁKOVSKÉ PREKONCEPTY MENTÁLNÍHO POSTIŽENÍ

PUPIL'S PRECONCEPTS OF INTELLECTUAL DISABILITY

Pivarč Jakub

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Výzkum žákovských prekonceptů je v současné době orientován převážně na problematiku z oblasti přírodovědného vzdělávání. V této studii byla pozornost věnována žákovským prekonceptům mentálního postižení, tedy otázkám, které se vztahují zejména k speciálně pedagogické tematice. Smyslem studie bylo posoudit úroveň prekonceptů mentálního postižení u žáků primární a nižší sekundární školy. Transverzální, kvantitativně orientovaný výzkum byl proveden u žáků 5. a 9. ročníků. Výzkumný vzorek tvořilo 235 respondentů z pěti základních škol středočeského kraje. Zvoleným výzkumným nástrojem byl dotazník, konstruovaný na principu intervalových škál. Pro posouzení úrovně kognitivní dimenze žákovských prekonceptů byly v dotazníku obsaženy i testové položky. Pomocí metod deskriptivní a indukční statistické analýzy dat se potvrdila hypotéza, že pojetí mentálního postižení u žáků primární školy jsou statisticky významně více zatížena miskoncepce, než pojetí žáků nižší sekundární školy (a to jak v dimenzi kognitivní, tak v dimenzi afektivní). Výzkumný nález poukázal mimo jiné na neochotu žáků 5. ročníků vzdělávat se s žáky s mentálním postižením. Uvedená zjištění mohou být komparována s výsledky jiných studií (např. Magiati, 2002) a mohou se stát inspirací pro další, badatelsky orientované studium.

Kontakt: jakubpivarce@seznam.cz

VIRTUÁLNÍ UČEBNÍ PROSTŘEDÍ VYSOKOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ

VIRTUAL LEARNING ENVIRONMENT OF TERTIARY STUDENTS

Pospíšilová Linda

Jazykové centrum, Univerzita Pardubice, Česká republika

Reimannová Irena

Fakulta filozofická, Univerzita Pardubice, Česká republika

Role, kterou informační a komunikační technologie (ICT) hrají v našich každodenních životech, je nezastupitelná. Předpokládáme, že naši studenti přicházejí do škol s již utvořenými postoji k ICT a vyvinutým souborem ICT způsobilostí, které jim umožňují tyto moderní technologie využívat ve vlastních procesech učení, jinými slovy s již utvořeným virtuálním učebním prostředím. Cílem tohoto pilotážního průzkumu realizovaného dotazníkem je zjistit, jakou roli hrají moderní technologie v procesu osvojování/učení se cizímu jazyku – angličtině. Studie mapuje s jakými ICT studenti pracují a proč, tj. zda je vnímají jako užitečné či nikoliv, proč a k čemu je používají v průběhu výše uvedeného procesu. Toto poznání pak přispívá k možnostem hlubšího porozumění procesům učení se/osvojování cizího jazyka prostřednictvím ICT a umožňuje tak odhalit potřeby studentů, které je potřeba reflektovat ve výuce příslušného cizího jazyka tak, aby došlo ke smysluplnému integrování ICT do formálního vzdělávání.

Kontakt: linda.pospisilova@upce.cz; irena.reimannova@upce.cz

CHEMICKÉ EXPERIMENTOVÁNÍ PRO TVOŘIVÉ, NADŠENÉ A ZVÍDAVÉ DĚTI

CHEMICAL EXPERIMENTATION FOR CREATIVE, ENTHUSIASTIC AND INQUISITIVE CHILDREN

Šafránková Renata

Přírodovědecká fakulta UJEP Ústí nad Labem, Česká republika

Na prvním stupni ZŠ jsou některé děti velmi přirozeně zvědavé a činorodé, na víceletém gymnáziu si nejprve vytváří studijní a pracovní návyky, a dále radost z objevování, vlastní aktivity, překonávání překážek a odvaze být úspěšnými.

Moderní výuka přírodních věd 21. století je odhalování zákonitostí přírody a zkoumání důležitosti každodenního života prostřednictvím atraktivních chemických experimentů. Experimentální výuka vyžaduje moderní technologické vybavení, které motivuje zájem o přírodovědné disciplíny a odstraňuje neatraktivní výklad chemických pojmů. Problémové chemické otázky žáci vyřeší a chemické jevy pochopí pomocí nástrojů – senzorů PASCO.

Integrované experimenty děti ovládají přes dotykovou obrazovku a ověřují svá měření přímo v počítači s patřičným rozhraním a vstupy (měřicí sondy). Grafické zpracování experimentu ve formě tabulek, grafů, analogových displejů zaručují aktivitu dětí nejenom v chemické laboratoři. Hlavní cíl činnosti s integrovaným měřicím systémem a čidly je řešení desítky úloh, které děti připraví na budoucí povolání přírodovědných experimentátorů – vědců. Děti si nezapamatují nic lépe než žákovské pokusy, které samy prožijí.

Kontakt: renata.safrankova@ujep.cz

DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE JAKO PROSTŘEDEK VÝTVARNÉ EDUKACE K ROZVÍJENÍ SOCIÁLNÍCH KOMPETENCÍ

DIGITAL PHOTOGRAPHY AS A MEANS OF EDUCATION THROUGH ART FOR SOCIAL COMPETENCIES DEVELOPMENT

Sosna Jiří

Katedra výtvarné výchovy, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Autor v příspěvku popisuje vybrané výtvarně edukační aktivity, které vycházejí z aktivního fotografování. Současná výtvarná výchova se k začlenění digitální fotografie do výuky stává zdráhavě. Autor zkoumá edukační situace, a tak se snaží přispět k rozvíjení diverzity přístupů v této výtvarně edukační oblasti. Příspěvek charakterizuje vybrané aktivity, které byly autorem zrealizovány v rámci fotografických kurzů a workshopů v České republice a v zahraničí. Jednotlivým prvkem těchto aktivit je jejich zaměření zejména na rozvíjení sociálních kompetencí. Jednotlivé aktivity vycházejí dílem z myšlenek sociologů (Goffman 1999, Siostrzonek 2011) a dílem z tvorby některých současných českých fotografických tvůrců (např. Pepe, Hanke). Text je doplněn o spontánní postřehy studentů i o jejich zpětné reflexe zmíněných aktivit z pohledu proměny obsahu jejich následné fotografické tvorby.

Kontakt: juraj.sos@seznam.cz

PEDAGOGICKÝ VÝZKUM OČIMA UČITELŮ ZÁKLADNÍCH A STŘEDNÍCH ŠKOL ANEB POSTOJE UČITELŮ K PEDAGOGICKÉMU VÝZKUMU

EDUCATIONAL RESEARCH THROUGH THE EYES OF PRIMARY AND SECONDARY SCHOOLS TEACHERS, OR HOW TEACHERS PERCEIVE EDUCATIONAL RESEARCH

Spurná Michaela

Pedagogická fakulta MU v Brně, Česká republika

Předkládaný příspěvek přispívá do doposud skromně otevřené problematiky vztahů mezi pedagogickým výzkumem a pedagogickou praxí (učiteli). Cílem práce bylo zjistit postoje 259 (náhodně vybraných) učitelů základních a středních škol k pedagogickému výzkumu, resp. zjistit faktory, které tyto postoje ovlivňují. Postoje byly měřeny pomocí dotazníku se škálovanými položkami a zjištěná data byla zpracována analýzami ANOVA, Studentovým T-test, faktorovou analýzou a korelační analýzou (Pearsonovou korelací) v programu Statistica. Byly zjištěny relativně neutrální postoje, které nebyly ovlivněny demografickými údaji respondentů (pohlaví, délka praxe, typ školy aj.), ale byly determinovány faktory jako např. vnímání tvůrce pedagogických výzkumů, vnímání užitečnosti pedagogických výzkumů a smysl a účel pedagogických výzkumů. Dále byl zjištěn i významný vztah mezi postoji učitelů a jejich využíváním pedagogických výzkumů. Na základě zjištění byly vytvořeny modely, které popisovaly vztahy vyskytující se mezi postoji a zjištěnými faktory. Zjištěné výsledky a navrhované modely pomáhají pochopit složitý vztah mezi pedagogickým výzkumem a pedagogickou praxí (učiteli) a mají snahu proniknout k příčinám, které určují tyto vztahy.

Kontakt: spurna@ped.muni.cz

ZPŮSOBY HODNOCENÍ DĚTSKÉHO VÝTVARNÉHO PROJEVU V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

METHODS OF ASSESSMENT OF CHILDREN'S ART WORK IN PRESCHOOL EDUCATION

Švrčková Nedeřová Markéta

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Česká republika

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání umožňuje učitelům rozhodovat o tom, jaké pojetí výtvarné výchovy budou zastávat a jaké přitom budou volit metody výuky i způsoby hodnocení. Náš výzkum si z této problematiky klade za cíl zjistit právě to, jaké způsoby hodnocení uplatňují učitelé mateřských škol v současné praxi, jak přitom postupují, jaká kritéria uplatňují, s jakými hodnotami k dětem přicházejí. Výzkum je zatím v přípravné fázi, design výzkumu je proto nastíněn v budoucím čase. Pomocí kvalitativní metodologie, konkrétně případovými studii, budeme podrobně analyzovat způsoby hodnocení. V rámci designu výzkumu budou uplatněny tyto metody: hloubkový rozhovor, zúčastněné pozorování ve výuce, rozhovor s učiteli nad jimi vybranými dětskými pracemi, pozorování školní budovy z hlediska prezentace výtvarného projevu dětí. Rozhovory budou zpracovány metodou obsahové analýzy, kódovány a kategorizovány.

Kontakt: 78089@mail.muni.cz

VÝTVARNÝ PROJEV JAKO METODA PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ (VÝZKUM SE ZAMĚŘENÍM NA OBLAST KOMUNIKACE VE ŠKOLNÍM PROSTŘEDÍ)

AN ARTISTIC EXPRESSION AS A METHOD OF PREVENTION OF RISKY BEHAVIOR (RESEARCH WITH A FOCUS ON THE SCHOOL ENVIRONMENT)

Tikalová Lucie

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Autorka Mgr. Lucie Tikalová představuje plánované šetření v oblasti komunikace ve školním prostředí se zaměřením na střední školy různého typu. Plánovaný výzkum proběhne v rámci dizertačního projektu, který se nazývá "Výtvarný projev jako metoda prevence rizikového chování". Budou představeny hypotézy, cíle či navrhované metody výzkumu. Výzkum si klade za cíl mimo jiné obnovit komunikační spoje skrze vizuální vjemy, využít k rozvoji komunikace ve školním prostředí artefaktů, zmírnit či odstranit nevědomé zažitě stereotypy, přispět k prevenci vzniku a rozvoje chybné komunikace ve vztahu učitel – žák. Dalším ze záměrů je zjistit, které metody se jeví jako nejvhodnější pro navázání pedagogické komunikace skrze výtvarný projev. Autorka bude svou badatelskou činnost realizovat prostřednictvím kvalitativního výzkumu, navrhovanými metodami pro získávání dat jsou zúčastněné pozorování, rozhovor pomocí návodu, skupinová diskuse nebo metoda neviditelného divadla – nový přístup podle Jana Hendla.

Kontakt: LucieTikalova@seznam.cz

VERBÁLNÍ PROJEV ŽÁKŮ S AUTISMEM PŘI AFEKTIVNÍCH ZÁCHVATECH

VERBAL SPEECH OF AUTISTIC PUPILS DUE TO AFFECTIVE SEIZURES

Zilcher Ladislav

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Příspěvek je jedním z výstupů výzkumného šetření, zabývající se komunikací jedinců s poruchami autistického spektra. Primární zaměření je na využívání pejorativ při afektivních záchvatech u jedinců s poruchami autistického spektra, kteří využívají v určitém rozsahu verbální komunikaci. Jedná se o longitudinální kvalitativní šetření, začínající ve školním roce 2012/2013 v Základních školách speciálních. Data jsou sbírána formou nahrávek, které byly pořizovány při afektivních záchvatech žáků a následně byly přepsány do písemné podoby, aby mohly být kódovány. Cílem výzkumu je zjistit motivaci žáků k využívání pejorativ, ačkoli v určitých případech nemohou porozumět sémantickému významu slov a popsat typické znaky průběhu těchto afektivních záchvatů. Využívání pejorativ může určitým způsobem uvolňovat napětí, je tedy tzv. verbální agrese, ale opravdu se jedná o verbální agresi, když žáci nerozumí významu? Přínos do praxe bude čistě deskriptivní, budou popsány společné znaky žáků při afektivních záchvatech a poměr využívaných slovních spojení.

Kontakt: ladislav.zilcher@ujep.cz

Abecední seznam účastníků

Babiaková Simoneta

Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica, Slovenská republika

Bartošová Michala

Beková Monika

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Berčíková Alena

Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Bertl Ivan

Katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita J.E. Purkyně.

Blahutková Marie

Fakulta sportovních studií MU Brno, Česká republika

Boušková Monika

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Bradová Jarmila

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

Cabanová Mariana

Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, Slovenská republika

Círús Lukáš

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Čábalová Dagmar

Fakulta pedagogická ZČU v Plzni, Česká republika

Čech Tomáš

Pedagogická fakulta MU, Brno, Česká republika

Černá Monika

Fakulta filozofická Univerzity Pardubice, Česká republika

Dopita Miroslav

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Doulik Pavel

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Dostál Jiří

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Dražilová Fialová Dana

Pedagogická fakulta MU v Brně, Česká republika

Dupkalová Mária

Fakulta humanitních a přírodních věd, Prešovská univerzita v Prešove, Slovenská republika

Dvořák Dominik

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Česká republika

Dvořáková Radka

Přírodovědecká fakulta UK v Praze, Česká republika

Fischer Slavomil

Katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita J.E. Purkyně.

Mgr. Gabrielová Johana

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Gajdoš Adam

Rytmus o. s., Praha, Česká republika

Grecmanová Helena

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Greger David

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Česká republika

Gunčaga Ján

Pedagogická fakulta KU v Ružomberku, Slovenská republika

Hanák Josef

Základní škola a Mateřská škola Ratíškovice, Česká republika

Hanušová Světlana

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

Hejný Milan

UK v Praze, Pedagogická fakulta, Česká republika

Helus Zdeněk

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Heřmanová Vladislava

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Houšková Barbora

Základní škola Gutova, Praha, Česká republika

Hrach Karel

Fakulta zdravotních studií UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Hudáková Tina

Fakulta humanitních a přírodních věd, Prešovská univerzita v Prešove, Slovenská republika

Hudečková Iva

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Huřová Zlatica

Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica, Slovenská republika

Chaloupková Lucie

Centrum inovace andragogických studií, Ústav pedagogických věd FF MU, Česká republika

Chanasová Zuzana

Pedagogická fakulta Katolická univerzita v Ružomberku, Slovenská republika

Chvál Martin

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Chytrý Vlastimil

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Janík Miroslav

Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika

Janík Tomáš

Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika

Janíková Věra

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

Janská Lenka

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Janštová Vanda

Přírodovědecká fakulta UK v Praze, Česká republika

Jirotková Darina

UK v Praze, Pedagogická fakulta, Česká republika

Juhaňák Libor

Ústav pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Česká republika

Kalous Petr

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Kamanová Lenka

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Kantorová Jana

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Karasová Mária PaedDr., PhD.

Pedagogická fakulta, Katolická univerzita v Ružomberku, Slovenská republika

Kargerová Jana

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Kasáčová Bronislava

Kasíková Hana

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Kasperová Dana

Přírodovědně-humanitní a pedagogická fakulta TU v Liberci, Česká republika

Kasper Tomáš

Přírodovědně-humanitní a pedagogická fakulta TU v Liberci, Česká republika

Kašparová Vendula

Národní koordinátorka TALIS, Česká republika.

Kekule Martin

Matematicko-fyzikální fakulta UK v Praze, Česká republika

Kekule Martina

Matematicko-fyzikální fakulta UK v Praze, Česká republika

Klement Milan

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Klenovčan Pavel

Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, Slovenská republika

Knecht Petr

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

Knechtová Zdeňka

LF MU, Katedra ošetrovatelství

Kolář Jan

Ústav Pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity

Kolková Jiřina

Přírodovědecká fakulta UK v Praze, Česká republika

Kosová Beata

Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica, Slovenská republika

Kostková Klára

Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika

Koukalová Petra

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Koutská Mariana

Pedagogická fakulta MU v Brně, Česká republika

Köhlerová Veronika

Katedra chemie a didaktiky chemie, Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Česká republika

Krabsová Veronika

ÚVRV, Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Krátká Jana

Pedagogická fakulta MU Brno, Česká republika

Kratochvílová Jitka

KVK Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Kresta Jan

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Kroufek Roman

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Kubiátko Milan

Pedagogická fakulta MU, Brno, Česká republika

Kubíková Kateřina

Pedagogická fakulta ZČU v Plzni, Česká republika

Kučerová Silvie R.

Přírodovědecká fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česko

Lemešová Miroslava

Pedagogická fakulta UK v Bratislave, Slovenská republika

Létalová Kateřina

Ústav pedagogiky a sociálních studií, Univerzita Palackého v Olomouci

Lhotková Irena

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Li Yanyan

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Lindr Jaroslav

Stavební fakulta VUT v Brně, Česká republika

Lípnická Milena

Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, Slovenská republika

Lojdrová Kateřina

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

Lokajíčková Veronika

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, Česká republika

Loudová Stralczynská Barbora

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Louková Tereza

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Lukáš Josef

Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně + CPIV, Česká republika

Lukášová Hana

Pedagogická fakulta v Ostravě, Česká republika

Malinová Dagmar

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Mareš Jan

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Mareš Jiří

Univerzita Karlova v Praze, Lékařská fakulta v Hradci Králové, Česká republika

Marques Karin

Nadace Open Society Fund Praha, Česká republika

Maštalič Jaromír

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Ústav speciálně pedagogických studií, Česká republika

Matějček Tomáš

Přírodovědecká fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Mazáčová Nataša

Pedagogická fakulta UK Praha, Česká republika

Medvedová Hana

Pedagogická fakulta Masarykovy Univerzity v Brně, Česká republika

Míček Stanislav

Pedagogická fakulta UHK v Hradci Králové, Česká republika

Minaříková Eva

Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika

Mourek Jan

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra biologie a environmentálních studií, Praha, Česká republika

Munduchová Iva

ZUŠ E. Randové, Ústí nad Labem, Česká republika

Mušilová Jana

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Najvar Petr

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

Nakládalová Pavlína

Katedra technické a informační výchovy, Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Nehyba Jan

Ústav Pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity

Novotná Andrea

Pedagogická fakulta UK, Česká republika

Novotná Kateřina

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Novotný Petr

Ústav pedagogických věd FF MU, Česká republika

Dr. Nyczaj-Drag Mirosława

Katedra Pedagogiki Przeszkolnej i Wczesnoszkolnej Uniwersytet Zielonogórski, Polska

Ondrová Radka

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra biologie a environmentálních studií, Praha, Česká republika

Oplocká Veronika

Filozofická fakult, MU, Ústav pedagogických věd, Česká republika

Pavlasová Zuzana

Přírodovědecká fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Pejčochová Hana

KVK Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Pevná Kateřina

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Pišová Michaela

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

Pivarč Jakub

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Poláchová Vašátková Jana

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Pospíšilová Linda

Jazykové centrum, Univerzita Pardubice, Česká republika

Pravdová Blanka

Pedagogická fakulta MU Brno, Česká republika

Rabušicová Milada

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Rakoušová Alena

Pedagogická fakulta UK Praha, Česká republika

Rameš František

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Reimannová Irena

Fakulta filozofická, Univerzita Pardubice, Česká republika

Rendl Miroslav

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Rusek Martin

Katedra chemie a didaktiky chemie, Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Česká republika

Rýdl Karel

Fakulta filozofická Univerzita Pardubice, Česká republika

Řezníčková Dana

Přírodovědecká fakulta UK v Praze, Česká republika

Mgr. Sedláček Martin Ph.D.

Ústav pedagogických věd, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Česká republika

Simonová Jaroslava

Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Pedagogická fakulta UK Praha, Česká republika

Skopalová Jitka

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Slavík Jan

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Slezáková Jana

UK v Praze, Pedagogická fakulta, Česká republika

Smetáčková Irena

Katedra psychologie, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Sokolová Lenka

Pedagogická fakulta UK v Bratislave, Slovenská republika

Soroka-Fedorczuk Anetta

Katedra Pedagogiki Przeszkolnej i Wczesnoszkolnej, Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Zielonogórski, Polska

Sosna Jiří

Katedra výtvarné výchovy, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Součková Monika

Fakulta informačních technologií, ČVUT v Praze, Česká republika

Spilková Vladimíra

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Spurná Michaela

Pedagogická fakulta MU v Brně, Česká republika

Stará Jana

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Starý Karel

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Česká republika

Stolinská Dominika

Katedra technické a informační výchovy, Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Svoboda Michal

Pedagogická fakulta ZČU v Plzni, Česká republika

Svoboda Petr

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Svobodová Zuzana

Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Pedagogická fakulta Karlovy Univerzity v Praze, Česká republika

Sýkorová Pavla

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Šafránková Renata

Přírodovědecká fakulta UJEP Ústí nad Labem, Česká republika

Mgr. Šalamounová Zuzana Ph.D.

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Mgr. Šedřová Klára Ph.D.

Ústav pedagogických věd, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Česká republika

Šimáně Michal

Filozofická fakulta MU, Brno, Česká republika, Česká republika

Šíp Radim

Pedagogická fakulta MU, Brno, Česká republika

Škoda Jiří

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Skřivanová Věra

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Šobáňová Petra

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Šrámková Eva

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Šťastný Vít

Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Pedagogická fakulta Karlovy Univerzity v Praze, Česká republika

Mgr. Švaříček Roman Ph.D.

Ústav pedagogických věd, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Česká republika

Švec Vlastimil

Pedagogická fakulta MU, Brno, Česká republika

Švejdíková Kateřina

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Švrčková Nedevořá Markéta

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Česká republika

Tannenbergerová Monika

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně + Liga lidských práv, Česká republika

Tesařová Barbora

Přírodovědecká fakulta UK v Praze, Česká republika

Tikalová Lucie

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká republika

Tomalová Petra

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Tomková Anna

Fakulta UK v Praze, Česká republika

Trejbalová Antonie

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Trnka Marian

Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica, Slovenská republika

Trojan Václav

Centrum školského managementu, Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Tůma František

Pedagogická fakulta MU, Česká republika

Turská Dorota

Instytut Psychologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska

Uhlířová Jana

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Urbánek Petr

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Česká republika

Vacková Michaela

Filosofická fakulta, Ústav pedagogických věd, MU v Brně, Česká republika

Vašíček Zdeněk

Základní umělecká škola Tišnov, Česká republika

Velechovská Michaela

Pedagogická fakulta UK, Česká republika

Vismeková Eva

Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, Slovenská republika

Vlčková Kateřina

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Vodičková Martina

Pedagogická fakulta MU Brno, Česká republika

Vondrová Nad'a

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Česká republika

Voňková Hana

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Česká republika

Wedlichová Iva

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Weiser Martin

Přírodovědecká fakulta UK v Praze, Česká republika

Wernerová Jana

Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické univerzity v Liberci, Česká republika

Wildová Radka

Pedagogická fakulta UK v Praze, Česká republika

Wossala Jan

Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Česká republika

Zilcher Ladislav

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Zlatníček Pavel

Pedagogická fakulta MU v Brně, Česká republika

Zoufalý Petr

Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem, Česká republika

Zounek Jiří

Pedagogická fakulta MU v Brně, Česká republika

Žák Vojtěch

Matematicko-fyzikální fakulta UK v Praze, Česká republika